

Közös Jövőnk
SZOMBATHELY

SZOMBATHELY A XXI. SZÁZAD MÁSODIK ÉVTIZEDÉBEN

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS TÁRSADALMI-GAZDASÁGI PROGRAMJA

2011.

Tartalomjegyzék

SZOMBATHELY A XXI. SZÁZAD MÁSODIK ÉVTIZEDÉBEN	2.
SZOMBATHELY, A 2000 ÉVES VÁROS	3.

I. HELYZETFELTÁRÁS

1. GAZDASÁG	8.
1.1. A pénzügyi gazdálkodás irányelvei	8.
1.2. Adópolitika	11.
1.3. Gazdaságfejlesztés	12.
2. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	13.
2.1. Közoktatás	13.
2.2. Egészségügyi ellátás	18.
2.3. Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer	20.
2.4. Bérletrendszer	23.
2.5. Közművelődési tevékenység	24.
2.6. Testnevelés és sport	30.
2.7. Közigazgatás	34.
3. VÁROSÜZEMELTETÉS	36.
3.1. Kommunális feladatok ellátása	36.
3.2. Közlekedési infrastruktúra	41.
3.3. Az épített és természeti környezet védelme	43.
3.4. Energetikai helyzetkép	45.
4. VÁROSFEJLESZTÉS	47.
4.1. Hosszú távú településfejlesztési koncepciók elemzése	47.
4.2. Kiemelt fejlesztési projektek elemzése	49.
4.3. Térségi kapcsolatok, együttműködések	58.
4.4. Turizmus, idegenforgalom	61.
4.5. A Kormány fejlesztéspolitikai célkitűzései	63.

II. VÁROSPOLITIKAI CÉLOK ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

1. A JÖVŐ PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI ALAPJÁNAK MEGTEREMTÉSE	68.
2. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE	68.
3. MODERN INFRASTRUKTÚRA	76.
4. TUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS	83.

Szombathely a XXI. század második évtizedében

Közös jövőnk Szombathely

2010. október 3-án Szombathely lakossága a Fidesz-KDNP-Pro Savaria pártszövetség 14, az MSZP-SZTKE pártszövetség 5, a Jobbik és az LMP egy-egy politikusát bízta meg azzal a feladattal, hogy a következő négy esztendőben a város ügyeit irányítsa, a közjót szolgálja. A 14 tagú frakció kötelessége és felelőssége, hogy a továbblépés irányát meghatározza, a maga elé állított célokat megvalósítsa, a város fejlődését elősegítse, az ellenzék hangját meghallgatva jobbító szándékú javaslatait megköszönve, azokat figyelembe vegye.

A ciklus első részének a fő feladata a város anyagi helyzete stabilitásának megteremtése. A soha nem látott mértékű adósság felszámolásához jelentős működés-béli fegyelem betartása szükséges. Új munkahelyek teremtése Szombathely jövője szempontjából elengedhetetlen, a 86-os út megépítése, az S 31-es úthoz a csatlakozás létkérdés. A városon belüli közlekedés javítása érdekében a meglévő körút összekötése szükséges.

Legyünk a „segítés” városa azzal, hogy széles körben oktadjuk az újraélesztést! Az elérendő cél megvalósítása – meggyőződésem szerint – az újraélesztésre, tehát a másikon való segítségre kiképzett népesség szemléletének megváltoztatását jelenti. A segítség motivációjának erősítése oda vezet, hogy a társadalom tagjainak, jelen esetben a város lakóinak egymáshoz való viszonya az összefogás, az egymással való törődés irányába változik. Az egyszerű újraélesztés mechanikus lépéseinek elsajátítása mellett törekvésünknek hasonló, talán jelentősebb hozadéka e motiváció emelése.

A magas színvonalú sürgősségi ellátást, alapellátást kívánjuk továbbfejleszteni, a kórház székhelyét ismét Szombathelyen tartjuk megfelelőnek. A nemdohányzók védelmét szolgáló programot indítunk. Legyünk „füstmentes város”!

Szombathely iskolaváros. E rang megtartása fontos, képzési rendszerünk racionalizálása elengedhetetlen. Szakképzésre, műszaki szakemberek képzésére nagy szükségünk van. A 2000 éves város kulturális értékeit fejleszteni, a hazai és külföldi turistáknak magas színvonalon bemutatnunk kell! Olyan várost kívánunk kialakítani, ahol a szociális hálózat mindenki számára biztosítja azt, hogy legyen tető a feje felett, s legyen hol ennie.

Ügyfélbarát közigazgatás kialakítása a célunk, gyors, hatékony, olcsóbban működő rendszer kialakításán fáradozunk. Megoldást keresünk a város több évtizede rendezetlen dolgaira, a 11-es Huszár Laktanya, a Savaria Szálló, a Perint revitalizációja, a Gyöngyös, a Ferences kert jövőjének meghatározása éppúgy előttünk áll, mint épületeink méltó és látványos megvilágítása, az új színház környékének rendezése, vagy a falfirkák eltávolítása.

A bajokat megállapítottuk, a diagnózis kész. A továbblépés meghatározása, a gyógyítás következik! A mostani összeállítás keret jellegű, a részletek kidolgozása a szakemberek feladata. Köszönöm ennek elkészítésében közvetlen munkatársaimnak, a Hivatal dolgozóinak, a szakértőknek a javaslatait segítségét! Meggyőződésem, hogy csak közös összefogással, közös akarattal, a felemelkedésbe vetett közös hittel tudjuk Szombathelyt sikeresen továbbfejleszteni!

Mi ezekért fogunk dolgozni!

Mindannyian tudjuk, hogy a jövőnk közös, s e közös jövőnk – Szombathely!

SZOMBATHELY, A 2000 ÉVES VÁROS

Szombathely egyike hazánk legrégebbi településeinek, mai képe a mintegy kétezer éves szerves és folyamatos fejlődése során alakult ki. Fejlődése négy nagyobb korszakra tagolható. Az első, a honfoglalás előtti időszak, elég viharos és széttagolt volt. A város fénykorát az I-III. század között élte, amikor katonai és bírósági központ lett, azaz jelentős funkcióval bírt. A IV-IX. század között a támadások és a földrengés miatt csaknem elpusztult, nem volt központi település, Szent Istvánig a salzburgi érsekség alá tartozott.

A X.-XVIII. század között a város csendes középkori kereskedőváros volt, a győri püspökséghez tartozott. A város igazi fejlődése a XIX. és a XX. század fordulójára környékén történt, amikor kialakult a belváros mai képe, tervszerű városfejlesztés és rendezés révén. Műszaki és kommunális infrastruktúrája a legmodernebbek közé tartozott hazánkban.

Trianon megfosztotta Szombathelyt a „hinterlandjának” nagy részétől, határ menti várossá tette. Fejlődése lelassult, a két világháború között a polgárvárosok tipikus képét mutatta. Gazdasága stagnált, de a kulturális élete pezsgett, az egészségügy terén pedig fejlődött (kórház létesült). A II. világháború utolsó szakasza nagy pusztítást okozott Szombathelynek. A II. világháború után elzárt nyugati határ menti településsé vált, ahová 1960-ig csekély központi fejlesztés és beruházás érkezett. Az 1960-as évektől indult meg az iparosítás, vándorlás révén jelentősen megnőtt a város lélekszáma, s ez elindította a többszintes lakótelepek építését. Jelentős városrendezés valósult meg, több település hozzácsatolásával kialakult a mai városszerkezet. Újából jelentős funkciókhoz jutott Szombathely (oktatás, kultúra, államigazgatás).

Szombathely jellegzetesen nyugati típusú arculatú város, amelyet a horizontálisan sűrű, vertikálisan pedig tagolt, s összességében városias arculatú beépítés jellemez. Nagy az emeletes épületek aránya, a városközpontot a közepes, a tömbös beépítésű lakótelepeket a közepes és a magas, míg a külső lakóterületeket és a belváros széleit alacsony beépítés jellemzi. Szombathelyen a fésűs, falusias beépítést kivéve mindegyik típus előfordul, jelentős az aránya a többszintes és a földszintes zárt beépítésnek. Napjainkban terjed a családi házas, beépítés, és örvendetesen beépülnek a városközpont foghíjai is.

Földrajzi környezet

A város az Alpokalján, a Perint és Gyöngyös patakok lapályán fekszik, ott, ahol a Kisalföld sík vidékét az Alpokalja dombos-hegyes tájai váltják fel. Tengerszint feletti magassága kb. 220 m, de mivel dombokra épült, a városon belül is jelentős szintkülönbségek vannak.

Az ókori Szombathely (Savaria) területét már a római korban is fontos utak kapcsolták a birodalom többi pontjához. A megyeszékhelyet ma is több fontos országos közút érinti. A városon mennek keresztül a 87-es, 89-es országos jelentőségű közutak, valamint a 86-os főút, mely E/65 jelzéssel az európai közlekedési hálózat részét képezi. Belföldi és nemzetközi szerelvények egyaránt befutnak vasútállomására.

Szombathely város környezeti állapota az országos átlaghoz viszonyítva jó. Ha ennek az okait keressük, akkor a teljesség igénye nélkül meg kell említeni, hogy ebben az Alpokhoz közeli elhelyezkedés, a nehézipar alacsony részaránya, valamint a kedvező infrastrukturális ellátottság egyaránt közrejátszik.

A város felszíni vízfolyásai a Perint, a Gyöngyös (mely a városon keresztül egy mesterséges csatornában folyik), valamint az Arany patak. Ez utóbbi táplálja a város nyugati részén lévő Csónakázó tavat.

A város és környékének éghajlata mérsékelt hűvös kontinentális. Évente átlagosan 700 mm csapadék hullik, de igen nagy a csapadékhozam változatossága. Az évi csapadék mennyiségnek kb. 62 százaléka a nyári félévben hullik, a legcsapadékosabb hónap a július, a legszárazabb a január.

Vonzáskörzet és kapcsolatrendszerek

Sokféle lehetőség van annak meghatározására, hogy mekkora nagyságú a város vonzáskörzete. Alkalmos lehet ennek felmérésére a munkaerővonzás, a különböző egészségügyi, oktatási, vagy éppen államigazgatási intézmények vonzása.

Abszolút domináns Szombathely vonzása kb. 15 település tekintetében, ahonnan az aktív keresőknek több mint a fele jár a megyeszékhelyre dolgozni, míg további 15 településről a keresők majdnem fele. Ezen települések lakói nem csak a munkába járást tekintve, hanem kulturális, egészségügyi, sport és egyéb területek tekintetében is kötődnek szorosan Szombathelyhez.

Szombathelynek széles körű kapcsolatrendszere van országos, regionális, megyei és kistérségi szinten egyaránt. A város tagja a Megyei Jogú Városok Szövetségének, a szakmai bizottságok munkájában aktívan vesznek részt a delegáltak. Több ízben adott már otthont a különböző bizottságok üléseinek. A Szövetség 1998-ban úgy döntött, hogy az Informatikai Bizottság vezetésével Szombathely polgármesterét bízta meg. A döntést Szombathely kiváló informatikai múltjával és jelenével indokolták.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik felkészülési lépéseként 1999-ben megalakult a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács. A régió három megyét (Vas, Zala és Győr-Moson-Sopron) fog össze. Szombathely több taggal vett részt a Tanács és Bizottságai munkájában. A város a Vas Megyei Fejlesztési Tanáccsal is jó munkakapcsolatot épített ki.

A szombathelyi és a Vas megyei önkormányzat közötti kapcsolat folyamatossága és kiegyensúlyozottsága érdekében a két önkormányzat vezetői és képviselői közötti egyeztetések rendszeresek, melyek egyaránt érintik a futó és a tervezés alatt álló közös ügyeket is.

A Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulásnak városunkon kívül 39 környező település a tagja. A kistérség az országban az elsők között készítette el fejlesztési koncepcióját és programját. Szombathely a területfejlesztéssel foglalkozó szervezetekkel szoros kapcsolatot, közvetlen együttműködést alakított ki, amely elsősorban a stratégiai programok és a pályázatok elő- és elkészítésében jelentkezik a kölcsönösség jegyében.

Az elmúlt időszakban az önkormányzat jó kapcsolatot épített ki a város egyházi vezetőivel, közösségeivel.

A népesség összetétele

Szombathely népessége a város vasúti csomóponttá való válásával és a betelepülő iparral egyetemben indult gyors iramban növekedésnek. A szocializmus idején a város népességnövekedését a központi fejlesztések és a környező falvak népességének elszívása biztosította. A rendszerváltást követően a népesség drasztikusan csökkenni kezdett az országos mutatókkal egyetemben. A megyeszékhely nem tudott kellő számban és árban kedvező kertes, családi házas lakóterületeket kínálni, ezért a kiköltözések nagy száma miatt a város lakossága fogyott, miközben a környező agglomerációs településeken ugyanakkor jelentős népességnövekedés ment végbe. 2000-2009- között lassult a népességfogyás 2009 és 2010 között pedig a nem hivatalos adatok szerint enyhén emelkedett. Becslések szerint az elmúlt 3 évben kb. 500 osztrák állampolgár telepedett le Szombathelyen. A következő táblázatban láthatjuk miként változott a város népességszáma 1870 óta:

Szombathely népessége, 1870–2010														
Év	1870	1880	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2010
Népesség	12 934	17 055	29 959	37 289	42 275	46 379	50 935	47 589	54 758	64 485	65 297	85 617	81 920	79 438

Szombathelyen a lakónépesség száma 79 438 fő, ebből 42 036 nő és 37402 férfi. A gyermekkorúak száma 10 474 fő, a felnőtt korúak száma 53 310 fő, míg az időskorúak száma 15 654 fő. 100 felnőtt korúra 49 gyermek és időskorú jut.

Foglalkoztatási adatok

Szombathelyen a foglalkoztatottak száma 36 474 fő, a munkanélküliek száma 2 940 fő, míg az inaktív keresők száma (kereső tevékenységet nem folytatók, de keresettel, jövedelemmel rendelkezők) 20 862 fő. A munkanélküliségi ráta 7%.

Gazdasági környezet

A működő vállalkozások száma 2001 óta több mint 15 %-kal csökkent Szombathelyen. Ez ellentétes tendenciát mutat az országos viszonyokkal, ahol 2006-ra 10%-os növekedést regisztráltak. Ugyanakkor az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Szombathelyen még mindig 33 %-kal haladja meg az országos átlagot.

A regisztrált vállalkozások száma -12 730 db- meghaladja a működő vállalkozásokét, melyek többsége a szolgáltatásban tevékenykedik, elenyésző a mezőgazdaság vállalkozások száma a többihez viszonyítva. A szolgáltatási ágban 10 477, az iparban, építőiparban 1 513, a mezőgazdaságban 740 vállalkozás tevékenykedik.

A város meghatározó vállalatai a Claudius Ipari Park 185 hektáros területén helyezkednek el. Kivételt csak a BPW és az EPCOS cégek képviselnek. Az utóbbi az ipari tevékenység számára elég szerencsétlen helyen, kisvárosias lakóövezetben található, ahol fejlődése korlátozott.

Mivel a vállalkozás nem folytat környezet szennyező tevékenységet, ezért különösen nem zavaró a jelenléte, de mindenesetre szerencsésebb lenne, ha az ipai övezetben működne.

Az ipari parkban az elmúlt években folyamatosan bővültek a szolgáltatások (pályázatírási, őrzés-védelmi, könyvelési, képzési szolgáltatás közvetítésével) és már Technológiai Inkubátorház és Innovációs Központ, illetve a Térségi Integrált Szakképzési Központ oktató műhelye működik itt. Az ipari park problémája, hogy a legjelentősebb útja a Puskás Tivadar utca gyakorlatilag zsákutca és csak a város legforgalmasabb bevezető útjáról a Zanati útról közelíthető meg. A Zanati út tehermentesítésére is szolgálna, ha a település rendezési tervében jelzettek alapján az utat megnyitnák északi irányba a vasúti sínek egy helyen való keresztezésével. A város ipari parkja gyakorlatilag betelt, elfogytak azok a területek, melyeket az önkormányzat kedvezményesen tudna a befektetők számára kínálni, ami újabb, a város tulajdonában lévő területek fejlesztését igényli. A fejlesztések tervezett helyszíne a volt honvéd laktanya területe, a repülőtér irányába. A terület fejlesztésében a városnak együtt kell működnie az összetett tulajdonviszonyok miatt Söptével és Gencsapátival. A terület kedvező közúti és vasúti kapcsolatai miatt alkalmas egyaránt termelő és logisztikai vállalkozások befogadására is. Ez utóbbi tevékenység iránt nőhet a kereslet, ha a GYSEV fejlesztésében és Uniós támogatással korszerűsödhet a Szombathely-Szentgotthárd vasútvonal és a Bécs- Graz közötti árufuvarozási vasúti közlekedés egyik logisztikai csomópontja alakulna ki a térségben.

A kereskedelmi üzletek száma csökkent, ami vélhetően a hipermarketek, nagyáruházak megjelenésével az üzletek koncentrációjának is köszönhető. Ugyanakkor a kiskereskedelmi üzletek száma lakosságarányosan lényegében nem változott (10 ezer lakosra vetítve 1,7 %-os a növekedés).

A városban működő külföldi tulajdonú cégek, a BPW, a Delphi, az Epcos, a Jabil és az LuK Savaria tervezett fejlesztései nyomán pár éven belül akár 2500 új munkahely is létrejöhet a megyeszékhelyen.

I. HELYZETFELTÁRÁS

1. GAZDASÁG

1.1. A pénzügyi gazdálkodás irányelvei

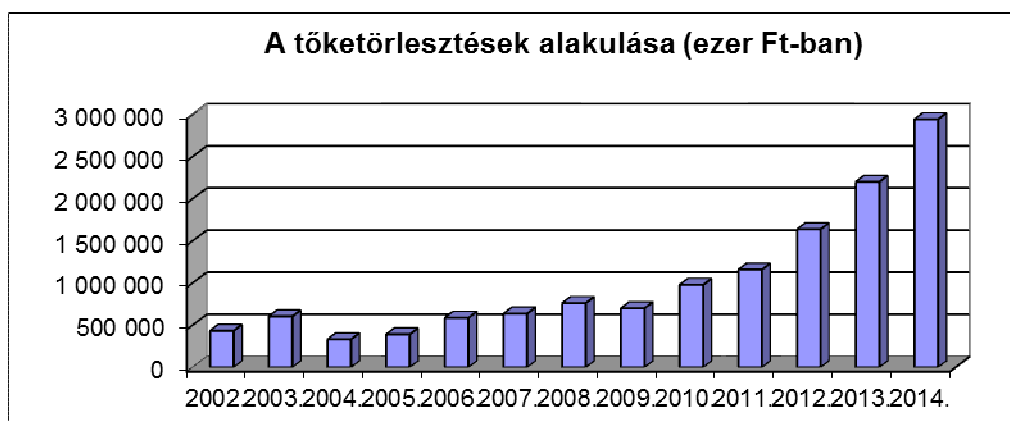
A városvezetés középtávú gazdaságpolitikájának középpontjában a meglévő adósságszolgálat kezelése és az önkormányzat jogszabályokban előírt feladatainak ellátásához szükséges források biztosítása áll. Ehhez kapcsolódva a Közgyűlés 2010. november 25-én megtárgyalta a Város Önkormányzata pénzügyi helyzetéről készített beszámolót.

A beszámolóban bemutatásra került, hogyan emelkedett 2002. évtől 2010. év végére 16 milliárd Ft fölé a város nettó külső adósságállománya, ill. milyen célokra kerültek felvételre ezen időszakban a hitelek. Megállapítható, hogy az egyébként nemes célokat szolgáló, politikailag is többségében támogatható, de gazdaságilag sokszor ésszerűtlen kifizetések fedezetül szolgáló tételek válságos pénzügyi helyzetbe sodorták a várost. Ezt tovább súlyosbította az ország gazdasági és pénzügyi összeomlása, ill. annak hatása az önkormányzatok működésére, részben a normatív támogatások, részben az adóbevételek csökkenésén keresztül.

Az előterjesztés a 2011.évre és az azt követő évekre a következő prioritásokat fogalmazta meg:

1. Az önkormányzat kötelező feladatainak maradéktalan ellátása.
2. Az ehhez szükséges pénzügyi források biztosítása.
3. A pénzügyintézetekkel való együttműködés eredményeként egy végleges, legalább 3-4 éves középtávú finanszírozási terv kidolgozása, amelyből világosan látszik, hogy ekkora időtávra is rendelkezésre áll az a forrásigény, amely biztosíthatja a városnak a kilábalást ebből a nehéz helyzetből, és az önkormányzati feladatok ellátása sem kerül egy pillanatra sem veszélybe.
4. Aktív vagyongazdálkodással és a helyi gazdaság fejlődésének minden lehetséges eszközzel történő elősegítésével források teremtése a város számára fontos fejlesztések és azok önrészének biztosítására.

A tőketörlesztések összegének változását az alábbi táblázat szemlélteti:

A működési bevételek változását az alábbi táblázat szemlélteti:

ezer Ft-ban

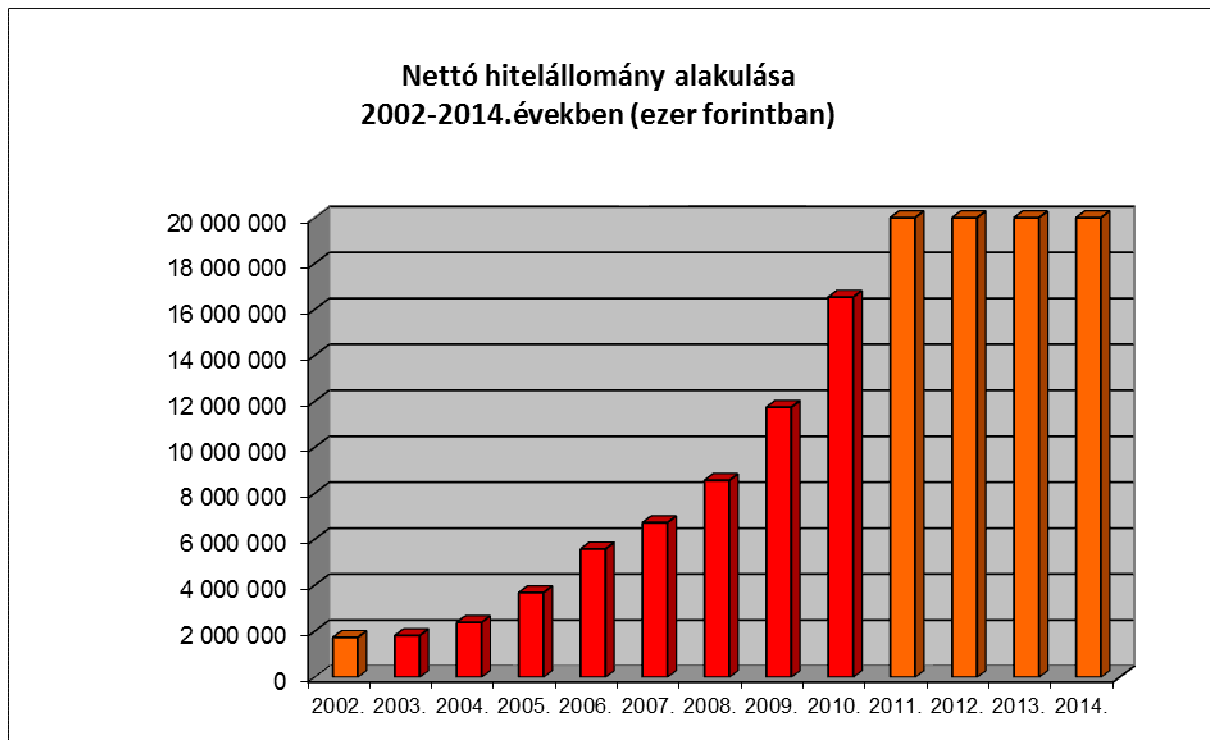
Bevételek jogcíme	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év
SZJA normatív módon elosztott része	1 501 056			
SZJA helyben maradó része	1 044 796	1 133 118	1 309 070	1 304 819
Jövedelem-különbség mérséklés				50 227
<i>Átengedett SZJA összesen:</i>	<i>2 545 852</i>	<i>1 133 118</i>	<i>1 309 070</i>	<i>1 355 046</i>
Normatív hozzájárulások	5 080 402	5 817 884	5 774 047	5 177 140
Központosított előirányzatok	497 860	561 991	517 665	572 303
Színházi támogatás		100 000	235 200	
Normatív kötött felhasználású támogatások	107 904	647 862	814 714	888 794
Egyéb központi támogatások	7 689	645 102		
<i>Támogatások összesen:</i>	<i>5 693 855</i>	<i>7 772 839</i>	<i>7 341 626</i>	<i>6 638 237</i>
1. Átengedett személyi jövedelemadó és Támogatások összesen	8 239 707	8 905 957	8 650 696	7 993 283
2. Egyéb átengedett bevételek (gépjármű, illetek..stb.)	1 346 714	1 303 716	1 101 076	832 919
3. Helyi adók	5 139 106	5 775 924	5 214 082	5 206 932
4. Önkormányzati saját bevételek	2 144 079	2 303 974	1 867 261	3 293 340
5. Költségvetési szervek bevételei	2 563 867	3 134 731	3 174 427	3 316 340
6. Összes működési bevétel (1+2+3+4+5.sor)	19 433 473	21 424 302	20 007 542	20 642 814
Átengedett személyi jövedelemadó/ Támogatás aránya a bevételi előirányzatok teljesítésében (1.sor/6.sor)	42,40%	41,57%	43,24%	38,72%
Helyi adók aránya a bevételi előirányzatok teljesítésében (3.sor/6.sor)	26,44%	26,96%	26,06%	25,22%

Az előterjesztés megtárgyalásakor a Közgyűlés meghozta az 533/2010.(XI.25.) Kgy. számú határozatát, melyben elfogadta Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata középtávú finanszírozási tervének végrehajtásához az **Önkormányzati Finanszírozási Programot**, melynek lényege az alábbi:

- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata nettó hitelállománya 2010 – 2014. ciklusban nem haladhatja meg a 20 milliárd Ft-ot.
- A 2010. évről áthúzódó működési hiány összegére, a 2011. évi fejlesztési forrásigényre és az adósságszolgálatra banki finanszírozást kell igénybe venni.
- A 2011. évi költségvetést maximum 0,5 milliárd Ft összegű működési hiánnyal lehet tervezni, amelyre szintén banki finanszírozást kell igénybe venni.

- 2012. évben már nem lehet működési hiányt elfogadni, hiszen annak finanszírozása már nem fér bele az előző pontokban meghatározott keretekbe.
- 2013. évtől kizárólag az adósságszolgálat tőke törlesztésére lehet újabb banki forrásokat bevonni, mivel a megcélzott adósságállomány felső határa csak így biztosítható.
- A fejlesztésekre 2012. évtől már csak a saját bevételek terhére lehet kötelezettséget vállalni és kifizetést eszközölni.

A program elfogadása esetén a város nettó hitelállománya a következők szerint alakul:

A Közgyűlés a program első lépéseként mindennek szellemében fogadta el a város 2011. évi költségvetési rendeletét. A 2011. évi külső forrás igény megszerzéséhez szükséges tárgyalások folyamatban vannak.

Ezért fontos, hogy az önkormányzat a központi költségvetésből származó, illetve a központi költségvetésből átengedett bevételei mellett kiemelt hangsúlyt fektessen az aktív vagyongazdálkodásra, a pénzügyi, finanszírozási megoldások, a helyi adóztatásban rejlő lehetőségek kiaknázására, illetve a helyi gazdaság fejlődésének támogatására.

Az elfogadott **Önkormányzati Finanszírozási Program** végrehajtása és a jövőbeni fizetőképesség fenntartása érdekében szükséges az önkormányzat feladatainak áttekintése, annak átgondolása, hogy a jelenlegi intézményi struktúra és a meglévő támogatási rendszerek mennyiben látják el hatékonyan feladataikat, mennyiben járulnak hozzá az önkormányzatnak a megváltozott gazdasági környezetben folytatott, a gazdaság és a lakosság igényeihez igazodó feladatellátásához.

A gazdasági helyzet várható javulásával, a város pénzügyi helyzetének stabilizálódásával párhuzamosan fokozott figyelmet kell fordítani az önkormányzati vagyon olyan jellegű hasznosítására, mely alapot nyújthat a gazdasági fejlődés és a működőképesség megerősítéséhez. Csak erre lehet alapozni azon döntéseinket, melyek az önerőt biztosítják az önkormányzat által vállalt, a város életéhez feltétlenül szükséges, döntően pályázati pénzeszközökből finanszírozott fejlesztésekhez.

Megoldandó problémáink

- Évről-évre növekvő nettó hitelállomány
- Magas működési hiány
- A gazdasági válság okán csökkenő saját bevételek
- Nem kellően hatékony és drága városi intézményrendszer

1.2. Adópolitika

A helyi önkormányzatok alapvető feladatainak ellátása – melynek során nélkülözhetetlen a helyi közösségek kezdeményezőkézsége, áldozatvállalása is – elengedhetetlenné teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtését. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: Htv.) felhatalmazása alapján a törvényi keretek között a helyi önkormányzatok döntenek a helyi adók bevezetéséről, az alkalmazott adómértékről, kedvezményekről, mentességekről. Szombathelyen helyi iparűzési adó, építményadó és idegenforgalmi adó került bevezetésre. További fő bevételi tényező a gépjárműadó. A gépjárműadó átengedett központi adó, melynek mértéke, adóztatása országosan egységes, de az önkormányzati adóhatóság szedi be, és az állam a teljes összegét engedményezi az önkormányzatoknak.

Az önkormányzat költségvetésében a helyi adók szerepe megnövekedett, hiszen a saját bevételen belül az önkormányzat által beszedett adóbevételek meghatározó nagyságot képviselnek. Az önkormányzat adóbevételeit a gazdasági válság, a jogszabályi környezet változása, a hátralékok kedvezőtlen alakulása egyaránt befolyásolja.

Az önkormányzat helyi adópolitikájának célkitűzései:

1. A helyi adóbevételeknek az önkormányzat működését, valamint fejlesztéseket kell szolgálnia. Fontos szempont a városban letelepedett tőkeerős nagyvállalatok megtartása, illetve újabb vállalkozások megjelenésének előmozdítása.
2. Továbbra is biztosítani kell a Htv. alapján a 2,5 millió forint vállalkozási szintű adóalap alatti vállalkozások helyi iparűzési adó alóli mentességét.
3. Az építményadó bevétel egyre nagyobb súlyt kap a helyi adóztatásban, hiszen az önkéntes befizetés aránya ebben az adónemben a legmagasabb. Az adó meghatározó részét a vállalkozások fizetik.

Az adóalanyok további teherviselő képességének figyelembe vételével meg kell vizsgálni a 2008. óta nem változott adómértékek törvénnyel összhangban lévő változtatási lehetőségét.

4. Fontos cél az adóelkerülő alanyok adóztatásba vonása. Ennek érdekében kiemelt törekvés a feltárás, adóellenőrzés hatékonyságának javítása, a beszedés eredményességének fokozása.
5. S talán a legfontosabb cél, hogy a gazdaság minden szereplőjével való szoros együttműködés, egymás kölcsönös segítségének eredményeként javuljon az adófizetési morál. Az adókat a vállalkozások ne szimpla kötelezettségnek, vagy büntetésnek tekintsék, hanem a város és saját fejlődésükhöz szükséges, nélkülözhetetlen eszköznek.

A gazdasági környezet javulásával, az elhúzódo gazdasági válság hatásainak mérséklődésével az önkormányzat helyi adókból és átengedett központi adókból származó bevételeinek folyamatos növekedését¹ szeretnénk elérni.

Megoldandó problémáink

- A gazdasági válság miatt nehezen előrejelezhető helyi adóbevételek súlyának növekedése a saját bevételeken belül
- Gyenge adófizetési morál

1.3. Gazdaságfejlesztés

Szombathely gazdaságában az elmúlt 20 évben radikális változások történtek. Lezajlott a privatizáció, meghatározó súllyal megjelent a külföldi tőke, jelentős számú kis- és középvállalat alakult, és felgyorsult – ha kisebb mértékben is – a tercier ágazatok fejlődése is.

A város gazdasági mutatói közül több is hosszú időn keresztül kedvezően alakult; így a GDP egy főre jutó nagysága, a beruházások nagysága, az ipari termelés volumene, az export aránya vagy a külföldi érdekeltségű vállalkozások száma és tőkeereje. Az utóbbi években azonban a korábbi kiemelkedő értékek az átlagos szint irányába mozdultak el, s kezdtek elmaradni az élenjáró térségektől.

A jövőre nézve azzal is tisztában kell lenni, hogy a helyi befektetési környezet is megváltozott, s a korábbi tőkevonó potenciál is csökkent. A megemelkedett reálbérszínvonal miatt a város ma már kevésbé vonzó telephely, mint korábban volt, s mindehhez hozzájárul az is, hogy az Uniós irányelveknek megfelelően korlátozottak a nagybefektetőknek kínálható kedvezmények. Az új helyzet új stratégiákat is igényel. Ma már nem elég csak a földrajzi helyzet és a költségelnyök passzív kihasználására koncentrálni. A tartós versenyképesség követelménye a gazdaság és a helyi gazdaságpolitika részéről is újszerű szemléletet és magatartásmódokat tesz szükségessé.

¹ változatlan jogi környezetet feltételezve

Egyfelől nagyobb figyelmet kell fordítani a tőkemegtartó képesség fokozására, különös tekintettel arra, hogy a magasabb hozzáadott értékű tevékenységek kihelyezése általában a meglévő bázisokat követi, másfelől minőségileg új befektetési környezetet kell teremteni ahhoz, hogy a magasabb szintű tevékenységeket meghonosító újabb tőkebeáramlási hullám megindulását előmozdíthassa.

Mindeközben minden lehetséges módon elő kell segíteni a helyi kis - és középvállalkozói szféra megerősödését, hiszen csak ez teremtheti meg a tartós és kiegyensúlyozott gazdasági fejlődés biztonságos alapjait.

A városvezetés eltökélt szándéka, hogy a helyi gazdaság minden szereplőjével olyan együttműködésre és kapcsolatra törekszik, amely megalapozza azt a gazdasági fejlődést, ami az egyetlen járható út a jelenlegi adósságcsapdából való kitörésre, s ami megteremtheti a város jövőbeni fejlődésének pénzügyi és gazdasági alapjait.

A gazdaság fejlesztése, a gazdaság fejlődésének elősegítése az egyik legfontosabb prioritás a következő években.

Megoldandó problémáink

- Köz- és magánszféra aktív partnerségének hiánya
- Megváltozott befektetői környezet
- Tőkevonzó potenciál csökkenése
- Beruházás ösztönzési aktivitás nem kellő hatékonysága

2. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

2.1. Közoktatás

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az óvodai nevelést, az alap- és középfokú nevelést, oktatást a mindenkor hatályos jogszabályok és a Közgyűlés által elfogadott, a 2009 - 2014. közötti időszakra vonatkozó Fejlesztési Terv alapján végzi.

Szombathely Megyei Jogú Város nevelési-oktatási intézményhálózatában az elmúlt időszakban végrehajtott szerkezeti változtatások eredményeképpen alakult ki a jelenlegi intézménystruktúra.

Az Önkormányzat 2011-ben 42 nevelési-oktatási intézmény -17 önálló óvoda, 9 önálló általános iskola, 1 zeneiskola, 3 gimnázium, 9 szakképző iskola, 2 általános művelődési központ, 1 egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény- fenntartásáról gondoskodik. Így óvodai nevelést 19 intézményben, általános iskolai oktatást, nevelést 12 intézményben, alapfokú művészetoktatást 2 intézményben, középfokú oktatást pedig 14 intézményben biztosít a gyermekek, tanulók számára.

A közoktatási feladatok ellátásában közreműködnek nem önkormányzati fenntartásban működő intézmények is. Óvodai nevelést 2, általános iskolai nevelést, oktatást 5, gimnáziumi oktatást 3, szakképzést 1, kollégiumi ellátást 2 nem önkormányzati intézmény biztosít.

Intézményeinkben fontos feladat az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi gyermek, tanuló számára. A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók ellátása biztosított az óvodai neveléstől a középfokú tanulmányok befejezéséig. A többi gyermekkel, tanulóval együtt nem nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai ellátását az Aranyhíd Nevelési - Oktatási, Integrációs Központ biztosítja.

Az intézményekben dolgozó pedagógusok végzettsége megfelel a jogszabályi előírásoknak.

A fenntartói irányításnak, az indítandó csoport és osztályszámok évenkénti kontrolljának, az intézményekben dolgozók munkájának, valamint az ellenőrzéseknek köszönhetően intézményeinkben az egyes ágazatokra jellemző mutatószámok és eredmények az országos átlagnál jobbak, amit megerősített a 2011-ben elvégzett szakértői vizsgálat is.

Óvodák

Városunk óvodai hálózata biztosítja az óvodai nevelést a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig. Önkormányzatunk jelenleg 18 intézményben 102 óvodai csoportban gondoskodik óvodai nevelésről. Városunk két óvodájában német nemzetiségi, illetve egy óvodában horvát nemzetiségi nevelés folyik a szülők igényeinek megfelelően.

Szabad kapacitásuk terhére óvodáink más településen lakó gyermekeket is fogadnak, arányuk 8% körüli. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata feladatellátási megállapodás alapján biztosítja Salköveskút és Narda község óvodás korú gyermekei számára az óvodai nevelést.

Az óvodáink az elmúlt időszakban kialakították sajátos arculatukat, programjaikkal széles választási lehetőséget kínálva a szülőknek. Az óvodai nevelés keretében ellátják az anyanyelvi nevelés, a környezet- és természetvédelmi nevelés, az egészséges életmódra nevelés, a vizuális nevelés, a mozgásfejlesztés feladatait. Az érintett intézmények kezdeményezésére 2010-től egy óvoda ÁMK keretein belül működik tovább. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az óvodai nevelés biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését.

A város által fenntartott óvodák önállóan működő költségvetési szervek, gazdálkodásukkal kapcsolatos tevékenységüket a Művelődési Intézmények Gazdasági, Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezete látja el.

Általános iskolák

Szombathelyen jelenleg 13 önkormányzati intézményben folyik alapfokú nevelés - oktatás többféle szervezeti formában (9 önálló általános iskola, 2 ÁMK, 1 zeneiskola és 1 gyógypedagógiai intézmény).

Az intézmények ellátják a tehetséggondozással, a felzárkóztatással, a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az igények szerint napközis és iskolaotthonos ellátást biztosítanak, működik az ifjúsági korúak alapfokú oktatása is („Ifjúsági Tagozat”). Két iskolában – a szülői igényeknek megfelelően - német, illetve horvát kisebbségi nevelés-oktatás is folyik. Szabad kapacitásuk terhére általános iskoláink más településen lakó tanulókat is fogadnak, arányuk 14 % körüli, a szegregált oktatásban az arány ennél jelentősen magasabb.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata feladatellátási megállapodás alapján biztosítja Bucsú, Söpte, Sorkikápolna, Kisnyom, Sé, Náriai, Pornóapáti, Salköveskút és Vassurány község általános iskolás tanulói számára a tankötelezettség teljesítését.

Az elmúlt időszakban kialakult az általános iskolák egyéni arculata, amely segíti a szülők szabad iskolaválasztását. Általános iskoláink speciális programjai pl. a két tanítási nyelvű képzések, az emelt szintű képzések, alternatív pedagógiai módszerek alkalmazása, sport fakultációs, közoktatási típusú sportiskolai képzés, alapfokú művészetoktatás. Városi szintű szervezéssel működik az úszásktatás és a gyógytestnevelés.

A demográfiai változásokat követve 2007-ben szerkezeti átalakítás történt (egy általános iskola bezárása, egy általános iskola fenntartói jogának átadása az evangélikus egyháznak, egy iskola általános művelődési központba szervezése).

Az önkormányzat által fenntartott általános iskolák június 30-ig önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervként végzik tevékenységüket.

Középfokú intézmények

Szombathelyen jelenleg 14 önkormányzati intézményben folyik középfokú nevelés - oktatás (3 gimnázium, 6 szakiskola és szakközépiskola, 4 szakközépiskola, valamint az Aranyhíd NOIK speciális szakiskolája). A város szakképző iskolákhoz kapcsolódó 7 nem önálló kollégiumot is működtet.

Középfokú intézményeinkben tanuló vidéki diákok aránya az elmúlt években 60 % fölé emelkedett. Egyes szakképző iskoláinkban ez az arány már 70 %-os.

A négyosztályos gimnáziumi képzés iránti érdeklődés változatlanul jelentős. Mindhárom gimnáziumunk az általános gimnáziumi képzés mellett különböző specialitásokat kínál. Fakultációk szervezésével többlet órát biztosítanak pl. idegen nyelvek, informatika, matematika, sport, drámapedagógia, mozgókép kultúra elmélyültebb megismerésére.

A szakképzés időtartama az utóbbi években lényegesen meghosszabbodott és átalakult. A szakközépiskolai oktatás időtartama 5-6, esetenként 7, a szakiskola pedig 4-5 év.

Szombathelyen az iskolarendszerű felnőttoktatás keretében a Nagy Lajos Gimnáziumban levelező formában, a Puskás Tivadar Szakképző Iskolában és az Élelmiszeripari Szakképző Iskolában esti tagozaton tanulhatnak az érettségit megszerezni kívánó felnőttek.

Sajátos átmenetet képez a nappali és a felnőttoktatás között a 90-es években elindított, a szakközépiskolák intenzív nappali tagozata. Jellegzetessége, hogy az esti tagozatos három vagy négy tanév helyett a nappalin két év alatt készülhetnek fel a tanulók az érettségi vizsgára, amennyiben legalább a 10.évfolyamot elvégezték, vagy szakiskolai végzettséget szereztek. A város biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók szakiskolai képzésének feltételeit. Az Aranyhíd Nevelési- Oktatási Integrációs Központ speciális szakiskolájában.

Szombathely város középfokú oktatásának fontos elemei a kollégiumok. A kollégiumi ellátás a vidéki tanulók magas aránya miatt jelentős feladatot jelent a városnak. A hét kollégiumból álló hálózat szakmailag továbbra is stabil. Az egyes kollégiumok jó szakmai munkát végeznek. A diákok szabad kollégium-választására tekintettel ma már több iskola tanulóit veszik fel egy-egy kollégiumba.

Az önkormányzat által fenntartott középfokú intézmények önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervként végzik tevékenységüket.

Szakképzés

Szombathelyen jelenleg 11 önkormányzati fenntartású szakképzéssel foglalkozó középiskola működik, ebből 6 iskolában van szakiskolai és szakközépiskolai képzés is, a fennmaradó 4 iskolában csak szakközépiskolai képzés folyik (Gépipari, Horváth Boldizsár, Művészeti, Savaria) a Szent-Györgyi Albert Középiskolában pedig gimnáziumi képzésre épül egészségügyi szakképzés. A szakképzési területen megjelenik nem önkormányzati fenntartású intézményként a Vasi Bau alapítványi iskola építő- és faipari szakmacsoportban, és az Önkormányzat által működtetett Aranyhíd NOIK, amely sajátos nevelési igényű tanulók számára végez speciális szakképzési tevékenységet.

A városban a képzési szerkezet „profilisztitása” a 90-es években megtörtént, így tényleges párhuzamos oktatásra csak a kereskedelmi ügyintéző szakképesítés esetében találunk példát (Horváth Boldizsár Közgazdasági SZKI- Kereskedelmi és Vendéglátó SZKI), a szakmacsoportok párhuzamossága több iskolában is fellelhető, de a képzések jelentősen eltérnek.

A város szakképző intézményeiben folyó 74 szakképzés megoszlása a szakképző évfolyamokon a következő:

- kiemelten támogatott szakképzés 22 (29,7 %)
- támogatott szakképzés 42 (56,8 %)
- nem támogatott szakképzés 10 (13,5 %)

A beiskolázási számok a demográfiai változások ellenére érdemben nem csökkentek, melynek oka a vidéki tanulók magas száma. A szakképzésben a nem szombathelyi tanulók aránya meghaladja a 60%-ot.

Az iskolai tanulólétszámok viszonylagos állandóságát az okozza, hogy a képzési idők az utóbbi években fokozatosan nőttek, és a nyelvi előkészítő képzés valamint az intenzív érettségire felkészítő képzés (5 iskolában is programban van) benntartja a tanulókat az iskolában.

Bizonyos területeken (építőipar, faipar, bizonyos gépész szakképesítések) csökken a jelentkezők száma, a szakközépiskolai képzésekben kisebb visszaesés tapasztalható. A szakképző iskolák szakmai mutatói jók, a képzések színvonala az országos átlaghoz képest is jónak mondható, néhány területen pedig kiemelkedő – ennek ellenére a képzési struktúra nem mindig igazodik a gazdaság elvárásaihoz.

A munkaerőpiac igényei eddig csak korlátozottan jelentek meg a beiskolázási mutatókban.

Megoldandó problémáink

- Az általános iskolai tanulólétszám az utóbbi években folyamatosan csökkent.
- A városban a középiskolás korosztály létszáma is csökkent az utóbbi években, azonban középiskoláinkban a szakképzés időtartamának hosszabbodása, illetve a vidéki tanulók számának növekedése miatt jelentős létszámcsökkenés egyelőre nem tapasztalható.
- A tantestületek életkori átlaga növekszik.
- Az iskolák épületei - néhány kivételtől eltekintve – korszerűsítésre, felújításra szorulnak.
- A vidéki gyermekek, tanulók fogadása jelentős költségvetési terhet ró az Önkormányzatra.
- Az általános iskolák területi eloszlása a városon belül aránytalan (déli és északi városrész).
- A középiskolai képzésben résztvevők számának aránya eltolódott a gimnáziumok felé. Kevesen választják a szakiskolai képzéseket, ami a hiányszakmák kialakulásához vezetett. Bizonyos szakiskolai képzésekben magas a lemorzsolódás aránya. A csökkenő tanulói létszám bizonyos képzési területek beszűküléséhez vezet. (építőipar, faipar). A képzési idő változása (a 2+3 éves képzés 2+2-re csökkenése) jelentős létszámcsökkenéssel jár a szakiskolai képzésekben. Tovább befolyásolhatja még a létszámcsökkenést a tervezett 3 éves képzés okozta változás.
- A szakképzési hozzájárulásból adódó bevételek az elmúlt években jelentősen csökkentek.
- A jelenlegi TISZK működőképességét csak a TÁMOP pályázat forrásai biztosítják 2011. december 31-ig, ezután az intézmény finanszírozása sokkal több kerül az Önkormányzatnak. (A 11 alkalmazottból jelenleg 9 fő bérét a projektből fizetik!). A Vasi TISZK infrastrukturális beruházásai elszívhatják Szombathelyről a vidéki tanulókat, ami a városi képzési kapacitások rosszabb kihasználását eredményezi.
- Az intézmények korábban nem voltak érdekeltek a kapacitások hatékonyabb kihasználásában, a képzések összehangolásában.
- A tervezett képzési formák változása (3 éves szakiskolai képzés, 4 éves +1 éves szakközépiskolai képzés, a közismereti óraszámok drasztikus csökkenése) jelentős létszámcsökkenéssel és pedagógus-foglalkoztatási problémákkal járhat.
- A tanműhelyek kihasználtsága, a csoportok száma változni fog, ha csak az első évfolyamon lesz tanműhelyi gyakorlat (az első években a kapacitás nem lesz elég, mert a 11-12. évfolyamos kifutó évfolyamokkal párhuzamosan megjelenik a 9. évfolyamos csoport, majd két év után pedig drasztikusan lecsökken a létszám).

2.2. Egészségügyi ellátás

Az egészségügy a társadalom életét meghatározó nagy rendszer mindazon egyéni és közösségi elemek összessége, amelynek célja az egészség megőrzése, helyreállítása, illetve ezek feltételeinek megteremtése. Célja a lehető legjobb egészségi állapot elérése a lakosság legszélesebb rétegeiben.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (4) bekezdése, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a a települési önkormányzat feladatai között határozza meg az egészségügyi alapellátás körében az alábbi feladatokról való gondoskodást:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás
- fogorvosi alapellátás
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás
- védőnői ellátás
- iskola-egészségügyi ellátás.

Szombathely város önkormányzata feladatainak az Egészségügyi Alapellátó Intézetten keresztül tesz eleget.

A segítség városa

Az első helyen szereplő elérendő cél az újraélesztésre, tehát a másikon való segítségre kiképzett népesség számának növelése és szemléletének megváltoztatása. A segítség motivációjának erősítése oda vezet, hogy a társadalom tagjainak, jelen esetben a város lakóinak egymáshoz való viszonya az összefogás, az egymással való törődés irányába változik. Az egyszerű újraélesztés mechanikus lépéseinek elsajátítása mellett hasonló, talán jelentősebb hozadéka törekvésünknek e motiváció emelése.

Az Egészségügyi Alapellátó Intézet tevékenysége

Működési területén biztosítja az egészségügyi ellátást. Figyelemmel kíséri az egészségügy átalakulásának, átszervezésének jogszabályi változásait és intézetben belül realizálja megvalósítását. Működési területén kívül biztosítja Szombathely város vonzáskörzetéhez tartozó települések fogorvosi ügyeleti-, és fogászati alapellátását, valamint megoldja, zökkenőmentesen megszervezi a kislaboratórium vér- és egyéb anyagának szállítását a vérszállítási körbe bevont Vas megyei településekről. Feladatait 42 telephelyen látja el.

Háziorvosi alapellátás

14 telephelyen, területi ellátási kötelezettséggel 51 háziorvosi praxis (16 gyermek, 35 felnőtt háziorvos) vállalkozásban működik, melyből 46 eszközprivatizált, 5 esetben pedig az eszközök biztosításáról az Önkormányzat gondoskodik. A területi ellátási kötelezettségbe tartozó ellátandó lakosság szám 2010. évben 78 496 fő.

Fogorvosi alapellátás

5 telephelyen, 18 fogorvosi praxis (12 felnőtt, 2 ifjúsági fogászati, 4 gyermek fogorvosi) közül 16 működik vállalkozásban, mely mind eszközprivatizált, 2 pedig közalkalmazotti formában. Szombathely vonzáskörzetéhez tartozó 28 településsel van az Egészségügyi Alapellátó Intézetnek ellátási szerződése.

Fogorvosi ügyelet

Vas megye egyetlen alapellátási fogorvosi ügyelete Szombathelyen működik. Szombathely lakosságán túlmenően kb. 18.000 lakos fogorvosi alapellátását biztosítja. Az ügyeleti szolgálatot 17 fő szombathelyi fogorvos látta el beosztás szerint 2010. évben. Az ügyeleten megjelent betegek száma 2010. évben 2 365 fő

Központi orvosi ügyelet

2003. január 1-től feladat ellátási szerződés alapján az Országos Mentőszolgálat működteti.

Védőnői szolgálat

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESZCSM rendelet kimondja, hogy a települési önkormányzat körzeti védőnői szolgálat célja a családok egészségének megőrzése, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint az egészségnevelés. Szombathely városban a védőnői szolgálat feladatait 34 fő védőnő látja el, melyből 17 fő területi védőnő, 5 fő védőnő vegyes körzetet ellátó és 12 fő iskolavédőnő. Szombathely városban 1 védőnői körzetre jutó gondozottak száma 250 fő és 362 fő között mozog, mely sok esetben meghaladja a jogszabályban meghatározott maximum 250 főt. A fentiek alapján körzetfejlesztésre lenne szükség 2011. évben.

2010. évtől Szombathely városában Prevenációs Ház működik, melynek feladata Szombathely lakosságának egészségvédelme, az egészségtudatos magatartás népszerűsítése, a megelőzés fontosságának hangsúlyozása, a társadalom figyelmének ráirányítása az egészségmegőrzés fontosságára, mindezek eljuttatása a lakosság minél szélesebb rétegeihez. A Prevenációs Ház 2010. évben 127 alkalommal tartott rendezvényeket, előadásokat, programokat. A programokon megjelentek száma 1.756 fő volt.

Iskola-egészségügy

Középfokú oktatási intézmények tanulóinak ifjúság-orvosi ellátása 4 praxis működésével valósul meg.

Anyatejgyűjtő Állomás

A megyében csak Szombathelyen működik Anyatejgyűjtő Állomás. Feladatát - az anyatej begyűjtése, sterilizálása, újraelosztása - védőnői szervezéssel végzi a hatályos jogszabályok figyelembevételével.

Vérvételi helyek

2010. március 1-től a Markusovszky Kórház finanszírozási problémák miatt nem biztosítja a háziorvosi rendelők mellett működő vérvételi helyek szakmai létszámát. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének döntése alapján a vérvételi helyek további fenntartását vállalta a lakossági igényeket figyelembe véve.

Humán Civil Ház

Feladata az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó önszervező közösségek segítése, szakmai tanácsadás, fórumok, képzések, továbbképzések szervezése, valamint a működésükhöz szükséges helyiség és infrastruktúra biztosítása. A Humán Civil Ház szakembergárdájának feladata az évente megrendezésre kerülő „Egészség-hét” rendezvénysorozat megszervezése.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Szombathelyen 2001. szeptemberében alakult meg a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) a Nemzeti Drogstratégia ajánlásait figyelembe véve. Az országos és helyi drogpolitikai direktívák akkor eredményezhetnek hatékony cselekvési programokat, ha megvalósul a tágabb értelemben vett közösség, helyi társadalom, önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek széleskörű összefogása. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok létrehozzák azt a harmonikus együttműködést, melynek eredményeként a helyi erők a Nemzeti Drogstratégia megvalósításának és a drogkérdés megoldásának irányában hatnak.

Megoldandó problémáink

- Egyre inkább előregedő háziorvosi szolgálat
- Egy orvos – egy rendelő rendszer hiánya
- Az informatikai infrastruktúra nem felel meg a kor követelményeinek
- A prevencióra fordítható kiadások mértéke alacsony

2.3. Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) rendelkezései értelmében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata köteles az alapszolgáltatási és az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátási feladatokat megszervezni, valamint a megyei önkormányzat ellátási kötelezettsége körébe tartozó feladatok közül az idősellátás, továbbá - előzetes igényfelmérésre alapozva - a lakossági szükségletek alapján meghatározott legalább két további intézménytípus feladatait biztosítani. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme, helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

A települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Az a települési önkormányzat, amelynek területén negyvenezerél több állandó lakos él, bölcsődét, gyermekek átmeneti otthonát, családok átmeneti otthonát és gyermekjóléti központot köteles működtetni. A megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni. A megyei jogú város 2009. január 1-től köteles biztosítani az otthont nyújtó ellátást és az utógondozói ellátást is.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az Szt.-ben és a Gyvt.-ben meghatározott feladatait a *Szombathely és Térsége Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás* fenntartásában működő *Egyesített Bölcsődei Intézmény*, valamint a *Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat* útján, két 100%-os önkormányzati tulajdonú társasággal (*SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.* és a *Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.*), a *Vas Megyei Önkormányzattal*, valamint más, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel kötött ellátási szerződések alapján biztosítja.

Fentiek alapján Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg a következő ellátási formákat biztosítja, az alábbi intézmények útján:

Szombathely és Térsége Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás

Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- idősek klubjai
- időskorúak gondozóháza
- családsegítés
- adósságkezelési szolgáltatás
- gyermekjóléti szolgáltatás
- helyettes szülői hálózat
- családok átmeneti otthona

Egyesített Bölcsődei Intézmény

- gyermekek napközbeni ellátása

Szerződés alapján biztosított ellátások

Regionális Szociális Forrásközpont Nonprofit Kft.

- támogató szolgálat
- fogyatékosok nappali intézménye

SAVARIA REHAB-TEAM Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.

- utcai szociális munka
- nappali melegedő
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye
- hajléktalanok átmeneti szállása
- hajléktalanok otthona

Szombathelyi Egyházmegyei Karitás

- közösségi ellátások: pszichiátriai betegek közösségi ellátása, szenvedélybetegek közösségi ellátása
- nappali ellátások: pszichiátriai betegek nappali intézménye, szenvedélybetegek nappali intézménye
- szenvedélybetegek átmeneti otthona

Vas Megye Önkormányzata, valamint SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa

- otthont nyújtó ellátás
- utógondozói ellátás

Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat

- gyermekek átmeneti otthona

Johanneum Evangélikus Diakóniai Központ

- fogyatékos személyek gondozóháza
- idősek otthona 32 örökös idősoththoni férőhellyel

Vas Megyei Szakosított Szociális Intézet

- idősek otthona 50 örökös idősoththoni férőhellyel

A jogszabály által kötelezően előírt, de még nem biztosított ellátás a városban a pszichiátriai betegek átmeneti otthona.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokon túlmenően Szombathely városa az Szt-n, a Gyvt-n, valamint a város szociális rendeletén alapuló pénzbeli és természetbeni ellátásokon keresztül nyújt segítséget a szociálisan rászorult családoknak.

Megoldandó problémáink

- A komplex akadálymentesítés nem minden intézmény esetében megoldott
- Az idősoththoni férőhelyek száma alacsony
- Egyre több a közterületeken megjelenő hajléktalan
- A bölcsődei férőhelyek száma alacsony

2.4. Bérlakás rendszer

Az önkormányzati tulajdonban álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek kezelését a SZOVA Zrt. végzi, az önkormányzattal 2006. május 31. napján kötött üzemeltetési szerződés, valamint a hatályos jogszabályok keretei között. A 2269 darab önkormányzati tulajdonú lakás komfortfokozatát tekintve elmondható, hogy az állomány közel fele (47%) összkomfortos. A lakásállomány mintegy egyharmada (34%) komfortosnak minősül, további 6% félkomfortos, 12% pedig komfort nélküli. 2009. év végén 20 lakás, az állomány 1%-a tartozott a szükséglakás kategóriába. A lakásállomány közel fele egyszobás, jelentős továbbá a kétszobás lakások száma, mely az állomány mintegy 30 %-t jelenti. A lakásigényléseket tekintve leginkább keresett 1+ 1 fél szobás lakások száma mindössze 251 darab, mely a teljes állomány alig több, mint 10%-át teszi ki.

A bérlakásokban felhalmozott hátralék összege a lakásgazdálkodás 2010. december 31-ig fennálló szabályozási keretei között rohamosan növekedett: a 2007. decemberi állapot szerint: 79,6 millió Ft, a 2008. decemberi állapot szerint: 102,4 millió Ft, a 2009. decemberi állapot szerint 159,6 millió Ft, míg a 2010. decemberi állapot szerint 209,4 millió Ft.

A lakbérbevétel elmaradása komoly problémát okoz a bérlakások felújításánál, mivel a bevételek elmaradása egyúttal a bérlakások felújítására fordítható források jelentős csökkenését is maga után vonja.

A helyreállítás nélküli, üresen álló lakások fenntartása nem csupán bevételkiesést (egyúttal a kielégítetlen lakossági igények miatt társadalmi feszültségeket is) generál, hanem a fenntartási költségek miatt kiadásnövekedést is okoz.

A lakbérhátralék összegének növekedése nem csupán az önkormányzat, illetve a kezelő részére jelent komoly problémát, hanem az érintett családok számára is, hiszen a bérleti szerződések lakbérhátralék miatti felmondása számos (köztük több, kiskorút nevelő) család lakhatását veszélyezteti. Lakbérfizetési kötelezettség elmulasztása miatt 2007. év végéig 91 esetben, 2010. év végéig pedig több, mint 200 esetben került sor a bérleti jogviszony felmondására, tehát a növekedés itt is kézzelfogható.

További – az önkormányzati bérlakásban élők életét megkeserítő – problémát jelent, hogy – elsősorban a kialakított bírói gyakorlat alapján – nincs reális lehetőség a bérlők nem megfelelő, az együttélés követelményeivel ellentétes magatartásának szankcionálására (bérleti szerződés felmondása, majd kilakoltatás).

Megoldandó problémáink

- A lakbérhátralék felhalmozása egyre növekvő ütemű
- A bérlők és lakáshasználók fizetési hajlandósága és fizetési képessége nem megfelelő szintű
- A felhalmozott, nagy összegű hátralékok kezelése nem hatékony
- A közösségi együttélés szabályait nem minden bérlő tartja be

2.5. Közművelődési tevékenység

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 73. § (2) bekezdése érdekében „a közművelődés feltételeinek biztosítása alapvetően az állam és a helyi önkormányzatok feladata”. Ugyanezen törvény 76. § (1) bekezdése szerint „a települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása”. A 78. § (2) bekezdése értelmében „megyei jogú városban az önkormányzat az (1) bekezdésben foglalt feladat ellátása során közművelődési intézményt biztosít”.

A város önként vállalt feladatát az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvényben leírtak alapján végzi.

A fenti törvényekben megfogalmazott feladatellátás érdekében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az alábbi kulturális struktúrát működteti:

1. *AGORA Szombathelyi Kulturális és Turisztikai Központ*
(önállóan működő költségvetési intézmény)
2. *Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.*
(nonprofit gazdasági társaság)
3. *ISEUM SAVARIENSE Régészeti Műhely és Tárház*
(önállóan működő költségvetési intézmény)
4. *Általános művelődési központok*
(önállóan működő költségvetési szerv)
 - 4.1. *Oladi Általános Művelődési Központ*
 - 4.2. *Nyitra utcai Általános Művelődési Központ*
5. *Civil szervezetekkel kötött közművelődési feladatellátás*
6. *Közös fenntartású intézmények*
(önállóan működő költségvetési szervek)
 - 6.1. *Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár*
 - 6.2. *Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ*
 - 6.3. *Mesebólt Bábszínház*
 - 6.4. *Savaria Szimfonikus Zenekar*
 - 6.5. *Smidt Múzeum (Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága költségvetésében)*
 - 6.6. *Szombathelyi Képtár*
 - 6.7. *Ungaresca Táncegyüttes*

AGORA Szombathelyi Kulturális és Turisztikai Központ

Az AGORA Szombathelyi Kulturális és Turisztikai Központ 2007 óta Szombathely egyetlen, kizárólagosan városi fenntartású közművelődési intézménye. A jogelőd intézmények és kulturális vállalkozások (MSH Rendezvényház Kft., Művészetek Háza, Gyermek Háza, Savaria Moziüzemeltető Kft., Tourinform Iroda) összevonásával létrehozott központosított szervezet feladatai közé tartozik a közművelődés, a város rendezvényeinek szervezése, mozgóképkultúra-terjesztés, filmes szakági tevékenység, turisztika és városmarketing.

Az AGORA működtetésében jelenleg nyolc ingatlan áll: AGORA-Művelődési és Sportház, AGORA-Savaria Filmszínház, AGORA-Gyermek Háza, AGORA-Szalón és pincegaléria, AGORA-jegyiroda, AGORA-Tourinform Iroda, Felsőcsatári Gyermeküdülő, Kresz Park. Az ingatlanok a felújított Művészetek Háza és a Filmszínház kivételével elavult műszaki és energetikai paraméterekkel bírnak, jelentős felújításra, korszerűsítésre, energiatakarékosági felújításokra, komoly állagmegóvásra szorulnak.

Az intézmény létszáma 42 fő, melyből 22 fő technikai, 20 fő szakmai státuszban tevékenykedik.

Szombathely MJV Közgyűlése márciusi ülésén döntött a Savaria Turizmus NKft. létrehozásáról, így a turisztikai és városmarketing feladatok és ezzel együtt a Tourinform iroda működtetése a jövőben kikerülnek az AGORA feladatai közül.

Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.

A Színházat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 155/2008. (IV.24.) Kgy. számú határozatával alapította. A Színház tevékenységét a 2008. évi XCIX. törvény, Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 460/2007. (IX.27.) Kgy. számú határozatával elfogadott alapító okirata, valamint az 542/2007.(XI.29.) Kgy. számú határozata „Megállapodás a színházi feladatok ellátásáról” szabályozza. Alaptevékenységként színházművészeti tevékenységet végez.

A Weöres Sándor Színház feladata a színházi élet kialakítása, annak széles körben való hozzáférési lehetőségének megteremtése, magas színvonalú színházi működés megvalósítása. Feladata többek között, hogy nagy érdeklődésre számot tartó produkciókat szerepeltessen, a fiatalabb generáció számára tegye vonzóvá és elérhetővé a színházi kultúrát, kiegészítő tevékenységeivel honosítsa meg a színházi életet.

A Színház a színházművészeti tevékenység ellátása mellett közművelődési feladatokat is ellát, egyfajta kulturális centrumként működik, melyhez megfelelő alapot ad a vadonatúj, több funkciószínházi épület is.

ISEUM SAVARIENSE Régészeti Műhely és Tárház

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 363/2010.(VI.17.) számú határozatával 2010. szeptember 1. napjával alapította meg a muzeális intézményt.

Az ISEUM SAVARIENSE-nek kiemelt feladata a római vallástörténet tudományos életének felvirágoztatása Szombathelyen. A Vas Megyei Múzeumok Igazgatóságával együttműködve további feladata, hogy a nemzetközi római kutatással foglalkozó tudományos életben aktívan részt vegyen.

Az intézmény tevékenysége még az állandó és időszakos kiállítások megtervezése, berendezése, illetve a kiállítóhely folyamatos üzemeltetése, valamint a turisztika és az ismeretterjesztés.

Új intézmény lévén rendkívül fontos, hogy az ISEUM SAVARIENSE Régészeti Műhely és Tárház egy meghatározó, karakteres intézmény legyen, amely egy jól körülhatárolható szolgáltatáscsomaggal jelenik meg a hazai és nemzetközi kulturális és turisztikai piacon.

Általános művelődési központok

Oladi Általános Művelődési Központ

A 2007. óta működő központ olyan többcélú intézmény, amely a közoktatási feladatok feladaton kívül kulturális és sport feladatokat is ellát. Három, szakmailag önálló intézményegységből áll: az Oladi ÁMK Simon utcai Általános Iskolájából, a Művelődési Ház és Könyvtárból – amely a Savaria Ifjúsági Centrum nevet vette fel – illetve az Oladi ÁMK Teleki Blanka Szakképző Iskolájából. Az Oladi ÁMK a város legnagyobb közintézmény, mind a tanulólétszáma, mind a költségvetése alapján.

A Savaria Ifjúsági Centrum feladatai:

- az iskolarendszeren kívüli öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életésélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek megteremtése,
- a város környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi élete érdekérvényesítésének segítése,
- a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása,
- nyitott intézményként lehetőségek biztosítása a közösségi terek használatára,
- az ifjúsági korosztály kezdeményezéseinek támogatása,
- könyvtára iskolai és közművelődési funkciókat lát el,
- szakmai munkájával segíti az épületben működő oktatási intézményeket.

Az Oladi Művelődési Központ szolgáltatásai:

- A Központ tornaterme, uszodája, tornaszobája, udvari sportpályái (tenisz, kosárlabda, foci, kézilabda, lánstenisz) sportolási célra igénybe vehetők. A színházterem, aula, klubtermek pedig egyéb rendezvények megtartására igényelhetők.

Nyitra utcai Általános Művelődési Központ

A Nyitrai utcai Általános Művelődési Központ mai formájában 2001. óta működik. A Központ számos olyan rendezvényt is szervez, amelynek célja diákjainak társadalmi, kulturális és környezeti tudatosságának fejlesztése.

A Nyitra Utcai ÁMK Közművelődési Intézményegysége elsődlegesen a keleti városrészen élők számára biztosítja az alábbiakat:

- A közösségi művelődési lehetőségek biztosítása.
- A kultúraközvetítő tevékenység.
- A kreativitás, az alkotókedv ösztönzése.
- Rekreációs lehetőségek biztosítása.
- A település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása.
- A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekelismerő és érvényesítő képességének segítése.
- Élet- és munkaképességet javító, iskolarendszeren kívüli, önképző és egyéb tanulási lehetőségek megteremtése és működtetése, az élethelyzettel összefüggő művelődési szokások gazdagítása.
- Felkelteni a szellemi munka iránti tiszteletet, az elmúlt korok kulturális értékeink megbecsülését, az önművelés iránti igényt.
- A helyi nevelési-oktatási feladatok segítése.
- A településrész közéletében való részvétel.
- Mindezen tevékenységeket a különböző tanfolyamok, szakkörök, klubok, előadások, kiállítások, kirándulások, szórakoztató- és sportprogramok, ünnepek, lakótelepi nagyrendezvények keretei közt valósítják meg. Az intézményegység működteti az Írisz Majorette és a One Step Társastánc együtteseket óvodás kortól felnőtt korig működő csoportokkal.
- Az ÁMK fontosnak tartja az ifjúsági korosztály (14-18 év) kulturális, szabadidős elfoglaltságainak szervezését, ezért működtetik a mindenki számára elérhető Diáktanya Ifjúsági Információs Pontot.
- Alaptevékenységükön túl rendezvényeikkel bekapcsolódnak a város kulturális életébe, részt vesznek városi programok szervezésében, koordinálásában.

Civil szervezetekkel kötött közművelődési feladatellátás

A közművelődési törvényben megfogalmazott, az önkormányzat számára kötelező feladatellátás érdekében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata feladat-ellátási megállapodás kötött a peremkerületi, városrészi egyesületekkel. Az egyesületek által átvállalt feladatok elvégzéséhez az önkormányzat a megállapodásban rögzített időtartamig évente 1-1 millió forint támogatást nyújt.

Megkötött feladat-ellátási megállapodás: Herényi Kulturális és Sport Egyesület, Zanati Kulturális és Sport Egyesület, Szombathelyi Siker Könyvtár Alapítvány, Derkovits Városrésztért Kiemelkedően Közhasznú Egyesület, Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület. Folyamatban lévő szerződéskötés: Joskar-Ola Lakótelepért Alapítvány, Gyöngyöshermán-Szentkirályi Polgári Kör, Petőfi Telepért Egyesület.

Közös fenntartású intézmények

A közös fenntartású intézmények működtetése 2007. március 13-án aláírt megállapodás alapján történik. A Vas Megyei Önkormányzat Közgyűlése és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése között létrejött Intézményfenntartó Társulás a dokumentum szerint 2011. december 31. napjáig látja el feladatát. Tulajdonjogilag a Savaria Szimfonikus Zenekar által használt épület kivételével az épületek megyei tulajdonban vannak.

Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár

A könyvtár széles körű szakmai tevékenységét rendezvények, könyvünnepek, valamint tanfolyamok, továbbképzések színesítik. Kiemelt feladata a kisebbségi könyvtári szolgáltatás, valamint Szombathely vonzaskörzetének mozgókönyvtári ellátása. Jelentős az országos könyvtári szakmai szervezetekben való részvétele, a nemzetközi- és közönségkapcsolata. Feladata a könyvtár számítógépes hálózatának üzemeltetése, fejlesztése, 2011-ben a Vasi Könyvtári Portál elindítása.

Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ

Az intézmény kettős funkciót lát el. Egyik részről a jogszabályban előírt megyei szakmai-módszertani tevékenységet és szolgáltatást biztosítja a térség, a megye települései részére, másik részről Szombathely Város közművelődési életében tölt be szerepet programjaival és rendezvényeivel, a különböző civil szervezetek s közösségi kezdeményezések támogatásával és nemzetközi kapcsolatok ápolásával. Kiemelt feladata a megyei térségi feladatellátás, a települési szakmai szolgáltatások, a megyei ifjúsági szakmai módszertani munka erősítése. Szakmai munkájuk kiterjed a kiállítások, amatőr művészeti tevékenység, fesztiválok, országos hagyományőrző programok, népművészeti programok, kulturális turizmus, szabadidős tevékenység szervezésére. Megyei szakmai módszertani tevékenységük keretében feladatuk a hátrányos helyzetű települések műsorellátásának biztosítása, módszertani anyagok készítése, közművelődési információs és szakmai-művészeti szolgáltatások.

Mesebolt Bábszínház

A Bábszínház 1995 óta működik. A bérletes előadások, matinék és hétfégi programok mellett megyén kívüli előadásokat is szervez. Megcélozta az 1-3 éves korosztályt és a felső tagozatos, valamint középiskolás diákokat. Módszertani munkájának része a foglalkoztató játékok, óvodai-bölcsődei akkreditált képzéseken való közreműködés, a produciók óvodai-iskolai feldolgozásának módszertani segítése. A bábszínház modern, új arculatának kialakítása jelenleg folyik.

Savaria Szimfonikus Zenekar

A zenekar 1962 óta működik és jelenleg felfutó, megújuló fázisban van. A bérletstruktúra átalakításával – opera- és kamarazene bérlet – nőtt a bérletesek és a hangversenyek száma. Együttműködik többek között a Weöres Sándor Színházzal, az AGORA Szombathely Kulturális és Turisztikai Központtal, valamint az Ungaresca Táncegyüttessel. Egyre több sikeres, telt házas koncertet szervez.

Smidt Múzeum

A Smidt Múzeumot 1968-ban alapította dr. Smidt Lajos nyugalmazott kórházigazgató, sebész főorvos, aki Szombathely városának és Vas megyének ajándékozta érdekes magángyűjteményét. Az országosan egyedülálló múzeumnak a különlegessége az, hogy egyetlen ember gyűjtötte össze több mint 60 éven át tartó gyűjtőszendélllyel. A sokrétű gyűjteményben értékes és szemet gyönyörködtető régészeti, iparművészeti, hadtörténeti és orvostörténeti emlékek: fegyverek, üvegművészeti tárgyak, régi és ritkaságszámba menő könyvek, kéziratok, numizmatikai különlegességek, porcelánok, ötvösremekek, bútorok, festmények és polgári viselettörténeti emlékek láthatók. Nem önálló intézményként, hanem a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága keretében belül működik.

Szombathelyi Képtár

A szakmai alapfeladatok teljesítése a gyűjteményi koncepció realizálása, a gyűjtemény- és könyvtári állománygyarapítás, a kortárs művészek bemutatkozása, a műtárgy-dokumentálás- és selejtezés, a tudományos és múzeumpedagógiai munka mentén zajlik.

Ungaresca Táncegyüttes

A módszertani munkát alapvetően a szaktanácsadás teszi ki. A médiatárra alapozva segíti a megye és a város szakembereinek a munkáját. Fontos feladat a táncosok kiemelt technikai képzése a műsorszolgáltatás ellátása érdekében.

Civil szervezetek

Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területén a Cégbíróság többszáz civil szervezetet jegyez. A tényleges működő szervezetek száma csak becsülhető, hiszen megszűnésükről nem minden esetben értesítik a Cégbíróságot. Tapasztalatunk szerint 200-250 működő szervezettel számolhatunk.

Az Önkormányzatnak 200 civil szervezettel van kapcsolata. A Kulturális, Idegenforgalmi és Civil Iroda az Informatikai Irodájával közösen kidolgozta az ügyleti nyilvántartás számítógépes rendszerét, amelyen keresztül figyelemmel kísérhető az Önkormányzat civil szervezetekhez juttatott támogatása.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009. évben két rangos elismerést kapott a kulturális ágazat munkájáért. A Népművelők Országos Egyesülete „Önkormányzatok a Közművelődésért” szakmai díját a megyei jogú városok kategóriájában városunk vehette át. Ezt követően Szombathely „A Kultúra Magyar Városa 2009” díját is elnyerte.

Megoldandó problémáink

- A közművelődési intézményrendszer számos párhuzamosságot tartalmaz
- Az intézmények működése sok esetben nem a valós igényeknek megfelelő (pl. hétfői nyitva tartás).
- A város kulturális rendezvényeinek -kevés kivételtől eltekintve- nincs komoly, turisztikailag is vonzó hatása
- A kulturális rendezvények finanszírozásában a közpénzek dominánsak, a mecenatúra jelenléte minimális

2.6. Testnevelés és sport

A testnevelés és a sport az egyetemes kultúra, részeként a modern polgári társadalmakban egyre jobban az emberek mindennapi életének fontos alkotója kell, hogy legyen, mint az egészséges életmód, a szabadidő hasznos eltöltése, a prevenció, illetve a rekreáció eszköze.

A sport meghatározott célú mindennapos tevékenység, a mindennapoktól különböző környezetben. Célja a testedzés, versenyzés, a szórakozás, eredmény elérése, a képességek fejlesztése vagy ezeknek kombinációja. A kitűzött cél határozza meg a sport jellegét.

Az iskolai testnevelés és sport aktívabb szerepvállalásra nevel, sajátos eszközein keresztül önkifejezésre, önmegvalósításra ad lehetőséget. Speciális kognitív, affektív-emocionális és motoros tudást biztosít.

A testnevelés és sport műveltségi terület céljaiban elsődleges

- az egészségmegőrző, egyben az egészség stabilitási tartományát növelő, a biológiai érést támogató,
- az edzettséget, a testi és lelki alkalmazkodást, a fizikai és lelki kondíciót fejlesztő,
- a sport- és mozgáskultúrával összefüggő ismereteket átadó, számon kérő,
- szórakozást, örömkeltést, a versenyzési vágy kiélését biztosító funkció.

A települési önkormányzatok szerepvállalása, szabályozó tevékenysége, elsősorban a szervezett keretek között működő sporttevékenységek támogatásában nyilvánulhat meg, mégpedig a sportszervezetek önszabályozó tevékenységét kiegészítő módon, csupán másodlagosan, nem átvállalva az autonóm civil szervezetek önként vállalt feladatait.

A gazdasági program -figyelembe véve a szombathelyen élők igényeit, elvárásait- azokat a stratégiai célokat tartalmazza, amelyeket az önkormányzat, illetve a képviselőtestület a döntéseinél maradéktalanul figyelembe vesz.

Törvényi háttér

Az önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladataival a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv., a sportról szóló 2004. évi I. tv., valamint ezekhez kapcsolódóan a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 52 § (9) bekezdése foglalkozik – ez utóbbi kiegészítve az iskolai sporttevékenységről szóló 16/2004. (V.18.) OM-GYISM együttes rendelettel. A sporttörvény VII. fejezet 55 §-a tételesen meghatározza az önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatait és azt is rögzíti, – 55. § (5.) (6.) pontjában, hogy az önkormányzatok a felsorolt feladatok ellátásához a költségvetési törvény szerint normatív hozzájárulásban részesülnek, továbbá, hogy „a tízezernél több lakosú helyi önkormányzatok rendeletben állapítják meg a helyi adottságoknak megfelelően, a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a sportra fordítható összegeket.

Fentiekén túl minden évben a Magyar Köztársaság éves költségvetéséről szóló törvény határozza meg az önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatait.

Létesítmények

Az önkormányzat a város tulajdonában lévő sportlétesítmények egy részét (Homok uti lőtér, Oladi futóvad lőtér, Késmárk utcai tenispályák, Sugár úti Sportkomplexum) bérbe adta, a fennmaradó létesítmények (Városligeti Sportpálya, VAOSZ Teke Klub, Dolgozók u. Sportliget, Kolozsvár u. Sporttelep, „régí” városi strand területe) a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. kezelésében vannak.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2005. augusztus 1-én alapította a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft.-t, akkor még Szombathelyi Sportszolgáltató Kht. néven. A Sportközpont gondoskodik a Közgyűlés által hozott sporthoz kapcsolódó határozatok végrehajtásáról, ellenőrzéséről. A Szombathelyi Sportközpont elsősorban a sport, valamint a kulturális és társadalmi igények kielégítését szolgálja. Versenyeket, bajnokságokat, táborokat és mozgást népszerűsítő programokat szervez, valamint folyamatosan tartja a kapcsolatot város sport egyesületeivel, szervezetivel és segíti munkájukat. A Sportközponton belül működő Sportiskola az ország egyik legsikeresebb ilyen típusú szervezete.

Gyermek és ifjúsági sport

A felnövekvő generációk mozgáskultúrájának fejlesztése leghatékonyabban az iskolákban valósulhat meg. A testnevelés és sport alkalmas a szolidaritás, a tolerancia és a fair play szellemének megismertetésére. Az iskolai testnevelés és sport aktívabb szerepvállalásra nevel, sajátos eszközein keresztül önkifejezésre, önmegvalósításra ad lehetőséget. A testnevelés és sport sajátosan összetett műveltségi terület. Az iskolai testnevelés és a diáksport két egymáshoz szorosan kapcsolódó terület. A diáksport az iskolai testnevelés versenyrendszere. A tevékenységet a Polgármesteri Hivatal Ifjúsági és Sport Irodája koordinálja. A Városi Diáksport Bizottság javaslataival támogatja az Iroda munkáját. Éves szinten 8-9 ezer diák sportol a különböző rendezvényeiken.

Az általános és középiskolák részére alapszintű (városi) versenyeket, felmenő rendszerű (diákolimpiai) versenyeket, bajnokságokat rendeznek 6 korcsoportban. A játékos sportverseny és kosárlabda, valamint labdarúgás sportágakban állandó résztvevője a város az országos döntőknek. A fentiekén túl rendszeresen szerveznek sportági sportnapokat asztalitenisz, floorball, falmászás, tollaslabda, lánbtenisz, bocsa, csúszókorong, gördeszka, görkorcsolya stb. sportágakban. Minden évben megrendezik a Városi Diáksport Napokat, amelyeken több száz tanuló vesz részt. A legeredményesebb diák versenyzőket és felkészítőiket a „Diákolimpikonok jutalmazása” rendezvényen díjazták.

A diáksportolók 1968-óta – az anyagi lehetőségek függvényében – rendszeresen részt vesznek a Nemzetközi Diákjátékok versenyein. Az utóbbi években nagy sikert aratnak az óvodások számára rendezett sportversenyek is.

Utánpótlás nevelés

Mivel minden kiemelkedő sporteredmény alapja az utánpótlás-nevelés minőségében gyökerezik, 1999-ben a város létrehozta a Rajczy Imre Sportiskolát, amely jelenleg a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. részeként működik 11 szakosztállyal, 28 csoportban, 41 edző irányításával közel 500 tehetséges fiatalot versenyeztet. A Sportiskola működését az Önkormányzat az iskolákhoz hasonlóan éves költségvetéssel biztosítja. A Sportiskolát országos szinten is elismerik, amire jó példa, hogy a Sportiskolák Országos Szövetségéhez benyújtott pályázatuk alapján elnyerték a 2010-es esztendő legjobb Sportiskolája címet. A női tornász szakosztályt a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet országos utánpótlásképző központnak nyilvánította, versenyzői pedig a nemzeti válogatottnak erősítik.

A város utánpótlás képzése szervesen kapcsolódik az oktatási intézményekhez és a sportegyesületekhez is, amelyek megállapodásokkal, szerződésekkel segítik, támogatják egymás munkáját. Jelenleg két oktatási intézményben, a Zrínyi Ilona Általános Iskolában és a Szent-Györgyi Albert Középiskolában folyik közoktatási típusú sportiskolai képzés. Az utánpótlás-képzés a város többi sportegyesületeiben is magas szinten folyik, de létrejöttek kimondottan utánpótlásképző sportszervezetek is amelyre példa többek között az Illés Béla Labdarúgó Akadémia, az Ifjú Sólymok Kosárlabda Sportegyesület, a Lurkó UFC. Fellendülőben vannak a küzdősportok és az un. extrém sportágak is. Megszervezi a

kezelésében lévő sportlétesítmények üzemeltetését a sportegyesületi, sportiskolai, iskolai igények minél teljesebb körű kielégítése érdekében.

A Sportiskola fő tevékenységei

- az alapszintű, diákolimpiai és egyéb diákversenyekkel, diáktáborokkal, túrázással kapcsolatos pénzügyi feladatok ellátása
- közreműködik a városi, illetve a város által támogatott – utánpótlás korú fiatalokat érintő sportrendezvények lebonyolításában, szervezésében,
- felkészítő, előkészítő, kiválasztó sporttáborokat szervez
- kidolgozza, megszervezi a kiválasztási, beiskolázási és működési rendszerét.
- Biztosítja a szakágak létesítményekhez kötött sportolási feltételeit.
- edzőtáborok, sportnapközök, különböző sporttanfolyamok programjainak elkészítése, jóváhagyása
- élsportolók képzése, edzői munkába való bevonása
- 8-12 éves korig kiválasztás, versenyeztetés
- edzői és szülői értekezletek megszervezése és megtartása
- Sportiskolai sportágak, szakosztályok megszüntetésével, bővítésével kapcsolatos döntésekben segíti a Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlés munkáját
- nemzetközi kapcsolatok kialakítása, ápolása

Szabadidősport

A szabadidősport programok döntő részét a Szombathelyi Szabadidősport Szövetség rendezi 11 sportágban a város lakosságának. Legnépszerűbb a kispályás labdarúgás, amely sportágban évente több mint 1000 ember versenyez 90 csapatban. Ezen kívül nagy a népszerűségük az utcai futóversenyeknek, különböző teke bajnokságoknak, tenisz tornáknak, sakk, korcsolya versenyeknek. A Szövetségen kívül több sportszervezet is rendez szabadidős sporteseményeket, versenyeket, amelyeket az önkormányzat pályázat és egyéni kérelem útján a Kulturális és Sport Bizottság határozatai alapján támogat. A szabadidős programok minden korosztálynak biztosítanak sportolási lehetőségeket beleértve a város nyugdíjasait is.

Versenysport

A városban közel 130 sportszervezet működik, amelyek döntő többségét valamilyen formában támogatja Önkormányzatunk. Kiemelt támogatásban részesül a FALCO-SZOVA KC Kft., a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft., a Szombathelyi Haladás VSE, a Szombathelyi Dobó SE, a Viktória FC. A többi egyesületet – beleértve a fogyatékkal élők sportszervezeteit, és a táncsporttal foglalkozókat is pályázat alapján működési és rendezvénytámogatásban részesülnek. Az önkormányzat külön tételsoron biztosít támogatást az olimpiai reménységeket nevelő egyesületeknek, illetve jutalmazza a legkiemelkedőbb eredményeket elért sportolókat és edzőket. Fentiekén túl szükség szerint átmeneti sportolói szállást biztosít a legkiválóbb sportolóknak.

Sportrendezvények

A Sugár úti Sportkomplexum felújításával és az új városi sportcsarnok, az ARENA SAVARIA 2006. évi átadásával a már hagyományos és népszerű sportrendezvények – Savaria Nemzetközi Táncverseny, Elvira Maraton, Szilveszter Kupa Labdarúgó Torna, Mozgássérültek Savaria Kupája, Savaria Kupa Röplabda Torna – mellett sorra jelentek meg újak is, amelyek tovább színesítik a város sportéletét. Ilyenek például a Birkózó Magyar Golden Grand Prix, a Nemzetközi Torna Grand Prix, Németh Pál Kalapácsvető Emlékverseny, Horváth Zoltán Emlékverseny, válogatott kézilabda és kosárlabda mérkőzések. A nagyrendezvények támogatása – pályázat útján - a Kulturális és Sport Bizottság javaslata alapján történik.

Megoldandó problémáink

- A mindennapos iskolai testnevelés és a szabadidős testmozgás hiánya miatt egyre több a mozgáskoordinációs problémákkal bíró fiatal
- A kitartás és a motiváció hiánya miatt csökken a sportegyesületekben rendszeres testmozgást végzők száma
- A fiatalok érdeklődése egyre erősebben orientált pár hagyományosan népszerű sportág felé
- A rendszeres testmozgás népszerűsítésére nincs összehangolt cselekvési terv
- A versenysport finanszírozásában a közpénzek dominánsak, ami évről-évre egyre nagyobb gondot okoz az önkormányzatnak
- A látványsportágak eseményei nem családcentrikusak és élményorientáltak
- A tág értelemben vett testkultúra értékeinek elsajátítása nem megfelelő
- Az iskola nevelési programjának, elképzeléseinek hiányos beépítése a testnevelés sajátos folyamatrendszerébe
- A város adottságai ellenére a sportturizmus nem jelentős

2.7. Közigazgatás

Az önkormányzatok szerepe a települések irányítási és közigazgatási feladatainak ellátása területén kiemelkedő fontosságú. Az új kormányzati elképzelések, a Digitális Magyarország Program szerint az államigazgatás, ezen belül a közigazgatás várhatóan komoly változásokon fog átmenni a következő években, melynek eredményeként 2013-tól egyszerűbbé és átláthatóbbá fog válni az ügyintézés. A közigazgatás megújulása időigényes folyamat, mely a stratégiai irányok helyes megválasztásától, a határozott végrehajtástól és a források rendelkezésre állásától függően a jelen kormányzati cikluson átnyúló folyamat. Ennek megfelelően az elvárt eredmények sem egyszerre, egy időben, hanem meghatározott ütemezésben állhatnak elő.

Az elektronikus ügyintézés folyamatainak, eszközrendszerének modernizálása

Biztosítani kell az ügyfelek és hivatalok részére az ügyintézés tranzakcióinak, űrlapjainak, egyéb dokumentumainak magas színvonalú kezelését, biztonságos megőrzését szabványos, hitelesített, bizalmas üzenetcsomagok felhasználásával. Ki kell alakítani azt a mechanizmust, ami alapján a felhasználók és a kapcsolódó közigazgatási rendszerek képessé válnak az ügyintézés státuszának a követésére, illetve kiadására, hogy a felhasználók mindig pontos képet kapjanak, hol áll az ügyük a közigazgatást folyamatokban.

A közigazgatás hatékonyságának - az ezzel kapcsolatos ügyfél oldali elégedettség - növelése érdekében az informatikai fejlesztések területén kiemelten kell foglalkozni az **egyablakos ügyintézési funkciók bővítésével**. Az egyablakos ügykezelési rendszereknek nem csak a felhasználói, hanem a back office (hivatali folyamatok) folyamatokat is le kell egyszerűsíteni. Olyan ügymenetek bevezetésével kell bővíteni a jelenlegi helyi szolgáltatásokat, amely támogatja az elektronikus úton történő ügyintézést. Ennek érdekében kapcsolódni kell a központi elektronikus kormányzati rendszerekhez is.

A helyi és térségi lakossági igények felmérését figyelembe véve olyan közigazgatási modellt kell bevezetni, melynek legfőbb tulajdonsága az **ügyfélközpontúság**. Azonban az ügyfélközpontú működés elérése egy bonyolult és szerteágazó fejlesztés eredményeként érhető el.

A szerteágazó fejlesztés főbb területei a következők:

- E-demokrácia erősítése
- Ügyfélközpontú közszolgáltatások
- Integrált Közigazgatási Ügyfélszolgálat kialakítása
- Integrált Központi infrastruktúra továbbfejlesztése
- Közigazgatási bürokrácia csökkentése
- Többcsatornás kommunikáció kialakítása, üzemeltetése
- Elektronikus alapú intézményi és szervezeti működési rendszer
- Intézményi rendszerek együttműködése, adatok kontrollált hozzáférése

Szombathely Megyei Jogú Város 1992 óta folyamatosan meghatározta az informatikai szakmai elképzeléseket, fejlesztési irányokat. A szakmai célkitűzéseket természetesen időről-időre a lehetőségek és a szakmai előrelépések tükrében áttekinti és a szükséges módosításokat megteszi. Az elmúlt évtizedekben szakmai alapokon folytatott tervezések, fejlesztések eredményeként ma már elmondhatjuk, hogy Szombathely - adottságainak köszönhetően - meghatározó szerepet tölt be a térségben és az országos elismerések alapján nyugodt szívvel elmondhatjuk, hogy országos szinten is a legjobbak közé sorolható.

A kormányzati és a helyi szolgáltató közigazgatás megteremtése érdekében együttműködésre épülő programok kidolgozására van szükség.

Ezen programok szakmai előkészítésében Szombathelynek részt kell vállalnia és iránymutatást kell adni, melyek közül kiemelten kell kezelni az alábbi területeket:

- Interoperabilitással összefüggő feladatok
- Ügyfélközpontú szolgáltatások kidolgozásával összefüggő feladatok.
- Az elektronikus közigazgatás alapját képező infrastruktúra fejlesztések területén várható előrelépések.
- A helyi és kormányzati ügyfélszolgáltató helyek megteremtése és kapcsolódási pontok kidolgozása a gyakorlati élethez igazítva.
- Közigazgatási folyamatok modernizációja, meglévő folyamat leírások felülvizsgálata, térségi összehangolása
- Hatósági együttműködés modelljének megvalósíthatósági vizsgálata
- Hatósági együttműködés kialakítása

Az előzőekben említett célok elérése, főbb elemeinek megvalósítása érdekében - a kormányzati stratégiai elképzelések tükrében- szükséges szakmai feladatokat a helyi stratégiában kell megfogalmazni. Ezen stratégiát természetesen folyamatosan a kor igényeinek figyelembe vételével módosítani, korrigálni kell.

3. VÁROSÜZEMELTETÉS

3.1. Kommunális feladatok ellátása

Csapadékvíz elvezetés

A csapadékvíz elvezető rendszerek kivételével Szombathely város belterületén a közművek gyakorlatilag kiépítésre kerültek. A következő években az egyik legfontosabb feladat a közterületek, utak, járdák felújításával együtt, a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése.

A város közműnyilvántartása csapadékvíz elvezetés vonatkozásában nem teljes körű, főleg a nyílt árkos csapadékvíz elvezetésre vonatkozó bemérések hiányosak. A kiépült vízvezető csatornák sok esetben nem a terv szerint valósultak meg. Az elmúlt évek özvízszerű esőzései, a hirtelen hóolvadások megmutatták, hogy milyen csapadékvíz-elvezetési, vízrendezési hiányosságokkal rendelkezik a város a különböző területeken. Ezeken a városrészekben szükségessé vált a vízrendezési feladatok sürgető elvégzése és a hozzájuk szükséges tervezési folyamatok azonnali elindítása. A város fejlődése és a sorozatos vízkártételek, szükségessé tették a településen keresztül folyó vízfolyások kiépítését, valamint a kapcsolódó belterületi csapadékvíz csatornahálózat megvalósítását. A mindenkori igények kielégítését biztosító vízkár-elhárítási – vízrendezési munkák jelentős része az elmúlt évszázad második felében valósultak meg.

Napjainkban a művek felújítását, rendszeres karbantartását kell elvégezni elsősorban, de egyúttal szükséges előre nézni, meghatározva a távlati fejlesztésekhez kapcsolódó, illetve annak feltételeit biztosító magasabb szintű vízkár-elhárítási – vízrendezési feladatokat. A művek meglévő állapotáról elmondhatjuk, hogy a fenntartási munkák rendszeres

elvégzésével a mértékadó hidraulikai igényeket kielégítik. Az elmúlt évek során végzett patak, árok iszaptalanítások, burkolatjavítások, évenkénti kaszálások és gáztalanítások a biztonságon kívül esztétikailag is kedvező hatást gyakorolnak.

Ez a pozitív kép azonban csak a burkolt és már rendezett meder- árokszakaszokra érvényes. Szombathely teljes területére átfogó üzemeltetési terv és tanulmányterv, csapadékvíz elvezetésre 1986-ban készült. A Keleti városrész (Szombathely-Nagykanizsa vasútvonaltól K-re) csapadékvíz elvezetésének tanulmányterve 2005. évben, a Nyugati városrész (Perinttől nyugatra) csapadékvíz elvezetésének állapotfelmérése és tanulmányterve 2008. évben készült.

Felszíni vízelvezetés

Az Önkormányzati tulajdonban lévő csapadékvíz-elvezető árok, cca 30%-a újbóli kiépítésre szorul, míg a további árok döntő része felújítást igényel. A felújításra és újbóli kiépítésre kerülő árokrendszerek kivitelezése vagyonszemélyi szempontból szükséges. A meglévő árok védelmi képessége leromlott, a feliszapolódott, eltömődött árok külvizek összefogására és elvezetésére csak korlátozottan alkalmasak. Felújításukat, tovább fejlesztésüket el kell végezni.

A felszíni csapadékvizek összegyűjtése és befogadóba vezetése általában megoldottnak tekinthető. Vannak azonban olyan városrészek, mint Gyöngyöshermán, Szentkirály, Olad, Kámon, Herény, Zanati városrész, Éhen Gyula lakóterület, Ipartelep városrész, KISZ lakótelep, Százhold városrész, Újperint városrész, Petőfi telep, ahol a csapadékvíz elvezetését komplexen kezelve lehet és kell megoldani. A város területén belvizek megjelenése nem jellemző, a város árvízvédelme a Lukács házi tározó megépítésével nagy részben megoldódott, a Dozmat térségében tervezett árvízcsúcs csökkentő tározó megépítéséig az Aranypatakon számolni kell Olad térségében kisebb elöntésekkel.

A Sorok-Perint bal partján Szombathely város É-i részén az 1965-ös árvíz után létesült védőtöltés. A védvonalon azóta jelentősebb beavatkozást nem terveztek, kisebb szakaszokon a magasparton és földutakon kisebb feltöltések történtek. A védőtöltés állapot felvételi tervét 2000. évben készítette el az Önkormányzat. Az állapotfelmérés alapján megállapítható, hogy a töltés elfogadható állapotú, a töltésen járművek nem közlekednek, gyalogos és kerékpáros közlekedés van rajta. Kisebbségi taposási és minimális süllyedési károk tapasztalhatók, mértékük csekély, beavatkozást nem igényel. Egy helyen, a Perint jobb partján, a Református templom melletti útszakaszon a partoldal megcsúszott, így itt meder-rekonstrukció szükséges. A védvonalon több helyen csatlakozik a Sorok-Perint patakba belterületi csapadékvizeket szállító árok zsilipeken keresztül, valamint zárt csapadékcatornák egy része zsilippel, csappantyúval ellátott, többségük elzárási lehetőség nélkül. A felhagyott rohongi vasúti töltéstől É-i irányba lévő bal parti védvonalon található 5 db egyaknás csőzilip, csavarorsós felhúzó szerkezettel, állapotuk jó. Legutóbb 2008. évben került felújításra 3 db csőzilip.

Zárt, elválasztó rendszerű csapadékcatorna

A csapadékcatorna-hálózat rendszer mai állapotában igen változatos formát képvisel úgy méreteiben, anyagminőségében, avultságában magán viseli a különböző korok építési

kultúráját is. A hálózat döntő mértékben beton, illetve vasbeton anyagú, az újabb építések műanyag csőből készültek.

A csapadékcsatorna rendszer időszakos működésű, esőzések idején a vízgyűjtő területekről bemosódik a homok, szilárd hulladékok, falevelek, stb. melyek a csatornában lerakódnak. Ezért a hordaléktól való mentesítését, tisztítását, magasnyomású berendezéssel rendszeresen végeztetjük.

A közművek közül a csapadékcsatorna rendszer sajátossága, hogy károsodása sok esetben nem vehető észre, helyreállításuk ezért elmarad, mivel nem okoz azonnali üzemzavart. Videofelvételek, melyek a csatorna jelenlegi állapotát, avultságát teszik láthatóvá, és információs alapot jelentene a rekonstrukciós tervezéshez, minimális mértékben állnak rendelkezésre. A csatornahálózatok nagy része út alá épült, melyek közül több igen forgalmas útszakaszra esik. A régebben épült csatornaszakaszok a dinamikus hatásokat nehezebben viselik, több helyen jelentős károkat szenvedtek. Ezek többnyire csak feltételezések, - az aknák állapotából és a tisztítás alkalmával szerzett vizuális vizsgálattal lehet erre következtetni - mert kamerázások, statikai vizsgálatok nem állnak rendelkezésre.

Egyesített rendszerű csatorna

Az egyesített rendszerű csatorna a VASIVÍZ Zrt. kezelésében van. Hidrológiai és hidraulikai méretezése nagy biztonsággal, a 2 éves gyakoriságú csapadék-intenzitás figyelembe vételével történt. A VASIVÍZ Zrt. tájékoztatása alapján az egyesített rendszeren csapadékvíz elvezetési probléma nem jelentkezik. Az egyesített csatornahálózat elégséges kapacitása mellett is jelentkezhetnek vízvezetési hiányosságok, elsősorban a víznyelők, és a víznyelők bekötésének eltömődése, illetve az utak szintjének emelése miatt. (A kiemelt szegélyek eltűntek, a csapadék nem a víznyelőkbe folyik.)

Szennyvíz elvezetés és -kezelés

Szennyvíz-elvezetés

A szennyvíz-elvezető közművek Szombathely város belterületén gyakorlatilag kiépítésre kerültek.

Szennyvíz-kezelés

A 2003/HU/16/P/PE/021 számú Kohéziós Alap/ ISPA projekt Pénzügyi Megállapodását a Bizottság 2003. november 28. napján, míg a magyar fél 2004. február 11. napján írta alá. A Támogatási szerződés aláírására 2005. február 4-és került sor. A projekt végső kedvezményezettje Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, de a megvalósításban érintett a Kőszeg – Szombathely regionális szennyvízelvezetési rendszer további 34 településének önkormányzata is. A fejlesztésben érintett települési önkormányzatok 2004. május 28-án írták alá a Konzorciumi szerződést.

A projekt kiemelt prioritásai: a felszín alatti vizeket érintő szennyező hatások csökkentése, a csapadékvizek túlfolyásából fakadó élővizek szennyezésének csökkentése, a szennyvizek kiáradásának csökkentése, és a bűzhatás csökkentése.

A projekt 2010. december 31-ig megvalósult. A megvalósult fejlesztések a következők: a szombathelyi szennyvíztisztító telep bővítése és korszerűsítése kapcsán megújult a mechanikai tisztítás, az iszapkezelés és a biológiai tisztás, a laboratórium és a teljes Kőszeg-Szombathely regionális szennyvízelvezető rendszer irányítástechnikája. A szennyvíziszap környezetbarát módon történő felhasználására egy új komposzttelep épült, megtörtént a rendszer üzemeltetéséhez szükséges csatorna karbantartó és komposztáló telep gépek beszerzése, megvalósult Szombathely nyugati városrész szenny- és csapadékgyűjtő hálózatának a fejlesztése, a Liliom és a Tinódi L. S. u. csatornázása.

A megvalósult rendszer korszerű, energiatakarékos, a keletkezett biogázt gázmotorokkal elektromos energiává alakítják és a szennyvíztisztító telepen hasznosítják. A szennyvíziszapot a mezőgazdaságban felhasználható komposzttá alakítják, összhangban az EU iszapgazdálkodási előírásaival. A rendszer tervezett fenntartási időszaka 30 év.

Köztisztaság

Hulladékszállítás

A város lakói, az ide látogató turisták elsősorban a köztisztaság alapján alkotnak kedvező vagy kedvezőtlen képet a városról. A hulladék látványa rontja a városképet, komoly akadálya a közlekedésnek, a hiányos hulladék- és szemétkezelés egészségügyi ártalmakhoz vezet.

Az emberek tömeges együttélése és termelési tevékenysége hulladékot, szemetet eredményez. Amíg a lakosság saját tágabb környezete iránti igénye lényegesen nem változik, addig minimálisan azt kell biztosítanunk, hogy az általuk eldobált szemét, hulladék a lehető legrövidebb időn belül össze legyen takarítva, illetve el legyen szállítva.

A törvény a települési önkormányzatok részére kötelező és önként vállalható feladatokat határoz meg. A szervezett települési hulladékszállítás kötelezően előírt feladat. A klasszikus köztisztasági feladatok (burkolt utak, járdák, kézi és gépi tisztítása, hóeltakarítás és síkosság-mentesítés, tömegközlekedési járművek megállóhelyeinek takarítása, a közterületi hulladékgyűjtők rendszeres ürítése) az önként vállalt feladatok közé tartoznak. Mindegyik feladatot a város tulajdonában álló SZOVA Zrt. látja el szerződés keretében.

A városban a csomagolóanyagok (műanyag, üveg, papír) lakossági szelektív gyűjtéséhez hulladékgyűjtő szigetek létesültek. A hulladékgyűjtő szigetek a nap bármely szakában ingyenesen helyezhetők el a felsorolt hulladékok. A szelektív gyűjtés megvalósításának másik fontos eleme a Körmenyi úton működő hulladékudvar, mely 1992 óta áll a lakosság rendelkezésére. Évente körzetenként megvalósításra kerül a lim-lom akció.

Mindezek ellenére folyamatosan jelentkezik bel- és külterületi részeken az illegális szemétkerakás, melynek folyamatos eltakarítása egyre növekvő költséget jelent a város számára. 2007-ben a parkerdei buszfordulóhoz konténer elhelyezésével próbálta az

önkormányzat az illegális elhelyezést csökkenteni. Sajnos az ellenkezőjét értük el, a lakosság egy része úgy értelmezte, hogy ott egy hivatalos szemét-lerakóhely van kijelölve és oda nyugodtan hordhatják az általuk termelt hulladékot.

Hulladékgazdálkodás

Szombathelyen alapvetően megoldott a hulladékok rendszeres begyűjtése, a szelektív hulladékgyűjtés. Szombathely megyében betöltött szerepe és a 2007-2013 programozási időszakot követően hatályba lépő környezetvédelmi intézkedések okán szükségessé vált egy, a megye jelentős részét átfogó egységes hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása, a szelektív hulladékgyűjtés fejlesztésének előtérbe helyezésével. Ennek érdekében Szombathely gesztorságával és a megye 127 településének (186.526 lakos) részvételével megalakult a Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás. A Társulás az Új Magyarország fejlesztési Terv KEOP pályázati rendszerében támogatást nyert a fejlesztés előkészítésére.

Temetők

Az elhunytak emlékének méltó megőrzése, ápolása, a temetkezés kegyeleti és közegészségügyi funkcióinak érvényesítése, valamint a hazai temető- és temetkezési kultúra fejlesztése az önkormányzat alapvető feladata. A városi temetők fenntartásának feladatkörét a jelenleg érvényben levő szerződés lejártát követően a Város saját parkfenntartási és temetkezési tevékenységet végző gazdasági társasága látja el. Ez a cég biztosítja az önkormányzati temetők kegyeleti funkcióknak történő megfelelését, hogy azok méltó helyszínül szolgáljanak az elhunytak emlékének megőrzésére, az emlékezésre.

Megoldandó problémáink

- A város teljes területén komplex csapadékvíz elvezetés nem épült ki, a meglévő rendszer fenntartásában folyamatos lemaradásban vagyunk
- A környezettudatos életmód hiánya a mindennapokban
- A városi temető kapacitásának korlátozottsága, bővítés elkezdése
- A szelektív hulladékgyűjtés alacsony költséghatékonysága, a költségszerkezet átalakítása a környezetvédelmi szempontoknak megfelelően
- Települési szilárd hulladék elhelyezésére szolgáló új terület kijelölése, és a bővítés előkészítése
- A lakosság által közterületről begyűjtött zöld hulladék elszállításának megoldása, házi komposztálás feltételeinek megteremtése

3.2. Közlekedési infrastruktúra

Utak, járdák

A város belterületi burkolt útjainak hosszúsága összesen 218 km. Ezen belül 50-50%-os arányban megoszlik az aszfalt és az ú.n. utótömörödő aszfalt burkolatok aránya. Az aszfalt burkolatú utak nagyobbik részét a másodrendű és a gyűjtőutak teszik ki. Ezek állapota általában még megfelelő, a szükséges fenntartási feladatok elvégzésével nagy költség igényű felújításuk későbbre tehető.

A több mint 100 km hosszúságú utótömörödő burkolatú kiszolgáló és lakó utak többségének állapota azonban nem megfelelő. Ezeknek az utaknak megfelelő teherbírás nélküli kavicsolt, vagy legjobb esetben szórt zúzottkő alapjuk van csak, és szilárd pormentes burkolatuk az elmúlt évtizedekben elaszfaltosodott szórt felületi bevonati rétegekből áll. A könnyen kialakuló felületi egyenetlenségek a csapadékvíz lefolyását is ellehetetlenítik, így az állapot romlás évről-évre biztosan megjelenik. Fenntartási munkákkal csak a balesetveszélyes helyzetek elkerülését, lokális javulást érünk el, de tartósan ezek nem tudnak javítani az utak állapotán. A folyamatosan ismétlődő fenntartási beavatkozások nem költséghatékonyak.

A járdák összes hossza 292 km, melyből 118 km beton lapokkal burkolt, jellemzően a korábban kialakult családi házas övezetekben. Ezek és az aszfalt burkolatú járdák állapota az összes hossz kb. 50%-ában nem megfelelő.

A város kezelésébe tartozik még mintegy 120 km hosszúságú kiépítetlen földút is, melyeket a termelő szövetkezetek megszűnése idején az önkormányzat tulajdonába törvényi szabályozással kerültek. Azonban sem akkor, sem azóta, ezek fenntartására, üzemeltetésére támogatást az önkormányzat nem kapott. Jelen helyzetben csupán a legveszélyesebb hibák kijavítására van minimális fedezet, folyamatos fenntartásukra nincs meg az anyagi fedezet.

Hidak

Szombathelyen, a Gyöngyös patakon 35 darab, a Perint patakon 11 darab, az Arany patakon 4 darab, a Potyondi árkon és a Csónakázó tónál 1-1 darab híd van.

A legújabb építésű híd a Dolgozók úti kerékpárúthoz tartozó kerékpáros és gyalogos híd. A hidak közül az elmúlt 6 évben felújításra került a Centenáris híd 2004-ben, az Óperint utcai közúti híd 2005-ben, a Bartók Béla úti közúti híd gyalogos konzoljának és a Liget utcai fahíd pallózásának felújítása 2007-ben, a Csónakázó tó szigetre vezető híd és a Kisfaludy Sándor utcai közúti híd 2008-ban. 2009 és 2010 évben nem történt a városban hídfelújítás.

Kerékpárutak

Szombathelyen az utóbbi években jelentős nagyságú kerékpárút épült meg, főleg ha a megyei jogú városokhoz viszonyítunk. Azonban a városon belül a ma még különálló szakaszokat egybe kell kapcsolni, egységessé kell tenni a rendszert, valamint meg kell teremteni a környező agglomerációs településekkel a kerékpáros kapcsolatot, aminek a gyenge láncszemei a városból kivezető szakaszok. Valódi, a gyalogos közlekedéstől elkülönített kerékpárutak kellene.

Parkolás

Az elmúlt évtizedekben megnövekedett városi személygépkocsi park, és forgalom a 90-es évek közepétől szükségessé tette a fizetőparkoló rendszer kialakítását. Az 1996-ban elfogadott parkolás-gazdálkodási koncepció időtállóan bizonyult, azonban – ismerve a személygépkocsi állomány növekedési trendjeit, valamint a város vonzásának változását – az elkövetkező években feltétlenül szükséges a parkolóhelyek számának növelése, és azok arányainak áttekintése, pl. foglalkozni kell a P+R parkolási lehetőségekkel is.

Közösségi közlekedés

A közösségi közlekedés a városi infrastruktúra szerves része, segít a zsúfoltságot elkerülni a közlekedési területeken, környezetvédelmi szempontból is előnyösebb az egyéni közlekedésnél, valamint azok mobilitását is lehetővé teszi, akiknek más közlekedési alternatíva nem áll rendelkezésükre. A helyi autóbuszal végzett menetrend szerinti személyszállítás ellátására vonatkozó Közszolgáltatási Szerződés aláírása 2008. december 22-én megtörtént, a Vasi Volán Zrt. 2009. január 1-től 2016. december 31-ig látja el a feladatot. A Közszolgáltatási Szerződés maradéktalanul kielégíti a 2004. évi XXXIII. törvény elvárásait, biztosítja az integrált, teljes körű közforgalmú autóbusz-közlekedést. A Vasi Volán Zrt. kimutatása szerint az utasszám évről évre csökken, így az Önkormányzat veszteség-finanszírozása folyamatosan növekszik.

Megoldandó problémáink

- A városi úthálózat amortizációs ütemének lassítása, folyamatos karbantartási és fenntartási feladatok naprakész nyilvántartása, és elvégzése
- A belvárosi gépjárműforgalom fokozatos csillapítása parkolásgazdálkodási, és forgalomszabályozási eszközökkel
- Belső körút befejezéséhez (Vasút u – Pázmány P. krt.) szükséges előkészítő munkák elvégzése
- Az utak, járdák túlnyomó részén a pályaszerkezet a jelenlegi elvárásoknak nem megfelelően épült ki
- A fenntartási munkák fedezet hiányában évtizedek óta nem érik el a szükséges mértéket, az állapot romlás folyamatosan gyorsul
- A fejlesztés, felújítás a nagy költség igény miatt időben nagyon elhúzódik
- A kerékpárutak a belvároson történő átvezetését a már kialakult beépítettség nagymértékben befolyásolja
- A belváros kialakult szerkezete parkoló szám bővítésre nem ad lehetőséget, az csak parkolóház, mélygarázs kialakításával lehetséges
- A közösségi közlekedés ütemtelen, az utazók számára nem vonzó, nagy költség igényű

3.3. Az épített és természeti környezet védelme

Városépítészeti örökség, a műemléki értékek védelme

Értéknek tartjuk mindazt a kulturális vagy építészeti örökséget, amelyet egy közösség valamilyen szempontból jelentősnek, kiemelkedőnek tart vagy ítél meg. Ezek az értékek kortörténeti jelentőségük mellett általában szépségükkel, esztétikai és építészeti megjelenésükkel hívják fel magukra az emberek figyelmét és indítják el bennük a fenntartásuk és védelmük iránti igényeket.

A múlt századtól elinduló gyors urbanizációs folyamat, valamint a mindezekkel együtt járó korábbi életforma megváltozása maga után vonta a településszerkezet szerves átalakulását, amely sokszor a korábbi építészeti értékek rovására következett be. Az identitástudat erősödésével párhuzamosan egyre jobban megfogalmazódott az igény arra, hogy az új értékek keletkezése ne a régi értékek pusztulásával jöjjön létre.

A városban mintegy 90 db épület áll országos védelem alatt, ezek az értékek nem csak az ott élők számára fontosak, hanem az egész ország számára is. A helyi védelem alatt álló építészeti értékek (több mint 240 ingatlan) a városban található, a településre jellemző építészeti örökség hordozói. A védelem kiterjedhet épületre, építményre, utcára vagy területre, mint ahogyan az az országos védelemnél is tapasztalható.

A területek, építmény értékvédelmével kapcsolatban a használat szempontjából azonban több konfliktus is kialakult, melynek gyökerei alapvetően a hagyományos életforma megváltozásában keresendők. Általánosan elfogadott tény, hogy a jelentőséggel bíró értékek semmiképpen nem eshetnek áldozatul a megváltozott funkcionális igényeknek. Az értékek megmentése érdekében kompromisszumokat kell teremteni a meglévő értékek és az új használati igények között. Ennek segítésére szolgál a helyi szabályozások megfelelő megalkotása és működtetése, vagyis a cél az, hogy az új igények a meglévő értékek védelmének figyelembe vételével, azokhoz alkalmazkodva kerüljenek kialakításra. Az új funkciókat úgy kell kialakítani, hogy az mindenképpen őrizze meg a meglévő értéket, eredeti megjelenésében, akár „visszaépített”, akár felújított állapotban is.

Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek

A helyi természetvédelem alatt álló értékeket a környezetvédelem helyi szabályozásáról szóló 25/1997. (XI.25.) rendelet II. számú melléklete tartalmazza, mely szerint védelem alatt állnak egyes faegyedek, fasorok a Gayer - Brenner és az Ezredévi - Szent István parkegyüttesek, valamint a Bogáti kastélypark.

A faegyedek, a fasorok és a parkegyüttesek kezelése a parkfenntartáson keresztül valósul meg. A Bogáti kastélypark kezelője a Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona, azonban itt a városnak a helyi védelem miatt egyéb kötelezettségei is adódnak. A kastélypark faállománya előregedő és az elmúlt évtizedben szükségessé vált fakivágások következtében megritkult.

Közterületek és parkok fenntartása

2011. január 1-től a parkfenntartást önkormányzati tulajdonú cég, a Szombathelyi Parkfenntartási és Temetkezési Kft. végzi, aki feladatait a részletes vállalkozási szerződésben foglaltak szerint látja el, mely magában foglalja a zöldterületeken a hulladék eltávolítását is.

Zöldfelületek

A város légifotóját nézve megállapítható, hogy Szombathely egy zöld város, mely a számok tükrében is megmutatkozik. A város összesen 256 ha közterületi zöldfelülettel rendelkezik, kb. 30 000-es faállománnyal, 11 nagy parkkal, 72 játszótérrel, 3300 m² virágággal, 51 db köztéri műalkotással és 6 db szökőkúttal. E jelentős mennyiségű zöldfelülettel kiemelkedik a városok közül. Területét két patak szeli át, mely jelentős adottság még kihasználatlan.

Játszóterek

A 80-as, 90-es években a játszóterekre különösebb előírás nem vonatkozott, a város területén kb. 140 db fém csővázás játszóeszközt tartalmazó játszótér volt, melyek a lakótelepeken koncentráálódtak. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás azonban ezen a területen is változásokat hozott. 2003-ban rendelet született a játszótéri eszközök biztonságosságáról (78/2003 (XI.27.) GKM rendelet), mely már szigorú követelményeket támasztott.

Az előírásoknak való megfelelés érdekében a város játszóterein nagy átalakulás kezdődött. Egyrészt a csővázás játszóeszközt szabványosítottuk, amelyeket lehetett (pl: hinták ülőkéjének cseréje, ütéscsillapító burkolat kialakítása, korlát elbontása), a veszélyes játszóeszközök pedig elbontásra kerültek (pl: eltűntek a sátozmászókák, körhinták, mókuskerek, karusszelek). A város területén jelenleg 46 db ily módon kialakult szabványosított játszótér található. A szabványok megjelenésével új iparág épült ki a játszóeszközök gyártására, s a városban 2002-től indultak közterületen az új játszótérelépítések (pl: Gayer park, Stromfeld lakótelep, Mikes Kelemen u., Petőfi telep). 2011-ben 26 db új építésű játszótér található a városban. Az igények, elvárások mellett a játszóterek fenntartási költsége is jelentősen megnőtt, így a koncepció az volt, hogy jól felszerelt, központi játszótereket építünk ki, de ezáltal megszűnik a háztömbönkénti játszótérsűrűség. E koncepció alapján számos régi játszótér teljesen elbontásra került. Így a közterületi játszóterek száma mára kb. felére csökkent, jelenleg 72 db játszótér van (26 db új építésű, 46 db szabványosított).

Utcafásítások

A felmérések alapján, Szombathelyen 21 000 db utcasorfa van, amely rendkívül nagy értéket képvisel. Kiemelkedők az egységes fasoraink, amelyek egy fajta, azonos korú egyedeit tartalmazzák (pl: Bartók Béla krt.).

Megoldandó problémáink

- A város épületállománya viszonylag öreg (intézmények, lakások), a megújulási folyamat lelassult
- A magánérős és önkormányzati lakásépítések száma kevés
- A lakosság motiválása a közterületek óvásába, gondozásába nem megfelelő. A vandalizmus, rongálás, szemetelés okozta károk évről-évre növekednek

3.4. Energetikai helyzetkép

Intézmények komplex energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználása

Az elmúlt években a pályázati lehetőségek igénybe vételével és önerő felhasználásával történtek az intézményi energetikai felújítások (homlokzati hőszigetelések, nyílászáró cserék, fűtéskorszerűsítés), amelyek jelentős költségmegtakarítást eredményeztek. A hosszútávon fenntartható környezet biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy tovább folytatódjanak az energia felhasználás csökkentése érdekében tett lépések. Az önkormányzati tulajdonú épületek komplex energetikai korszerűsítése az ökológiai hatás és a költségmegtakarítás mellett fontos szerepet tölt be a szemléletformálás területén.

Az önkormányzat felújításra váró épületeinek átfogó felmérésére épülő energia auditok alapján megfelelő pályázati támogatások esetén (Új Széchenyi Terv), saját önrész biztosítása mellett, évente 2-3 intézmény felújítására kerülhet sor. Az évenkénti ütemezés a felmérés alapján fontossági sorrend szerint pontosítható.

Közvilágítás

Minden évben jelentős költséget jelent a város költségvetésében a közvilágítási hálózat üzemeltetése. Az elmúlt években folyamatosan törekedett az Önkormányzat a lámpatestek korszerűsítésére, ezáltal a költségek csökkentésére.

A meglévő egyes tulajdonban lévő (E-On, Önkormányzat) mintegy 9500 db lámpatest közül 8400 db korszerűnek mondható (Nátrium, Kompakt fénycsöves), és 1100 db az elavult (Higanygőz), amely cseréire szorulna, egyrészt energia-megtakarítási szempontból, másrészt a megfelelő megvilágítási szint elérése érdekében.

Távfűtés

A távhőszolgáltatás jövőbeni feladatainak és céljainak meghatározásánál elsődlegesen a fogyasztóknak nyújtott megfelelő színvonalú szolgáltatást és a tulajdonosok befektetett tőkéjének minél jobb hasznosulását kell szem előtt tartani. Cél az **energiaellátás, a megfizethető áru energia biztosítása** és az életminőséget javító energiaellátási módok terjedése.

Az energetikai szektor szereplői jelentős lépéseket tesznek a hatékonyság növelése érdekében. Ez egyfelől a működés eredményességét javítja, másfelől környezettudatos

gondolkodás és társadalmi felelősségvállás által megkívánt józan cselekvés. Ebben az intenzív fejlesztési igényű iparágban kell megtalálniuk a Távhőszolgáltatóknak saját pozíciójukat. A szolgáltatók folyamatos műszaki fejlesztésekkel próbálták megtalálni az egyensúlyt a primer energia drágulása és a lakosság teherviselő képességének megfelelő árszint között. Ez a folyamat napjainkban is tart. A fejlesztések tervezésében jelentős hangsúlyt kapott a gázfüggőség csökkentése. Az import gáz ellátásbiztonsága és ára körül kialakult helyzet miatt érzik úgy a távhő-szolgáltatók, hogy más primer energiahordozók felhasználásával kell biztosítani a termelést.

Városunkban a lakások és az intézmények hőigényét jelentős arányban távhő ellátás elégíti ki. Alapvetően a panellakások fűtési technológiájáról van szó, ahol a társadalom bármely rétege megtalálható. A panellakások többségében olyanok laknak, akik nem önszántukból lettek a távhőszolgáltatás kényszerfogyasztóivá, és mindezek mellet a kisjövedelmű lakók szép számmal veszik igénybe a szolgáltatást.

Szombathelyen a szolgáltató 5 kazánházzal látja el a távfűtött területeket, melyek a 11-es Huszár út, Mikes, Rákóczi, Vízüntő, Szt. Flórián utakon találhatóak. A Mikes-Rákóczi-Vízüntő ellátási terület már fizikálisan össze van kapcsolva.

A távhőrendszer biztosítja a települések korszerű hőellátását, jelentősen hozzájárul a település környezetvédelmi feladatai megoldásához (levegő tisztaság - kedvező CO₂ kibocsátása révén, tüzelőanyag szállítás-tárolás stb.), lehetősége van megújuló energiákat alkalmazni, ami jelentős energia megtakarítást eredményezhet. A távhő-szolgáltatás feladat-ellátásában fontos szerepet játszik a meglévő fogyasztók megtartása és a fogyasztószám bővítése.

Megoldandó problémáink

- Az intézményhálózat épületállománya a mai korszerűségi igényeket épületenergetikai szempontból nem, vagy csak részben elégíti ki.
- A komplex szemléletű korszerűsítés és a megújuló energiaforrások alkalmazása rendkívül költséges beavatkozásokat tesz szükségessé, így a teljes intézményhálózat korszerűsítése csak hosszú távon kezelhető feladat.
- A közvilágítási hálózat energiatakarékos lámpatestekkel történő átépítése költségtakarékossági szempontból sürgető feladat, azonban az alternatív technológiák (indukciós, ill. LED) jelenleg rendkívül drágák, és részben kiforratlanok.
- A távfűtésnél szükségszerű az energiahatékonyság jelentős növelése a távfűtési árak emelkedésének ellensúlyozására. A kinnlevőségek növekedése veszélyezteti a rendszer fenntarthatóságát.

4. VÁROSFEJLESZTÉS

4.1. Hosszú távú településfejlesztési koncepciók elemzése

Hosszútávú Településfejlesztési Koncepció I-II.

Szombathely hosszú távú településfejlesztési koncepciója két alapvetően fontos ténytet figyelembe a város 2013-ig tartó tervezési időszak alatti lehetőségeinek és feladatainak meghatározásakor. Egyik, hogy **a város demográfiai trendjei szerint 2015-re a lakosság szám kisse 80 ezer fő alá csökken, és a lakosság korstruktúrája kedvezőtlené válik** számos szempontból. Megnövekszik az idősek és csökken a gyermek- és fiatalkorúak aránya, ezek meghatározzák a városi intézmény- és szolgáltató rendszerek iránti keresletet és igényt. A másik, hogy Magyarország 2004. évben tagjává vált az Európai Uniónak és ezzel számos új feladat ellátása és fejlesztési lehetőség kiaknázása jelenik meg önkormányzati és intézményrendszerin szinten.

A fejlesztési dokumentum az alábbiakban határozta meg Szombathely város jövőképét: a város és környéke kedvező adottságainak megőrzése és az elődeinktől örökölt történelmi tradícióinak és kulturális örökség gondozása, gazdagítása.

A tiszta és egészséges környezetű városban rendelkezzen jó kommunális infrastruktúra-hálózattal, racionális és biztonságos tömegközlekedéssel, továbbá összefüggő kerékpárhálózattal és valósuljon meg a belváros komplex rehabilitációja. Szolgáltatásait tekintve magas színvonalú és teljes körű lakáskörülmények biztosítása mellett elérhető egészségügyi és szociális ellátással álljon rendelkezésre a lakosság számára, színvonalas városgazdálkodással és igazgatással együtt. A stabil helyzetű kulturális és közművelődési intézményekben magas színvonalú és sokoldalú programok kínálata, önálló színház, regionális, többkarú modern egyetem és akadémiai bizottság biztosítsa a kulturálódási és művelődési lehetőségeket. Célként jelölte meg azt is, hogy az egyre jobb feltételekkel rendelkező oktatási intézmények a gazdaság és a társadalom elvárásainak megfelelő végzettségű szakembereket bocsátanak ki a munkaerőpiacra. Szombathelyre is legyen jellemző a tudásalapú, fejlett és versenyképes a gazdaság, erős gazdasági-pénzügyi és üzleti szolgáltatási háttérrel és sikeres kis- és középállalkozásokkal.

A koncepcióban megfogalmazott célok a mai napig aktuálisak. Sajnos a város lakosság száma már 80 ezer fő alá csökkent, így továbbra is kiemelt célként kell megfogalmazni a negatív trend megfordítását.

Szombathely MJV Önkormányzata feladata egy új hosszú távú településfejlesztési koncepció elkészítése tekintettel arra, hogy az Európai Unió 2014-2020-ig is új költségvetési ciklusba lép, amely alapvetően fogja meghatározni a városfejlesztési elképzelések finanszírozhatóságát. Ahhoz, hogy minél hatékonyabban tudjon Szombathely becsatlakozni az EU 2014-2020-ig tartó új 7 éves pályázattási ciklusába, mielőbb el kell készíteni az ágazati városfejlesztési stratégiákat, majd integrálni kell ezeket egy egységes szerkezetbe foglalt általános városfejlesztési stratégiába, úgy, hogy a stratégia a Nyugat-dunántúli Régió 2014-2020-ig szóló régiós fejlesztési stratégiához

illeszkedjen. Azoknak az elképzeléseknek, amelyek bekerülnek a régiós stratégiákba, jó esélyük van arra, hogy valódi pályázati kiírásokban köszönjenek majd vissza. A projektötletek szükségesek ahhoz is, hogy 2014-től minél több kiemelt projekt tudjon Szombathelyen megvalósulni.

Szombathely Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Szombathely MJV Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) 2008. évben készült el azzal a céllal, hogy átfogó képet adjon a város helyzetéről. A Stratégia bemutatja Szombathely térségi fejlesztési szerepét a környező településhálózatok viszonylatában, Szombathely városi és városrészi szintű elemzését. Kijelölésre kerültek az önkormányzat 2007-2013 között fejlesztendő akcióterületei: a belváros megújítása és a belváros északi részének fejlesztése, a belváros keleti részének fejlesztése a Piac területével együtt és a történelmi sétaút kialakítása az Iseum és a Ferences kert között. A városközponttól távolabb eső akcióterületek az Új városliget, valamint szociális céllal a Derkovits lakótelep és a leromlott terület a Körmenyi út mentén. A terület alapú összefüggő fejlesztési tervek és konkrét fejlesztési projektek lehetővé teszik a különféle ágazati igények együttes, egymást erősítő hatású fejlesztését.

További jelentős fejlesztendő akcióterületek a 11-es Huszár Laktanya területén vegyes használatú terület kialakítása; oktatási, iroda, kutatás-fejlesztési, lakóterület céljára és a buszpályaudvar áthelyezése a vasút mellé.

További tervezett magán beruházások: Ipar területen kereskedelmi célú létesítmény fejlesztése; Volt cipőgyár területének fejlesztése vegyes funkcióra. A fejlesztés igényli a Perinten egy új híd megépítését, illetve közforgalmi út biztosítását az új híd és a Körmenyi út között.

Lakóterület fejlesztések: pl.: Latex Irottkő utcai telepe; Kertész szövetkezet területe; Szövő utcai MÁV kertészet; Kiskertek beépítése; Március 15. tér, ahol megüresedik az SZTK épülete és a Művelődési és Sportház kihasználtságát is javítani kell.

A városfejlesztési stratégia továbbfejlesztési lehetősége a város egész területére kiterjedő akcióterületi kijelölésben rejlik, mely alapján a városfejlesztéseket városrészekre lebontva, de mégis az egész városra kidolgozott komplex stratégia mentén lehet megvalósítani.

Megoldandó problémáink

- A városfejlesztések projekt szintűek, hiányoznak az igazi komplex városfejlesztési programok.
- Pályázat megfelelési kényszer van, ami adhoc, nem kellően átgondolt beruházásokat eredményez, melyek működtetése nem megoldott
- Hiányzik egy, a város széles társadalmi rétegeivel leegyeztetett, ágazati stratégiákra épülő komplex városfejlesztési stratégia
- Hiányzik az interakció a városfejlesztő és a városlakó között

4.2. Kiemelt fejlesztési projektek elemzése

Szombathely MJV Önkormányzatának Közgyűlése 25/2007. (I. 25.) Kgy. sz. határozatával elfogadta a város 2007-2013 közötti időszakra tervezett kiemelt fejlesztési nagyprojekt javaslatokat, melyek a 2007-2010 évekre szóló Gazdasági Program alapját is képezték.

2010-ig nem megvalósult fejlesztési projektek

Az önkormányzat fontos feladata, hogy megvizsgálja ezen fejlesztési elképzelések indokoltságát és megvalósíthatóságát, annak érdekében, hogy a jövőben az Európai Unió és más pályázati forrásokat a lehető leghatékonyabban és legcélszerűbben tudja felhasználni.

Claudius Ipari és Innovációs Park terület/szolgáltatások bővítése, Intermodális Logisztikai Központ kialakítása – előkészítés és I. ütem

2007-re Szombathely közigazgatási határain belül elfogytak a nagyobb volumenű ipartelepítésre alkalmas területek. Mivel a következő években több közlekedésfejlesztési kulcsberuházás is megvalósul a térségben (M86, Sopron- Szombathely- Szentgotthárd vasútvonal) ezért várhatóan ugrásszerűen megnő az igény az ipari/kereskedelmi típusú telephelyek iránt. Ma a város ezeket az igényeket már rövidtávon sem képes kiszolgálni, ezért jelentősen megnőtt a veszélye annak, hogy a letelepedni kívánó működő tőke a város határain kívül létesíti beruházásait. Erre a rendszerváltás óta már több példa akadt.

A város telephely-kínálatának fejlesztése ezért a következő évek legfontosabb feladata lesz. Erre pillanatnyilag egyetlen helyen látszik reális esély: A város tulajdonában lévő - jelenleg közforgalmi/kereskedelmi használaton kívüli - repülőtér, illetve a körülötte elterülő – a tervek szerint szintén városi tulajdonba kerülő - honvédségi területen kialakítandó iparterületen. A Reptér esetében fontos tényező, hogy Szombathely MJV közigazgatási határain belül csupán 17 ha terület található, ehhez szükséges hozzácsatolni a söptei 14 ha-os területet. Ezáltal egy fejlesztésre alkalmas földterület alakul ki 31 ha-on. Amennyiben Szombathely MJV tulajdonába kerül a repülőtér és a volt Savaria Laktanya közötti 54 ha nagyságú terület, akkor a telephelyfejlesztés (az igények függvényében) ezen a területen is megindulhat.

Az új fejlesztés feloldaná a telephely-kínálat pillanatnyi szűkösségét, az itt kiépítendő logisztikai infrastruktúra pedig új dimenziókat nyithat a vállalkozások számára.

Római fürdő – II. ütem

A fejlesztés elsősorban a város turizmusával és egészségi állapotával kapcsolatos célokat fogalmaz meg. A turisztikai trendek egyre erőteljesebben helyezik előtérbe a gyógy- és termáلتurizmust, a vendégek által keresett kínálati csomagoknak mindinkább természetesen elvárt részévé válik a termálfürdő. Szombathelynek, mint jó minőségű (mozgásszervi, gerincbetegségek, nőgyógyászati problémák gyógyítására alkalmas, s magas széntartalma miatt szívbetegnek is hasznos) termálvízzel és működő termálfürdővel rendelkező városnak elemi érdeke, hogy e fontos területen is (magas szinten) kielégítse a fogyasztói igényeket. A fürdőfejlesztési projekt a római jelleg középpontba állításával kifejezetten egyedi élményeket és a város turisztikai arculatába illeszkedő markáns vonzerőt ígér.

A projekt a jelenleg működő termálfürdő fejlesztését, bővítését célozza a vízfelület növelésével, a fürdőszolgáltatások kínálatának szélesítésével és az egészséves üzemeltetés feltételeinek megteremtésével. A megvalósítás terveiben a tematikus karakter domináns jellege és a rekreációs szolgáltatások központi szerepe a két fő irányelv. A II. ütem a fedett termálfürdő létrehozása, melynek medenceterei a hagyományos római fürdők tagolódása szerint több medencetérre oszlik („frigidárium”, „tepidárium”, „caldárium”). Az objektum az önálló bejárattal és a 2x200 férőhelyes öltözőblokkal kiegészülve teljes értékű fürdőt alkot, ennek összekötése azonban mind a fedett uszodával, mind a szállodával megteremthető.

A XXI. századi igényeket kielégítő alapszolgáltatásai és technikai megoldásai mellett a projekt fontos részét képezik a város turisztikai arculatával összhangban lévő római stíluselemek is.

A gyerekmedence melletti amfiteátrum-szerű lelátó, az medenceudvari környezet a félkörös oszlopsorral, sétányokkal és pergolákkal, a római udvar kétoldali árkádsoros napozóterasa, illetve a medencék és a környezet egyéb élmelemei (szobrok, oszlopok, kőmaradványok, mozaikok) összességében olyan egyedi és egységes környezetet alkotnak, mely a fogyasztók számára önmagában is többlet-minőséget nyújt, hozzájárulva a szolgáltatások és turizmus piacain oly fontos valóban egyedi élmény létrejöttéhez.

Történelmi-régészeti városrész III. ütem – Történelmi sétaút kialakítása

A Szombathely belvárosában kialakítandó Történelmi-régészeti városrész három egysége a Ferences-kerti Történelmi TémaPark, az Iseum, és a két terület közötti épülettömbön átvezető Történelmi sétaút. A projekt I. ütemének megvalósítása (Történelmi témaPark kialakítása, a volt Batthyányi Serház felújítása) 2006 őszére befejeződött. A projekt II. ütemének megvalósítása (az Iseum rekonstrukciója) folyamatban van.

Jelen projekt célja a Történelmi-régészeti városrész III. ütemének megvalósítása, a Történelmi sétaút kialakítása.

A Ferences-kert és az Iseum Szombathely belvárosának déli részén helyezkedik el. A területek fejlesztésével olyan gazdasági potenciált lehetne mozgósítani, amely a kereskedelmi-szolgáltató tevékenységek, és ennek kapcsán a munkahelyteremtés ösztönzésében is jelentős szerepet játszhat.

A Ferences kertet és az Iseumot összekötő Történelmi sétaút kialakítása a belváros részben elhanyagolt területének teljes rehabilitációját célozza meg. A különböző, kereskedelmi-szolgáltató, idegenforgalmat kiszolgáló egységek elhelyezésére alkalmas épületek megépítésével és – vállalkozók bevonásával való – üzemeltetésével a belváros új színfolttal gazdagodhat.

A Történelmi témaParkot és az Iseumot elválasztó, a Rákóczi Ferenc–Thököly Imre–Aréna–Zrínyi Ilona utcák által határolt, aránylag nagy belső szabad területeket tartalmazó tömbbelső feltárása hatalmas lehetőségeket rejt magában, lehetőséget biztosít az új, Történelmi sétaút kialakítására. Sétálóutcává alakítása biztosíthatja az Iseum és a Ferences kert összeköttetését, új, hangulatos városrész kialakítását. Ez annál is inkább indokolt, mivel az itt található műemlékek mindenképpen felújításra, rekonstrukcióra szorulnak.

Tudományos-innovációs fejlesztési centrum létrehozása a 11-es Huszár úti Laktanya rekonstrukciójával – I. ütem

A projekt a városfejlesztés számára egy kulcsfontosságú területen jelenthet előrelépést: a megfogalmazott innováció-orientált fejlesztési stratégia ugyanis nem lehet sikeres a K+F kapacitások növelése, a kutatóhelyek bővülése, különösen a műszaki irányultságú tudásközpontok és oktatási bázisok nélkül.

A városban jelenlévő egyetemi tudományos és kutatószféra, illetve a kreatív, vállalkozó szellemű fiatal diplomások és az innovatív vállalkozói kör (és folyamatos fejlesztésre ösztönzött beszállítók) közös működéséhez szükséges infrastruktúra megteremtése egyszerre szolgálhatná a helyi gazdaság erősödését, s ezen keresztül a foglalkoztatási helyzet javulását, valamint a helyi közép- és felsőoktatás fejlődését.

A projekt keretében egy, az autóiipari mechatronika és környezeti ipar (a megújuló energiaforrásokat is beleértve) köré rendeződő, több ágazatot is érintő kutatásfejlesztési és innovációs szolgáltató központ kerülne kialakításra. Mivel a fentiekben ismertetett alapok (megfelelő kritikus tömegű innovatív vállalkozói kör és vállalkozó szellemű friss diplomások) megerősítése szükséges, a projekt első fázisában egy innovatív spin-off, illetve start-up vállalkozásokat támogató inkubátorház kialakítása és elindítását javasolja.

Víztorony és KRESZ-park rehabilitáció

A projekt tervezett célja, hogy Szombathely ipari műemlék jellegű víztoronyát integrált fejlesztési projekt keretében európai színvonalú turisztikai látványossággá formálja, ezáltal visszacsatolja a város turisztikai vérkeringésébe, valamint a tér környezetében élő lakosság és a városba látogató vendégek számára vonzó, korszerű, új közösségi funkciókat megjelenítő európai jellegű településrészt hozzon létre.

A víztorony és a közvetlen közelében elhelyezkedő KRESZ-park fejlesztésével, a projekt együttesen segíti elő az építészeti, kulturális örökség megőrzését és a zöldterület fejlesztését. A projekt együttesen teszi egyedi turisztikai vonzásadottsággá a városrész ipari műemlékét és alakít ki sokrétű családi időtöltésre is alkalmas közösségi tereket, kulturális és közösségi rendezvények befogadására alkalmas létesítmény kialakításával. Fő célkitűzései közé tartozik, hogy a rehabilitáció során a víztorony környezetében lévő városi díszparkot, a hagyományos KRESZ-park funkció megtartásával fejlessze tovább.

A projekt alapvető célja, hogy a tér, amely egykor a városrész hangulatos színfoltja volt és mára erkölcsileg és fizikailag is leamortizálódott, újból a város életének hangulatos és egyedi központja legyen, tovább formálja a turisztikai szempontból is kialakított többpólusú városképet. Az építmény jelenleg elhanyagolt állapotban van és fejlesztés hiányában, a korrozív hatások következtében jelentős károsodást szenvedhet.

Digitális Önkormányzat Szombathelyen és térségében (e-Savaria II.)

Szombathely városa – a meglévő eredményekre építve - a 2007-2013 közötti időszakban is tovább tervezi fejleszteni informatikai szolgáltatásait. A város a régióban **E-Savaria II.** címmel benyújtott sikeres pályázata eredményeként, mintegy 1,5 Mrd Ft értékű fejlesztés segítségével Győr MJV, Zalaegerszeg MJV, valamint közel 200 település részvételével, 9

egységes szakrendszer back- és front office szolgáltatásainak bevezetését tervezte, egy minta értékű egységes közigazgatási szolgáltatás létrehozásával a lakosság részére. A pályázat felfüggesztésre került, a fejlesztési lehetőségek jelenleg nem ismertek.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Európai Unió támogatással valósította meg az „Akadálymentesített központi ügyfélszolgálat megvalósítása Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában” című projektjét. A projekt költségvetése 15 588 010 Ft, amelynek 85%-át (13 247 601 Ft-ot) az Operatív Program biztosítja.

A projekt keretében az ügyféltér és az ügyfélszolgálati munkapultok megközelítésének első fejlesztési eleme a meglévő akadálymentes parkolótól az 1980-as években épített Polgármesteri Hivatal rámpájának előírásoknak megfelelően történő átalakítása, valamint a 2 szárnyú manuálisan nyitható bejárati üvegajtó fotocellássá alakítása. Ez a két fejlesztés lehetővé teszi a mozgáskorlátozottak számára is az ügyfélszolgálat megközelítését.

A Városháza aulájában a recepciós pult megtartásával és a tér hátsó részének üvegfalassal leválasztásával különválasztjuk az itt dolgozók és az ügyeiket itt intézni kívánók mozgásterületét, a földszinten alakítjuk ki az ügyfélforgalmi teret, melyhez itt lehetőség nyílik tágas váróterem, akadálymentes ügyfélforgalmi pultok, akadálymentes illemhely kiépítéséhez. A pult mögötti teret reflexiós üvegből készült 2,10m magas üvegfalal választjuk le a várótértől. A váróteremben akadálymentes ügyfélfelhívó rendszert és a hozzá tartozó kijelzőket helyezünk el.

Folyamatban lévő nagyprojektek elemzése

Történelmi-régészeti városrész II. ütem – az Iseum rekonstrukciója

A Szombathely belvárosában kialakítandó Történelmi-régészeti városrész három egysége a Ferences-kerti Történelmi TémaPark, az Iseum, és a két terület közötti épülettömbön átvezető Történelmi sétaút. A projekt I. ütemének megvalósítása (Történelmi témaPark kialakítása, a volt Batthyányi Serház felújítása) 2006 őszére befejeződött. Jelen projekt a fejlesztés II. üteme: az Iseum rekonstrukciója.

Az elmúlt évek ásatási eredményeinek feldolgozásával elkészült az Iseum új elvi rekonstrukciója, melyet a műemlékvédelmi szakma megvitatott - majd 2006-ban építési engedélyt kapott az Isis szentély rekonstruktív bemutatásának terve. A rekonstrukció során a központi szentély zárt épületként jelenik meg, mindenki által érthető formában. A látogató képet kaphat egy orientális eredetű római szentély külső-belső képéről, és az egykor itt folyó kultuszletről. A szentély mellett 2007. június 8-ra elkészült és 2008-ban építési engedélyt kapott az építési terv a teljes szentkerület és az új fogadóépület egységes szemléletű, a mai épített környezetbe illő kialakítására is. Az új épületben olyan interaktív kiállítás kerül kialakításra, ahol láthatók lesznek a tárgyi emlékek, az Iseum építészeti periódusainak illusztrációi, illetve másolatban a Pannóniában előkerült egyiptomi eredetű kultuszemlékek, az elmúlt 25 év kutatásai során fellelt - pannoniai viszonylatban példátlan gazdagságú és markáns egyediséggel rendelkező - vallástörténeti anyaga.

A II. Rákóczi Ferenc utca felújításával és a II. Rákóczi F. - Thököly I. utcák kereszteződésében új forgalmi csomópont kialakításával megújul az Iseum környezete is. A projekt keretében

elkészül többek között a kiállítás szakmai bemutató anyaga és egy, az Iseum kutatási eredményeit bemutató könyv is.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. augusztus 15-én támogatási szerződést kötött a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel a „Szombathelyi Történelmi-régészeti városrész kialakítása program kialakítása II. ütem – Az Iseum rekonstrukciója” projekt megvalósítására.

A Támogatási Szerződésben foglaltak szerint Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nyugat-Dunántúli Operatív Program – Kiemelt jelentőségű turisztikai fejlesztések a nemzetközi célpontú gyógyfürdők és kulturális örökség megújítása érdekében; „(NYDOP-2007-2.1.1.B) A régió nemzetközi jelentőségű kulturális és világörökségi helyszíneinek fenntartható turisztikai célú hasznosítása” program támogatásával valósíthatja meg az Iseum rekonstrukcióját. A projekt költségvetése 1.594.014.236 Ft, amelynek 85%-át (1.354.912.101 Ft-ot) az Operatív Program, 15%-át (239.102.135 Ft-ot) a város biztosítja.

Szent Gellért út – Csaba utca vasúti felüljáró, Puskás Tivadar utca rákötése a tehermentesítő útra

A projekt célja egy sokkal ésszerűbb forgalomelosztás megvalósulása a tehermentesítő út forgalomelosztó hatásának a növelésével. A Csaba úti felüljáró megvalósulása magával hozná az amúgy is túlterhelt Zanati út jelentős tehermentesítését is. A Zanati úti aluljáró magassága korlátozott, gyakran beszorulnak a magasabb járművek, és a csapadékvíz elvezetése sem megoldott. Mindezek, valamint a közlekedésbiztonsági szempontok egyaránt indokolják a projekt szükségességét, még hozzá nagyon sürgősen, hiszen a forgalom a néhány évvel korábbi állapothoz képest nagymértékben megnövekedett. Emellett lényeges a város belterületi útjainak tehermentesítése, valamint a nehéz közúti járművek forgalmának a belterületen kívülre terelése a Puskás Tivadar utca meghosszabbításával.

Győr – Sopron – Ebenfurti Vasút Zrt. 2009. január 16-án támogatási szerződést kötött a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel a „Sopron-Szombathely-Szentgotthárd vasútvonal korszerűsítése” projekt megvalósítására.

A projekt kiemelt célja a Sopron – Szombathely – Szentgotthárd vasútvonal fejlesztése, a 116 km hosszú egyvágányú vasútvonal a Bécs – Sopron – Szombathely – Szentgotthárd – Graz korridor magyarországi szakaszának korszerűsítése, a kőszegi úti aluljáró építése, a Csaba utcai külön szintű keresztezés építése, új villamos motorvonatok beszerzése.

Szombathely város szempontjából a felsoroltak közül a legjelentősebb a Csaba utcai külön szintű keresztezés építése.

A keresztezésben felüljáró épül a közúti járművek számára, a gyalogosok és a kerékpárosok aluljárón keresztezik a vasutat, a GYSEV szentgotthárdi vonalán kívül a nagykanizsai és a konténerterminált kiszolgáló vágányokat. A műtárgy jelentősen megkönnyíti a város közlekedési helyzetét, alternatívát kínálva a forgalom számára a túlterhelt Zanati út helyett. Ezáltal a belváros forgalmi terhelése is kisebb lesz.

A projekt várható végső befejezési határideje 2012. 12. 31.

IVS I. – "Szombathely MJV városközpontjának funkcióbővítő megújítása"

Szombathely belvárosában új városközpont épül, amely amellelt, hogy bemutatja a település múltját és értékeit, kulturális és idegenforgalmi centrum is lesz.

A kormány 2008-ban hat nagyváros Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) ítélte támogatásra méltónak. Kaposvár, Győr, Sopron, Nyíregyháza és Debrecen mellett Szombathely újíthatja meg belvárosát mintegy 900 millió forint uniós forrás felhasználásával.

„Szombathely MJV belvárosának funkcióbővítő megújítása” c. projekt, melynek támogatási szerződése 2009. november 26-án került aláírásra Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának vezetésével konzorciumi partnerségben valósul meg, mely konzorcium keretében partnereink: SZOVA Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Zrt., Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület, Savaria Tendency Art Group. A projekt teljes költsége 1 490 209 500 Ft, mely 60%-a Európai Unió támogatás.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a projekt keretében a közösségi célú fejlesztési projektelemek megvalósításáért felelős, melyek a következők: Közterület fejlesztés megvalósítása: a Fő téri burkolatmegújítás kiterjesztése a kereskedelmi és szolgáltató egységeknek helyet adó utcákban, valamint a Gyöngyös patak menti területek rehabilitációja. A Savaria Art Mozi épületszerkezetének korszerűsítése, a Polgármesteri Hivatal bővítése a Kossuth L. u. 7. sz. műemlék épület felújításával, benne egy városfejlesztési információs pont a földszinten.

A SZOVA ZRt. a gazdasági célú fejlesztési projektelemek beruházója: 1. Savaria Art Mozi árkádjai alatt lévő kereskedelmi üzletek bővítése, újak építése; 2. Kossuth u. 11. sz. alatt üzlethelyiségek kialakítása; 3. Műemléki védettségű épületekben kiskereskedelmi üzletek felújítása a Kőszegi utcában. Ezen projektek teljes körű előkészítése, megvalósítása a Társaság feladata.

A civil szervezetek kulturális-közösség erősítő programok megvalósításával támogatják a projekt komplett megvalósítását, mely részeként a történelmi belvárosban 13 program valósul meg a kulturális élet felpozíciója, a társadalmi integritás növelése érdekében:

- A Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület feladata a projekt keretén belül a város fenntartható fejlesztésével kapcsolatos ismeretterjesztő programok szervezése és lebonyolítása, valamint kapcsolódó kiadványok készítése.
- A Savaria Tendency Art Group 4 alprojekt által kívánja a kulturális élet szereplőit és alkotásait bemutatni, szombathelyi lakosságot bevonni a képzőművészeti alkotások megismerésébe, azokat számukra test közelebbé, elérhetőbbé, vonzóbbá tenni. Kiállításokat, könnyűzenei koncerteket szervez Szombathely belvárosában a projekt megvalósításának idejében.

IVS 2. - „Új városliget”

Szombathely belvárosában mintegy 60 hektárnyi összefüggő zöldterület található, amely turisztikai és rekreációs célokat szolgál. A város a jövőben intenzívebb hasznosítását tervezi, elsősorban a sport- és edzőturizmus területén. Ilyen turisztikai kínálat jelenleg csak Debrecenben és Tatán létezik.

Az akcióterület Szombathely országos szinten is egyedülálló rekreációs zónája, „Zöld szíve”. A város lakótelepi és családi házas övezetébe beékelődött zöldterület – gyalogos távolságon belül - a korábbi fejlesztések eredményeként többféle sportolási és szabadidős szolgáltatást nyújt a város és térsége lakosainak, valamint turistáknak. A város célja, hogy a szabadidős, sportolási szolgáltatások körét bővítse és az elhasználdott infrastruktúrát megújítsa a magasabb színvonalú szolgálat nyújtása érdekében. A szabadidős szolgáltatások körének bővítése mellett törekedni kell a gazdasági tevékenységek, ezen belül is a vendéglátó ipari üzletek számának bővítésére.

A projekt keretében a Városliget területén szabadidős, rekreációs funkcióinak bővítése valósul meg:

- Sportolási lehetőségek bővítése és az infrastrukturális feltételek korszerűsítése (labdajátékok fedett csarnokban, úszás, futás, evezés, sísülés)
- A Kalandváros szolgáltatásainak bővítése új célcsoportoknak („tinédzsereknek” és „50 év felettieknek”)
- Városliget környezetének korszerűsítése, magasabb színvonalra történő fejlesztése, hogy a terület vonzóbb legyen a helyi lakosok és turisták számára egyaránt
- Vendéglátó ipari egységek, szálláshelyek számának bővítése, működési feltételeik javítása

A terület vonzerejét a lakosság, illetve a turisták szempontjából tovább növelni, ha bővítenék a vendéglátó ipari szolgáltatásokat, szálláshelyek körét. Ezen fejlesztések további bevételt, illetve foglalkoztatás eredményeznének az akcióterületen. Ezen cél részeként:

- Vendéglátóegység, illetve szálláshely kialakítását a magánbefektető tervezi az új Sportcentrumhoz kapcsolódóan
- Vendéglátóegység és a nyilvános illemhely üzemeltetésére van vállalkozói szándék a Csónakázó tó mellett
- További szálláshely és vendéglátás célú fejlesztési lehetőség nyílhat a kemping területén, illetve Kenderesi utca és Perint patak közti, jelenleg sportterületen.

A fentiekben megfogalmazott szolgáltatás fejlesztések megvalósítása, hatékony működtetése érdekében szükséges a terület infrastrukturális fejlesztése is. Az infrastrukturális fejlesztések célja, hogy megfelelő színvonalú parkolási körülményeket és kapacitást biztosítsanak az egyes szolgáltatások igénybe vevői számára, jellemzően a rekreációs zóna szélén (pl. Csónakázó tó Bartók Béla út felőli részén, az Emlékmű mellett, a Sportcentrumnál és a nagyobb rendezvények befogadására is alkalmas Tó vendéglőnél. Továbbá szükséges a Kenderesi úton a Csónakázó tó és a szabadtéri strand, valamint jégpálya, kemping közti útszakasz tehermentesítése, az átmenő forgalom csillapítása. A

területen továbbá szükséges a kerékpáros és gyalogos útvonalak kijelölése és esztétikus kitáblázása, valamint ehhez kapcsolódóan a Csónakázó-tavi sziget megújítása.

Az akcióterületen tervezett és lehetséges új projektelemek vizsgálata és egy leendő szociális célú város-rehabilitációs projekt elemeivel való pénzügyi összehangolása jelenleg folyamatban van. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nyugat-Dunántúli Regionális Operatív Program konstrukció keretében kívánja megvalósítani a projektjavaslatot.

Kámoni Arborétum revitalizációja - I. ütem: Kert-rehabilitáció, II. ütem: Látogatóközpont kialakítása

A projekt célja a Kámoni Arborétum értékeinek hatékony, környezetvédelmi és turisztikai célú fejlesztése, a létesítmény működésének modernizálása, a jövőbeli üzemeltetési hatékonyságának és fenntarthatóságának javítása, valamint a fejlesztés eredményeinek a városi kultúrába és turizmusba történő hatékonyabb illesztése.

A fejlesztés eredményeként a Kámoni Arborétum a jelenleginél eredményesebben kapcsolódhat be a város turisztikai kínálatába, alkalmassá válik arra, hogy a különböző egyéb kínálati elemek összekapcsolásával (Kalandváros, Iseum, Történelmi Temapark, Történelmi Sétaút) valós szinergiát képezzen, és a turisztikai desztináció menedzsment szolgáltatások kialakítása után beépülhessen a város által kialakított fél- illetve egész napos turisztikai programcsomagokba. A jelenleginél aktívabb turisztikai hasznosítás eredményeként új munkahelyek jönnek létre, közvetett hatásként pedig emelkedhetnek az Önkormányzat adóbevételei.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009. november 6-án támogatási szerződést kötött a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökséggel a "Az ismeretlen táj? A Gyöngyös patak völgyének bekapcsolása az Alpokalja fejlett aktív- és ökoturisztikai hálózatába" projekt megvalósítására.

A Támogatási Szerződésben foglaltak szerint Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nyugat-Dunántúli Operatív Program – "A régió történelmi és kulturális örökségének fenntartható hasznosítása és természeti értékeken alapuló aktív turisztikai programok fejlesztése" (NYDOP-2007-2.2.1/C); program támogatásával valósíthatja meg a projektet. A projekt költségvetése 343 578 348 Ft, amelynek 85%-át (292 041 596 Ft-ot) az Operatív Program biztosítja.

Szombathely komplex kerékpárút rendszere

Szombathely MJV Önkormányzata Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 25/2007. (I. 25.) sz. határozatával elfogadta a „Javaslat Szombathely város 2007-2013 közötti időszakra kiemelt fejlesztési nagyprojektjeinek elfogadására” című előterjesztést, az elfogadott nagyprojektek között szerepel a Szombathely, komplex kerékpárút rendszere című projekt.

Szombathely MJV Önkormányzata elkészítette a Szombathely Megyei Jogú Város komplex kerékpárút rendszere című megvalósíthatósági tanulmányt, mely bemutatja a város meglévő kerékpárút hálózatát és hosszú távú fejlesztési javaslatait.

A Város rendezési tervével és a megvalósíthatósági tanulmánnyal összhangban középtávú (3-4 év) kerékpárút hálózat fejlesztési célként a város 2011. március 31-i közgyűlésén a Sé – Szombathely – Táplánszentkereszt útvonalra eső alábbi kerékpárút-hálózati fejlesztéseket fogadta el:

- Sé – Szombathely, Dolgozók útja közötti szakasz (Térkép 1. sz. melléklet)
- Sorok utcai kerékpárút (Térkép 2. sz. melléklet)
- Szent Gellért u. – Diófa u. – Újvilág u. – Rumi u. közötti szakasz (Térkép 3. sz. melléklet)
- Szombathely, Rumi külső út (Falukert utcától) – Táplánszentkereszt (Térkép 4. sz. melléklet)

A fejlesztések révén Szombathely Sé határától egészen Táplánszentkereszt határáig átkerékpározható válna, ami egyrészt nagyban segítené az agglomerációból kerékpárral történő munkába járást, illetve kiegészítené az ÖKOVELO projektet amely fejlesztés révén Szombathelyre akár az osztrák határtól közvetlenül is el lehet jutni kerékpárral.

Ezáltal egy olyan egyedülálló nyugat-kelet irányú kerékpárút folyosó jönne létre Szombathely és térségében, amely nagyban hozzájárulhatna Szombathely kerékpár-turisztikai vonzerejének növeléséhez, a turisztikai lehetőségek jobb kihasználáshoz.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. június 30-án a „Szombathely Dolgozók úti kerékpárút” projekt, 2010. március 29-én a „Szombathely I/C jelű, Bartók B. krt. – Magyar L. u. közötti kerékpárút építése” projekt megvalósítására támogatási szerződést kötött a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökséggel. A projekt megvalósítása folyamatban van.

Nyugat- Dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Program

2009. évben Szombathely és 128 Vas megyei település önkormányzatának képviselő-testülete elhatározta, hogy egyes hulladékgazdálkodási feladatok ellátása, valamint az ezek megvalósítását szolgáló közös pénzalap létrehozása érdekében, mint közös cél megvalósítására és a közös érdekérvényesítés elősegítésére önkormányzati Társulást alakítanak. A gesztor Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A tagok a Nyugat-Dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer kiépítése érdekében, az Európai Unió pályázati alapjából igényelhető támogatással kívánnak komplex, regionális hulladékgazdálkodási rendszert létrehozni, fenntartani és üzemeltetni, valamint a társult tagönkormányzatok területén a bezárt települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját megvalósítani, és az ehhez szükséges gazdasági, pénzügyi és jogi előfeltételeket biztosítani. Közös tevékenységünket olyan kiemelt műszaki-, technikai színvonalon és a környezetet védő rendszerben kívánjuk megvalósítani, amely a XXI. század infrastrukturális rendszerében hosszútávon biztonságot nyújt mind a Társulás, mind a térségben élő lakosság számára.

A Társulás 2009. december 01-én benyújtott, a "Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése" című KEOP-7.1.1.1/09-2009-0009 számú 1. forduló pályázatát a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága támogatásra érdemesnek ítélte. A Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Program célja a társult településeken a hulladékgazdálkodás egyes feladatainak ellátása, ezen belül kiemelten a

szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése, illetve a hulladékok jogszabályi előírásoknak megfelelő arányú, anyagában történő hasznosításának elősegítése.

A hulladékgazdálkodási program főbb elemei:

- 80 új szelektív hulladékgyűjtő sziget telepítése
- 150 üveggyűjtő konténer telepítése
- házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés megszervezése
- 2 hulladékudvar (Szombathely, Kőszeg) felújítása – bővítése
- 6 új hulladékudvar építése – Bük, Körmend, Rábahídvég, Répcelak, Óriszentpéter, Szentgotthárd
- a begyűjtéshez szükséges gépjárműpark beszerzése
- 1 db 14.000 t/év kapacitású válogatómű építése Szombathelyen, a hulladék hasznosítását, ipari előkészítését szolgálja
- 7900 db házi komposztáló láda beszerzése és kiosztása a társult települések lakosságának
- lakossági szemléletformálás
- új munkahelyek teremtése a megvalósuló szolgáltató és feldolgozó egységekben

A pályázat két fordulós. Az 1. forduló a regionális hulladékgazdálkodási program előkészítését, tervezését, a második pedig a program megvalósítását támogatja. Az 1. fordulóban 78.850.250 Ft támogatást (a nettó költségek 85%-a) nyert a Társulás, melyhez 13.914.750 Ft önerőt és az ÁFÁ-t biztosítják a társult települések. A kétfordulós projekt teljes becsült összköltsége nettó 1,97 milliárd Ft. Sikeres 2. forduló pályázat esetén a beruházások 2013. évben és 2014. első félévében befejeződhetnek. A rendszer üzemeltetése várhatóan 2014-ben indul.

4.3. Térségi kapcsolatok, együttműködések

Szombathely Vas megye székhelye, mely szerep felerősödhet a 2011-2012 években zajló közigazgatási szerkezetváltás következtében is a jogi szabályozás változásai miatt. Szombathely Vas megyében betöltött fontos szerepe tükröződik abban, hogy a megye lakossága jelentős mértékben veszi igénybe a városban elérhető közigazgatási és egyéb intézményhálózati szolgáltatásokat. Kiemelten fontos a közeljövőben a megyével közösen ellátandó szerepek esetében a feladatok meghatározás és a tevékenységek folyamatos koordinálása.

Szombathely a legnagyobb települése a szombathelyi kistérségnek, és a város és kistérsége viszonyában még mindig vannak kölcsönös fejlődési tartalékok. Szombathely, mint vonzerő számos terület számára előnyöket és impulzusokat is nyújthat (intézményeink kapacitások kihasználtsága, „kiegészítő” turisztikai kínálat, munkaerő-tartalékok), ugyanakkor a kistérség települései is kikapcsolódási lehetőséget nyújthatnak a szombathelyiek számára.

A Kistérségi Társulás működésének dinamizálása –különösen e szint várható területfejlesztési térnyerésével– minden tag elemi érdeke. A város gazdasági programja a szombathelyi kistérség fejlesztési programjával összehangoltan készült.

A város alkotóeleme a West/Nyugat-Pannon Eurégiónak, irányító testületei munkájában (szakértői és politikai szinten is) képviselteti magát.

Az új Central Europe nevű európai régió kialakításában Szombathely városa is aktív szerepet vállal. A négy ország – Ausztria és Szlovákia, Csehország és hazánk – régióin átívelő adminisztrációs/közigazgatási intézménystruktúra kialakítása, a területfejlesztés és a munkaerő áramlás területén kölcsönös előnyöket garantáló, európai szintű szolgáltatások biztosítása az elérendő cél.

Szombathely, Zalaegerszeg és Nagykanizsa városa az együttműködésben rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása érdekében elhatározta, hogy a jövőben a térség fejlődése érdekében összehangolt fejlesztéseket, közös érdekérvényesítést és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat. Az együttműködés részleteinek kidolgozása folyamatban van.

A formális megye- és/vagy régióhatárok és e formális struktúrákon belüli (tényleges vagy névleges) funkciók mellett legalább olyan fontos az a térszerkezeti szerep, amit egy város valóban betölteni képes. Az EU-csatlakozás következtében új távlatok nyíltak Szombathely számára: a centrumhiányos Közép-Burgenland és a hazai vonzáskörzet egy természetes térszerkezeti egységgé formálódhat a város (illetve az Oberwarttal alkotott fejlesztési tengely) befolyási övezetében (térszervező erőterében).

Savaria az ókori római provincia szellemi és kulturális központja, Szombathely pedig a XXI. századi Európa osztrák-magyar határtérségi régiójának kulturális és oktatási központja. E tradicionális központ szerepét javasolt a jövőben tovább erősíteni. Oberwart és Szombathely földrajzi közelsége jó alapot nyújthat arra, hogy bizonyos városmarketing tevékenységeket, mint például a befektetés/beruházás-ösztönzés, vagy a turisztikai marketinget közösen, egymást segítve lássanak el.

A **közös befektetés/beruházás-ösztönzés** tekintetében olyan potenciális külföldi befektetőket kell közösen megkeresni, akik Bécs, Gráz, Budapest relatív közelségét kihasználva ezen nagyvárosok háromszögében kívánnak befektetni. A közös tevékenység célja, hogy az ilyen potenciális befektetők ne az ország, vagy régió/tartomány más területein fektessenek be, hanem az Oberwart-Szombathely térségében. Egy új ipari létesítmény többnyire széles körű beszállítói láncot is igényel. Megállapodásokat lehet kötni arra vonatkozóan, hogy a két város közösen ajánlja a másik helyi vállalatát, mint beszállítói potenciálokat. A két város és nagyvállalatai közötti együttműködés akár egy gazdaságfejlesztési klaszter létrehozását is eredményezhetik.

A **közös turisztikai marketing tevékenység** a két város (és térsége) eltérő turisztikai lehetőségeinek kihasználásán alapul. A két város turisztikai lehetőségeit közösen lehet kommunikálni akár külföldön akár belföldön. A cél itt is az, hogy egy potenciális kulturális, egészségturisztikai lehetőségeket kereső budapesti, salzburgi, vagy egyéb belföldi/külföldi turista ne az ország, régió más térségeiben, hanem nálunk találja meg a számára vonzó turisztikai lehetőségeket. Az együttműködésnek számtalan formája lehet, mint például a

közös turisztikai honlap, turisztikai kiadványok, térképek, közös turisztikai vásárokon való megjelenés, egymás turisztikai, szabadidő eltöltési lehetőségeinek kínálata az ide érkező látogatók számára.

Steinamanger, mint Oberwart kulturális, művészeti, oktatási vonzás-központja

A két város közötti társadalmi, gazdasági kapcsolatok erősítését segítené, ha Szombathely be tudná tölteni a vonzáskörzete (beleértve Oberwart és térségét is) tekintetében a kulturális-oktatási-tudományos központ szerepét. Erre minden adottsága megvan, hiszen Szombathely olyan sokszínű kulturális, művészeti, oktatási lehetőségekkel rendelkezik (Színház, Szimfonikus zenekar, Egyetem) amelyek vonzóak lehetnek Oberwart lakossága számára.

A népszerű német nyelvű zenés és prózai darabok, táncos produkciók létrehozása, az osztrák közönség számára szóló darabok megvalósításának terve már a színház alapításakor felmerült. A valós igényeknek megfelelően **össze kell állítani egy részben német nyelvű, részben nyelv-független bérletsorozatot a Weöres Sándor Színházban.**

Szombathely kulturális kínálata nemcsak az oberwarti lakosok, hanem a burgenlandi térségbe érkező turisták számára is vonzó lehet. A kulturális-turisztikai kínálatunk osztrák vendégkör számára való megjelenítéséhez azonban megfelelő szintű német nyelvtudással rendelkező szak személyzetre és konkrét, kidolgozott német nyelvű kínálati csomagokra, programokra lenne szükség.

A közös turisztikai termékfejlesztésre jó példa a Szombathely, a Szombathelyi Kistérségi Társulás és az osztrák turisztikai szervezetek közreműködésével most induló ÖKOVELO projekt, melynek keretében közös kerékpár-turisztikai termékfejlesztés valósul meg.

Szombathely szellemi központ – a német nyelvű képzés beindítása az egyetemen

A Nyugat-Magyarországi Egyetem számára megfontolandó fejlesztési irány az idegen nyelvű képzésekre való specializáció, hiszen Burgenlandban kevés a felsőfokú oktatási intézmény, Oberwartban pedig egy sincs. A német nyelvű képzés beindításával új „piacra” tehetne szert a határ menti régióban.

A kulturális-oktatási-turisztikai együttműködések alapuló közlekedésfejlesztés

A kulturális-turisztikai-szellemi együttműködés más területek együttműködését is indukálhatná. A közlekedési kapcsolatok területén régi vágya mindkét partnernek a Szombathely-Rohonc-Oberwart közötti vasúti közlekedés visszaállítása.

Megoldandó problémáink

- A térségi együttműködésekben rejlő fejlesztési lehetőségek kihasználatlanok
- A város külkapcsolatai formálisak

4.4. Turizmus, idegenforgalom

Kínálat

Szombathely idegenforgalmi vonzereje figyelemreméltó, a vonzerők széles skálája található a városban. Természeti vonzerőt jelent a gyógyvíz, a parkok, ligetek, a sok zöldterület, a mesterséges tavak, az oladi dombok, a Kámoni Arborétum és egyéb kedvező adottságok. Vonzó relatív jó földrajzi fekvése és a megközelíthetőség is.

Egyik legkeresettebb turisztikai vonzerő hazánk kultúrája, a kulturális rendezvények, műemlékek, népszokások, ezért különösen fontos e terület számbavétele. Igen gazdag a város történelmi, kulturális, társadalmi-néprajzi vonzerőkben, adottságokban, egyedülállóak a város római kori emlékei (ISEUM, Romkert), sok a barokk műemlék, kiemelkedő a Székesegyház, a Püspöki Palota., s vonzerőt jelenthet a Fő tér architektúrája is. Jelentős értékeket képviselnek a közgyűjtemények, figyelemre méltóak a kulturális adottságok és intézmények, magas színvonalú a város ének- és tánckultúrája. Turizmus-generáló erőt képezhet a város társadalma és gazdasága is, különös tekintettel a hivatás- és konferenciaturizmus terén élenjáró vállalatokra, szervezetekre és intézményekre valamint a bevásárlóturizmust is kiszolgáló kereskedelmi és szolgáltató egységekre. Különös hangsúllyal említendő mindezen adottságok között a város római múltja és emlékei, valamint Savaria szülöttjének, Szent Mártonnak helyi kultusza.

E vonzerőgazdagság ellenére – amint az alábbi keresleti információk mutatják - nem olyan élénk a város turizmusa, amilyennek azt minden érintett látni szeretné. Ennek okai közt előkelő helyen áll az, hogy **Szombathely turisztikai vonzerői jelenleg egymástól elkülönülten, kapcsolatok és összefogás nélkül, nem kellő szintű marketing munkával működnek**, így önmagukban nem válhattak számottevő vonzerővé. A városnak jelenleg nincs érvényben lévő egységes, szakmailag megfelelő turizmusfejlesztési stratégiája, és az elmúlt időszakig nem volt e program végrehajtására hivatott olyan szakértő turisztikai marketing szervezete sem, mely a jelentős vonzerőket a turisztikai szolgáltatásokkal ötvözve versenyképes desztinációként tudná megjeleníteni Szombathely városát és térségét a turisztikai piacon. További hiányosságként nevezhető meg a *fogadóképesség elégtelen volta*: szállásférőhelyek szűkössége, magas szintű szállodai és konferencia-kapacitás alacsony aránya, a helyszínek szűkössége is. De legalább akkora szerepe van a *turisztikai termékfejlesztés erőtlenségének is*.

Jelenleg egyértelműen a Savaria Történelmi Karnevál a város turizmusának „vezérterméke”, ezen túl nemzetközi szintű attrakciónak tekinthető az ISEUM és a Szent Márton kultusz. A Karnevál rendezvényeire való felkészülésen túl a Romkert, az ISEUM, a Történelmi Témapark és egyéb helyszínek, illetve Szombathely egyéb turisztikai vonzerőinek hatékonyabb kiaknázása és hasznosítása ezért tette szükségessé egy önálló operatív turisztikai szervezet felállítását. A Savaria Turizmus Nonprofit Kft. feladatai között szerepel többek között 2014-ig egy egységes turisztikai marketing stratégia kialakítása és megvalósítása, illetve a sokrétű és szerteágazó turisztikai feladatok összefogása mellett a turisztikai szereplők által nyújtott szolgáltatások harmonizálása, a párhuzamosságok megszüntetése.

Kereslet

Szombathely vendégforgalmának alakulására elmondható, hogy az az elmúlt 15 évben stagnál. A város turisztikai irodájában jelentkező érdeklődők zöme belföldi (a tapasztalatok szerint elsősorban Pest környékéről, majd az Alföldről, Pécs környékéről, az Északi-középhegységből jönnek; dunántúliak nem jellemzőek, ők inkább Sopront és Győrt választják), a külföldiek (személyesen elsősorban a német nyelvterületről, illetve csehek, olaszok, hollandok) száma sem emelkedő.

2010-ben az alábbi mutatók jellemezték a város vendégforgalmát:

- Vendég: 42 838
- Ebből külföldi: 11 815
- Vendégéjszaka: 87 477
- Ebből külföldi: 26 114
- Átlagos tartózkodási idő: 2,0 éj
- Működő egység július 31-én: 21 db.
- Férőhely július 31-én: 1800 fő
- Férőhely-kihasználtság (%): 15,9%

Augusztusban tapasztalható egy kiugró keresleti csúcs, mely a Savaria Karneválnak köszönhető. A Savaria Karnevál és néhány más rendezvény és attrakció gyorsan felfutó népszerűsége bizonyítja, hogy a város iránt jelentős az érdeklődés, melynek tudatos, stratégiai szemléletű kihasználása a következő néhány évben jelentős erőfeszítéseket igényel az érintettektől.

Valós szegmense lehet Szombathely turizmusának a környékbeli fürdőhelyek jelentős vendégköre is. E réteg ma komoly programhiányban szenved. Részben e szempont támaszthatja alá Szombathely-Kőszeg-Bük háromszögön belüli szoros együttműködés napirenden levő tervének létjogosultságát.

A város turizmusának átfogó koordinációs feladatainak ellátására Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2011. áprilisában a Szombathelyi Többcélú Kistérségi Társulással és a Szombathelyi testvérvárosi Egyesülettel közösen a Savaria Turizmus Nonprofit Kft-t, mely hosszú távon a város Turisztikai Desztniációs Menedzsment (TDM) szervezetévé válik.

Városmarketing

A településfejlődés az új európai térben egy mind élesedő versenykörnyezetben folyik. A város hatékony működése lényegében a határain belül végbemenő tevékenységek e piacokon tanúsított eredményességén és piaci pozícióján múlik. E piaci pozíciók erősítése érdekében a városnak településmarketinget kell folytatnia, illetve általában a marketing-orientációt érvényesíteni tevékenységeiben.

A városmarketing egy sajátos várospolitikai eszköz, melynek célja, hogy előmozdítsa a városlakók és a város érdekében munkálkodó, cselekvő intézmények, cégek, egyének kölcsönös érdekét. A városmarketing egy szintetizáló, koordináló eszköz, mely egységes arculat, image formájában megjeleníti, pozícionálja, kommunikálja a várost.

Megoldandó problémáink

- A város jelenleg kihasználatlan vonzerőit turisztikai attrakciókká kell fejleszteni
- A város turisztikai kínálata a lehetőségek ellenére is egyhangú – csak a Savaria Karnevál számít jelentős turisztikai vonzerőnek
- Nincs megfelelő számú és minőségű szálláskapacitása a városnak
- Nincs egységes arculata a városnak
- A korábbi városmarketing tevékenysége a városnak nem kellően hatékony

4.5. A kormány fejlesztéspolitikai célkitűzései

Az Új Széchenyi Terv

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése (10 év alatt egymillió új munkahely teremtése), a pénzügyi stabilitás fenntartása, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtése, valamint hazánk versenyképességének javítása áll. A tízéves gazdaságstratégia kijelöli azokat a kitörési pontokat és a hozzájuk kapcsolódó programokat, amelyek biztosítják Magyarország hosszú távú fejlődését.

A teljes, 7 éves támogatási ciklusban (2007-2013) hétezer milliárd forintot kapott Magyarország, ennek több, mint a fele már gazdára talált. A jövőbeni kötelezettségeket levonva, 2013 végéig, nagyjából kétezer milliárd forint osztható szét az Új Széchenyi Terv keretein belül. Ebből 1105,8 milliárd forint összértékű tőkekihelyezésre nyújt lehetőséget 2011-ben a terv, összesen 93 pályázaton keresztül. A legtöbb (562,7 milliárd forint) kiemelt közlekedésfejlesztésre jut, közvetlenül vállalkozásfejlesztésre 173,1 milliárd forint adható, a zöldgazdaság fejlesztésére pedig 120,5 milliárd költhető el. Közlekedésre 78,4 milliárd, innovációra és a foglalkoztatás javítására 72,7, illetve 67,3 milliárd, az egészségiparra pedig 31,1 milliárd forint fordítható.

A fejlesztési program választ ad az ország előtt álló kihívásokra és hosszútávon fenntartható növekedést biztosít.

Kitörési pontok és az Új Széchenyi Terv programjai

1. Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program
2. Zöldgazdaság-fejlesztési Program
3. Otthonteremtési Program
4. Vállalkozásfejlesztési Program
5. Tudomány – Innováció Program
6. Foglalkoztatási Program
7. Közlekedésfejlesztési Program

A kitörési pontok közös sajátossága, hogy sokféle iparágat integrálnak, mindegyiknél komoly esély van arra, hogy a fejlesztést már középtávon, európai és globális léptékben is

versenyképes hazai termékek, szolgáltatások megjelenéséhez vezessen. Mindegyik kitörési pont esetében a fejlesztés további fejlesztési piacokat nyit meg, és mindegyiküknél központi szerepet kap a magas hazai hozzáadott érték. A kitörési pontok egyszerre sok ágazatot fognak át, ezért úgy jelzik a magyar gazdaságfejlesztés irányait, hogy közben nem zárják kordába a vállalkozók ötleteit és törekvéseit.

Egészségipar

Az egészségipar magában foglalja a gyógyító-megelőző és rehabilitációs szolgáltatásokat, a kiszolgáló- és háttérágazatokat, az ezeket megalapozó kutatásokat, az egészségtudatos életmódhoz kapcsolódó termékek gyártását és forgalmazását. Ez az ágazat az egyik legígéretesebb lehetőség a kitörési pontok között.

Zöld gazdaság

A 21. században egy ország sikere jelentős mértékben függ attól, hogy a fosszilis (nem megújuló) energiahordozókra épülő felhasználási struktúra által kiváltott problémákat – ellátásbiztonság, növekvő árak stb. – hogyan tudja kezelni az energiatakarékosság, az energiahatékonyság, az energiabiztonság és a megújuló energiaforrások felhasználásával.

A globális felmelegedés, a világszerte növekvő energiaigények, a fosszilis energiahordozók árának rohamos növekedése mielőbbi cselekvésre készíti a világot, az európai tagországokat és ezzel párhuzamosan Magyarországot is.

A jövőbeni energiapolitikának és az azzal összefüggő fejlesztési stratégiának ezeket a megváltozott tényezőket feltétlenül figyelembe kell vennie.

Otthonteremtés

Az utóbbi években a lakásügy hiányzott a kormányzat fókuszterületei közül, nem volt országos lakásprogram, távlati lakáspolitikai célkitűzés, jövőkép. Ez nem megoldásokhoz, hanem problémákhoz, változó sikerű, jórészt utólagos intézkedésekhez vezetett. A válságkezelés során a lakásépítési ágazat érdemi forrásokat nem kapott, a folyó évet érintő lakástámogatások 2009-ben huszadára csökkentek.

Az építőipari helyzetkép negatív jellemzői: a lánctartozások, a finanszírozási források hiánya, kifizetetlen számlák, építőipari bűnözés, gyakran változó jogszabályok, túlzó bankgaranciák megkövetelése, minőségi problémák, gyárak időleges, vagy végleges bezárása, csoportos létszámleépítések, számos kis- és középvállalkozás megszűnése. A lakásépítések száma több évtizedes mélypont felé tart, mely tendenciát meg kell törni.

A lakás az emberek döntő többségének a legfontosabb vagyontárgya, egy élet munkájának eredménye, sokak szemében a létbiztonság alapja. A magántulajdonú lakások fenntartása sok helyen nem megoldott; a bérlakás állomány, a bérlakásépítés aránya kirívóan alacsony.

Vállalkozásfejlesztés

A kormány politikai célkitűzéseiben a magyar vállalkozások támogatása kiemelt szerepet játszik. Az Új Széchenyi Terv szerint a vállalkozások számára a következők a legfontosabbak:

- Jövőkép és stratégia
- Stabilitás és kiszámíthatóság
- Bürokráciacsökkentés
- Adócsökkentés
- Vállalkozásbarát önkormányzatok
- Az uniós források hasznos, gyors és egyszerű felhasználása
- Stabil forgótőke finanszírozás és tőke a fejlesztésekhez
- Növekvő hazai piac
- Tisztességes viszonyok kialakítása a kereskedelemben
- Fogyasztóvédelem
- Segítség a szövetkezéshez és a hálózatépítéshez
- Egyablakos vállalkozásfejlesztési ügynökség
- Naprakész információk
- Érdemi szerep a gazdasági kamarának
- Közbeszerzési fordulat végrehajtása
- Zöld közbeszerzés

Tudomány-innováció

A gazdasági növekedés forrásai között az egyik legjelentősebb tényező az innováció. Társadalmi funkciója szerint az életminőség javulásának a biztosítója, a vállalkozóknak pedig meghatározó versenyelőnyt jelent.

Egy ország tudomány-, technológiai- és innovációs politikája egyrészt önálló, jól meghatározott cél- és eszközrendszer felvázolásával megfogalmazott stratégiai program, másrészt pedig alapvető társadalom- és gazdaságpolitikai koncepció, amely átszövi a tervezés és a cselekvés minden elemét.

Az évtized közepére az adottságainkra épülő hatékony tudomány-, technológia- és innováció-politika végrehajtása, új értékeket létrehozó, originális termékekre és szolgáltatásokra épülő hazai és regionális piac megerősítése és a tudatos szellemi export további mintegy 1,5–2 százalékos nemzetgazdasági növekedést generálhat. A kiszolgáló és bedolgozó országból csak így válhatunk ismét válságtűrő és növekedő tudásalapú gazdasággá, ami egyben a fenntarthatóság forrása és biztosítója is.

A program célja, hogy az innováció útján dinamizálja a gazdaságot, és 4 év elteltével a gazdasági növekedés az egyéb intézkedések és az innováció hajtóereje révén érje el Magyarországon az EU-országok közötti legmagasabb értéket.

A gazdasági cél eszközeként az is célkitűzés, hogy az ország K+F ráfordítása az évtized közepére érje el a GDP 1,5 százalékát, és az összesített innovációs mutató alapján mért

innovációs teljesítmény érje el az EU-átlagot, a következő ciklusban pedig az EU-országok felső harmadába kerüljön.

Foglalkoztatás

Az új magyar kormány legfontosabb célja a foglalkoztatás növelése. A magasabb foglalkoztatás megvalósításának elengedhetetlen feltétele új munkahelyek létrehozása, ami nem megy egyik napról a másikra. A változashoz a sok szempontból hibás korábbi gazdaságpolitika és foglalkoztatáspolitikai átalakítására van szükség. Egyszerre több területen kell nagymértékű, átfogó változtatásokat eszközölni, szükség szerint megváltoztatva a gazdaság, a társadalom szereplőinek elvárásait, viselkedését.

Paradigmaváltásra van szükség. „Első az értékteremtő munka” elv alapján minden lehetséges eszközzel azok munkába állását kell támogatni, akik képesek a munkavégzésre, és a befizetéseik által előteremtett hagyományos pénzügyi ellátásokkal és szolgáltatásokkal azon emberek méltó megélhetését biztosítani, akik munkára képtelenek. A jobb anyagi helyzetbe kerülő embereknek emelkedik a fogyasztása, ami javítja a zömében belföldi fogyasztásra építő kis- és mikro-vállalkozások növekedési esélyét.

Közlekedésfejlesztés

A közlekedés a gazdaság és a társadalom szerves kiszolgáló háttérét alkotja. Hasznai közé tartozik általában az elérhetőség biztosítása, a területi egyenlőtlenségek kiegyensúlyozása, a személyek, áruk és szolgáltatások mobilitásának lehetővé tétele, gazdaság- és térségfejlesztő multiplikátor hatása, valamint közvetlenül is hozzájárul a GDP-hez. Ugyanakkor számos – nem, vagy csak részben ellentételezett – költséget is ró a társadalomra, amelyek közösségi szinten jelentkeznek. Alapvető cél a közlekedésből származó hasznok maximalizálása a társadalmi terhek minimalizálása mellett.

Magyarországon több európai gazdasági folyosó is áthalad ezért az Új Széchenyi Terv kiemelten foglalkozik a tranzitszerepből adódó lehetőségekkel, mind az áru-, mind a személyszállítás területén. Fejlesztünk kell az olyan kombinált szállító megoldásokat, mint például a vasúti és közút szállítás összekapcsolását, illetve ki kell építenünk a valódi használaton alapuló elektronikus díjfizetési rendszert a jelenlegi átalánydíjas rendszer helyett.

II. VÁROSPOLITIKAI CÉLOK ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

1. A jövő pénzügyi és gazdasági alapjának megteremtése

Pénzügyi gazdálkodás és adópolitika

- A helyi adóbevételeknek az önkormányzat működését, valamint fejlesztéseket kell szolgálnia. Fontos szempont a városban letelepedett tőkeerős nagyvállalatok megtartása, illetve újabb vállalkozások megjelenésének előmozdítása.
- Továbbra is biztosítani kell a Htv. alapján a 2,5 millió forint vállalkozási szintű adóalap alatti vállalkozások helyi iparűzési adó alóli mentességét.
- Az építményadó bevétel egyre nagyobb súlyt kap a helyi adóztatásban, hiszen az önkéntes befizetés aránya ebben az adónemben a legmagasabb. Az adó meghatározó részét a vállalkozások fizetik. Az adóalanyok további teherviselő képességének figyelembe vételével meg kell vizsgálni a 2008. óta nem változott adómértékek törvénnyel összhangban lévő változtatási lehetőségét.
- Fontos cél az adóelkerülő alanyok adóztatásba vonása. Ennek érdekében kiemelt törekvés a feltárás, adóellenőrzés hatékonyságának javítása, a beszedés eredményességének fokozása.
- S talán a legfontosabb cél, hogy a gazdaság minden szereplőjével való szoros együttműködés, egymás kölcsönös segítségének eredményeként javuljon az adófizetési morál. Az adókat a vállalkozások ne szimpla kötelezettségnek, vagy büntetésnek tekintsék, hanem a város és saját fejlődésükhöz szükséges, nélkülözhetetlen eszköznek.

Gazdaságfejlesztés

- A megfelelő közlekedési infrastruktúra megteremtése kiemelt cél. A 86-os út fejlesztésének felgyorsítása és mielőbbi befejezése a város felemelkedése szempontjából elengedhetetlen.
- A telephelykínálat, telephelyi feltételrendszer megfelelő kialakítása szükséges a tőkevonzó képesség javításához.
- A szakképzett munkaerő biztosítása önkormányzati feladat, ezt a célt szükség esetén a képzési rendszer átalakításával kell elérni.
- Szoros együttműködés szükséges a városban működő vállalkozásokkal, hogy a bennük rejlő fejlődési potenciált maximálisan kihasználhassák.

2. Közszolgáltatások fejlesztése

Közoktatás

- **Az elsődleges cél a közoktatást és a szakképzést érintő várható jogszabályi változásoknak megfelelő, költséghatékony, magas szakmai színvonalú, a munkaerőpiaci igényeket figyelembe vevő intézményhálózat működtetése.**

- A nevelés-oktatás valamennyi területét az erkölcsi és szellemi értékeknek kell meghatározni.
- Az érzelmi nevelés kiemelt feladata az identitás-tudat erősítése. A nevelési-oktatási intézményekből európaiságukra, magyarságukra, vas megyei, szombathelyi szülőhelyükre büszke diákoknak kell kikerülniük. A lokálpatriotizmus erősítését szolgáló programokat fejleszteni kell.
- Kiemelt feladatként kell kezelni a korai fejlesztést, a mindenkori egyéni és csoportos megelőző fejlesztést. Prioritás a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók optimális fejlődésének elősegítése, valamint a tehetséggondozás.
- Alapvető elvárás, hogy a fegyelmezett gazdálkodás valamennyi intézményre nézve továbbra is egyformán és arányosan vonatkozzon.
- A működéshez feltételeinek, körülményeinek javítása érdekében külső forrásokat, pályázati lehetőségeket kell felkutatni és bevonni.

Óvodák

- Biztosítani kell a férőhelyet az óvodai nevelést igénylő, 3 évet betöltött gyermekek számára.
- Szükség esetén az óvodai nyitva tartást a nagy létszámú munkaerőt foglalkoztató cégek elvárásaihoz kell igazítani.
- Az évenként változó gyermeklétszám fogadására rugalmas óvodai hálózatot kell működtetni csoportcsökkentéssel, illetve szükség szerint csoportfejlesztéssel.
- A vidéki gyermekek fogadásának lehetőségét, a feladatellátási megállapodásokat felül kell vizsgálni.
- A partnerközpontú, versenyképes működés érdekében az óvodáknak meg kell őrizniük sokszínű, színvonalas nevelőmunkájukat.
- A szülői igényeknek megfelelően továbbra is biztosítani kell a német és horvát kisebbséghez tartozó gyermekek anyanyelvi óvodai nevelését.
- Az egészséges életmód kialakítása érdekében óvodáinknak továbbra is biztosítani kell az egészségfejlesztő programokat, a mindennapi testmozgást, a szülői igényekhez igazodó speciális szolgáltatásokat.
- Továbbra is fontos feladat a helyismereti és helytörténeti vonatkozásoknak a nevelési programban való megjelenítése annak érdekében, hogy az érzelmi nevelésen belül erősödjön a gyermekek kötődése szülővárosukhoz, annak kulturális örökségeihez, értékeihez.

Általános iskolák

- Elsődleges cél a változások követésére alkalmasabb, rugalmas, eredményes és költséghatékony általános iskolai intézmény- és intézményi feladatrendszer működtetése.
- Meg kell vizsgálni az optimális tanulólétszámú iskolák kialakításának lehetőségét a területileg lehetséges intézmény-összevonásokkal.
- Biztosítani kell az egyéni arculat megtartása mellett az iskolák és az iskolán belüli párhuzamos osztályok átjárhatóságát.
- Felül kell vizsgálni a vidéki tanulók fogadásának lehetőségét, a vidéki önkormányzatokkal kötött feladatellátási megállapodásokat.
- A kompetencia alapú oktatás működtetésével az általános iskoláinknak meg kell alapozni az egész életen át tartó tanulásra való képességet.
- Fontos feladat a természet-, környezet- és egészségvédelemre nevelés, az önismeret és a kötelességtudat fejlesztése, a családi életre nevelés, város történelmének megismerése, a hagyományok ápolása.
- Szükséges az informatikai és kommunikációs technológiák széleskörű alkalmazása, ehhez a korszerű eszközök folyamatos biztosítása.
- Erősíteni kell az intézményi szintű pályaorientációs tevékenységet, szorosabb kapcsolatot kell kialakítani a szakképző intézményekkel, a TISZK-kel és a termelő vállalatokkal a szakmák gyakorlati megismerése érdekében.
- Fontos cél az idegen nyelvek hatékony oktatása, a tantestületek idegen nyelvi kultúrájának szélesítése.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a felzárkóztatás és a tehetséggondozás biztosítására.
- A következő években is biztosítani kell a sajátos nevelési igényű tanulók szakvélemények szerinti fejlesztését integrált, vagy szegregált formában.
- Gondoskodni kell a tanulók mindennapos testmozgásáról, testedzéséről.

Középfokú nevelés, oktatás

- A munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő középfokú intézményhálózat kialakítására kell törekedni, figyelembe véve a szakképzést érintő várható jogszabályi változásokat is.
- A szakképzésben részt vevő tanulók számának növelése érdekében csökkenteni kell a gimnáziumi osztályok számát.
- A szakképzés szerkezetét a városban, a régióban működő cégek, vállalatok igényeihez kell alakítani.
- Továbbra is fontos feladat a felsőfokú továbbtanulást megalapozó, magas színvonalú képzést nyújtó gimnáziumi oktatás biztosítása.

- A középfokú oktatás minden területén fontos feladat az informatikai és kommunikációs technológiák széleskörű alkalmazása, ehhez a korszerű eszközök folyamatos biztosítása (interaktív táblák, digitális tananyag, internethasználat).
- Erősíteni kell a pályorientációs tevékenységet, szorosabb kapcsolatot kell kialakítani az általános iskolákkal és a munkáltatókkal.
- A középfokú oktatás valamennyi területén alapvető fontosságú az idegen nyelvek hatékony oktatása.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a felzárkóztatás és a tehetséggondozás biztosítására.

Szakképzés

- Nem szabad hagyni, hogy a változások felkészületlenül ériék az iskolarendszert, előre kell gondolkodni (TISZK szervezet átalakításának², gimnáziumi képzések szűkítésének előkészítésével, fokozatos bevezetéssel).
- Ki kell használni a cégek jelentkezését, a konkrét munkaerő-piaci igényeket figyelembe kell venni.
- Meg kell teremteni a szakképzés ösztönző rendszerének alapjait (ösztöndíj, beiskolázási támogatás).
- Az általános iskola 6. osztályától alkalmazni kell a pályorientálás minden eszközét (üzemlátogatás, fórumok, nyílt napok, kamarai kapcsolattartás, nyári táborok).
- A gyenge képességű, lemaradó tanulók képzésére a HÍD program keretében való felkészítés intézményi kereteit ki kell dolgozni.
- A meglévő képzések mentén meg kell vizsgálni a forrásbevonás lehetőségét, a felnőttképzések felfuttatásával. Erre a TISZK szervezet átalakításával párhuzamosan fel kell készülni.
- A szakképzés oktatási színvonalát el kell juttatni a mai ipari sz tenderdek szintjére, ezért az érintett cégekkel közösen ki kell dolgozni a szakoktatók, szakmai tanárok továbbképzésének rendszerét.
- Ésszerű átszervezésekkel, összevonásokkal hatékony méretű intézményeket kell létrehozni a következő években.
- A jogszabályok ismeretében (finanszírozás alapjai, szakképzési hozzájárulás lesz-e vagy nem, hogy alakul a tankötelezettség korhatára, a képzési idő) felül kell vizsgálni a jelenlegi szakképzési rendszerünket.
- Stabilizálni kell a szakképzés volumenét a jelenlegi szint közelében (a csökkenő gyermeklétszám ellenére a gimnáziumi létszámok érdemi csökkentésével).

² A jelenleg ismert elképzelések szerint csak az intézmények összevonásával létrejövő, egy OM azonosítóval rendelkező TISZK-ek maradhatnak fenn.

Felsőfokú képzés

- A Szombathely területén működő felsőfokú képzést végző intézményekkel szorosabb kapcsolatot kell kialakítania az önkormányzatnak és intézményeinek.
- Az önkormányzat és a felsőoktatási intézmények közötti együttműködést felül kell vizsgálni és átfogó, az együttműködést pontosan szabályozó együttműködési megállapodásokba kell foglalni.
- Az együttműködésnek az oktatáson túl ki kell terjednie minden olyan területre –pl. városfejlesztés, nemzetközi kapcsolatok, közművelődés, sport- melyekben a felek egymást erősíteni tudják.

Egészségügy

- A meglévő eszközökkel törekedni kell az egészségügyi ellátás minőségének javítására, és a lakosság egészségi állapotát befolyásoló tényezők kedvező megváltoztatására, kiemelve mindenekelőtt a megelőzés feladatait.
- **Az egészségi állapot javítása mellett el kell érni, hogy Szombathely a segítség városa legyen. Ehhez a lakosság legalább 30%-át ki kell képezni az újraélesztésre, a segítség motivációjának megteremtésére.**
- **A nemdohányzók védelmében meg kell hozni a szükséges rendeleteket, hogy Szombathely füstmentes várossá váljon.**
- Az egyre inkább előregedő háziorvosi szolgálat jövőbeni működőképességének fenntartása érdekében az Önkormányzatnak a háziorvosi életpályát (különbféle helyi intézkedéseken keresztül) vonzóvá kellene tenni, melyre szükséges hosszú távú, helyi cselekvési programot kidolgozni.
- Folytatni kell az „egy orvos - egy rendelő” programot, az önkormányzat anyagi lehetőségeinek függvényében, pályázati források bevonásával.
- Szükséges, hogy az egészségügyi alapellátás a 21. század informatikai lehetőségeit a legnagyobb mértékben használja ki a minél magasabb színvonalú, hatékony betegellátás érdekében.
- A hatékony betegellátás érdekében szükséges az alapellátás és a szakellátás kapcsolatrendszerének felülvizsgálata, újragondolása.
- A védőnői feladatellátás (jelenleg is jó) minőségének további javítása érdekében szükséges a védőnői körzetek számának növelése, és kisebb körzetek kialakítása.
- A megelőzés egészségügyi jelentőségét szem előtt tartva, szükséges a Prevenációs Ház adta lehetőségek minél jobb kiaknázása, és ezen keresztül a prevenció népszerűsítése és a lakosság egészség-műveltségének fejlesztése, az alábbi célok elérése érdekében:
 - növekedjen a várható élettartam, az egészségesen leélt életek száma;
 - kapjon nagyobb hangsúlyt az oktatásban az egészségtudatos magatartás megalapozása, az iskolai egészségfejlesztési stratégiák megvalósítása;

- erősödjön az egészségügyi alapellátásban a prevenció szerepe a betegség megelőzése terén;
- a tájékoztatási lehetőségek bővítése a szűrővizsgálatok szükségességéről, elérhetőségéről, valamint az ezeken való részvétel szorgalmazása.
- Szükséges az egészségkultúra javítása érdekében az eddig megtett, jó célt szolgáló intézkedések hatékonyságának folyamatos monitorozása, a további kitörési pontok megfogalmazása.

Szociális és gyermekvédelmi ellátás

- A meglévő rendszereket a társadalmi, demográfiai, jogszabályi változásokhoz kell igazítani (utóbbi vonatkozásban többek között át kell gondolni a gyermekvédelmi szakellátás jelenlegi működését, a feladatellátás módját).
- A rendszerek alakítása során kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a rendszer elemeit képező különböző ellátások a jövőben (a kiszámíthatóság, a biztonság, a hosszú távú működőképesség érdekében) lehetőség szerint végleges működési engedéllyel rendelkezzenek.
- Az ágazat szellemiségéből, értékrendjéből fakadóan különösen kívánatos cél annak elérése, hogy az ágazat területén szolgáltatást nyújtó valamennyi intézmény komplex módon akadálymentesítve álljon a szociális ellátást igénybe vevő (különösen pedig a fogyatékossgal rendelkező szombathelyi polgárok rendelkezésére.
- Az ügyfélbarát, hatékony, haladó szemléletű szociális szolgáltatások biztosítása érdekében folytatni kell a komplex szolgáltató egységek kialakítását.
- Az időseket célzó szociális ellátások, szolgáltatások további erősítése, az ellátórendszer e szegmensének megváltozott igényekhez történő hozzáigazítása:
 - Törekedni kell az otthonközeli ellátások fejlesztésére, bővítésére a minőségi feladatellátás jegyében.
 - Növelni kell a 21. század követelményeinek megfelelő idősotthoni férőhelyek számát (az önkormányzat anyagi lehetőségei, valamint a pályázati lehetőségek függvényében akár idősok otthona létesítésével).
 - Újra kell gondolni az időskorúak gondozóházának működtetését is.
 - Különös hangsúlyt kell fektetni a demens idős személyek gondoskodására, az ellátórendszer ilyen irányú fejlesztésére.
- A (sok esetben több generációs) hátrányos helyzetű családokban nevelkedő gyermekek integrációja érdekében a városi szociálpolitika és oktatáspolitikai kapcsolódási pontjainak meghatározása és ezen keresztül a hátrányos helyzetű (sok esetben tehetséges) gyermekek esélyegyenlőségének előmozdítása kiemelt feladat.
- El kell érni, hogy az utcán élő hajléktalan emberek közül lehetőség szerint mindenki vegye igénybe az ellátórendszer szolgáltatásait. Ennek érdekében szükséges különféle speciális programok beindítása, valamint a hajléktalanok otthonának bővítése.

- A bölcsődei férőhelyek további növelése szükséges, ezzel párhuzamosan meg kell vizsgálni a bölcsődei feladatellátás alternatíváját jelentő családi napközik létesítésének lehetőségét. A régi bölcsődei épületek korszerűsítése érdekében szükséges a jövőben esetlegesen rendelkezésre álló pályázati lehetőségek kiaknázása.

Lakásgazdálkodás

- A lakásgazdálkodás vonatkozásában a rendelkezésre álló eszközök hatékony felhasználásával elő kell mozdítani a 2011. januári 1-től hatályos rendelet alábbiakban megfogalmazott céljait:
 - a lakbérhátralék felhalmozásának ütemét vissza kell szorítani
 - elő kell segíteni a bérlők és lakáshasználók fizetési hajlandóságát, valamint fizetési képességét
 - meg kell valósítani a felhalmozott nagy összegű hátralékok hatékony kezelését
 - hátralékkal rendelkező, a jelenlegi rendszerben kilátástalan helyzetben lévő családok esetében meg kell előzni a kilakoltatást, az esetleges hajléktalanná válást
 - elő kell mozdítani, hogy az önkormányzati bérlakásban élők a közösségi együttélésre vonatkozó szabályokat betartsák.
- A rossz műszaki állapotuk miatt szanálásra értett lakóépületeket értékesíteni kell, és az elidegenítésből befolyt bevételek felhasználásával gondoskodni kell arról, hogy az önkormányzati tulajdonú lakásállomány ne csökkenjen, illetőleg lehetőség szerint a bérlakások száma –figyelemmel a lakásállomány komfortfokozat szerinti összetételére is- emelkedjen.
- El kell érni, hogy a magas fenntartási költségű, gazdaságosan fel nem újítható, a városképet rontó lakóépületek, illetőleg bérlakások kiürítése megtörténjen, és intézkedni kell ezen ingatlanok szanálásáról vagy más jellegű hasznosításáról.
- Ugyanez a cél az alacsony igényszintet kielégítő, jogszabályi tilalom hiányában új bérleti jogviszony létesítésével nem hasznosítható szükséglakásokat érintően is, valamint az állapotuk, elhelyezkedésük, adottságuk alapján nehezen hasznosítható ingatlanok vonatkozásában.
- Feltétlenül csökkenteni kell az üresen álló önkormányzati tulajdonú bérlakások számát; ennek érdekében nagyobb teret kell, hogy nyerjen a bérlő bevonásával történő lakás-helyreállítás intézménye.
- Gondoskodni kell arról, hogy ezen bérlakások hasznosítására sor kerüljön, a bérlőkijelölési jog gyakorlójával kötött megállapodás alapján vagy egyéb más módon.
- Ki kell használni a különféle pályázati támogatásokat, melyek segítségével a kizárólagos önkormányzati tulajdonban lévő lakóépületek energiahatékonyságot célzó felújítását, korszerűsítését –a rendelkezésre álló anyagi források függvényében –kell elvégezni.

- A társas-, illetve szövetkezeti házakban lévő bérlakások esetében támogatni kell azok pályázati támogatással történő felújítását, korszerűsítését.
- A kizárólagos önkormányzati tulajdonú lakóépületek műszaki állapotának folyamatos romlását meg kell állítani, ennek érdekében javasolt tervet készíteni a leginkább indokolt felújítási munkákra vonatkozóan, és gondoskodni kell azok – a rendelkezésre álló anyagi források függvényében – történő elvégzéséről.

Közművelődés

- A kulturális intézményrendszer párhuzamosságainak felszámolása, egy hosszútávú, életképes szombathelyi és a megyével közösen fenntartott intézményrendszer kialakítása elsődleges cél.
- Fontos cél a mecenatúra kialakulásának elősegítése, a kulturális tevékenységek során a szakmai és gazdasági szempontok összehangolása
- Az intézményrendszer működésének a valós igényekhez kell igazodnia (pl. hétfégi nyitvatartások).

Testnevelés és sport

- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a következő években is kiemelt feladatként kezeli, hogy a város testnevelése és sportja a gazdasági nehézségek ellenére is töltsen be mással nem pótolható szerepét a lakosság szórakoztatásában, egészségmegőrzésének javításában.
- Mindezek érdekében – a készülő új Sporttörvénnyel harmonizálva - felülvizsgáljuk, és szükség szerint módosítjuk a város sportkoncepcióját, sportrendeletét.
- Meg kell őrizni és lehetőség szerint növelni kell azon értékeket, melyeket a város sportolói, sportvezetői, testnevelői, edzői által az elmúlt években elért eredmények jelentenek.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a diák-és szabadidős sporttevékenységek működési feltételeinek javítására.
- A meglévő sportlétesítményeink állagmegőrzéséről gondoskodni kell, azokat folyamatosan fel kell újítani.
- A fogyatékkal élők sportolási lehetőségeit minden eszközzel elő kell segíteni.
- Az utánpótlás nevelés javítása érdekében, komplex módon át kell vizsgálni a jelenlegi rendszert, megtartva a Sportiskola prioritását.
- A versenysport-élsport területén, meg kell tartani értékeinket. Továbbra is kiemelten kell kezelni a Szombathelyi Haladás Labdarúgó és Sportszolgáltató Kft., a Falco KC Kft., a Haladás VSE és a Dobó SE támogatását, nem feledkezve meg az egyéb, nemzetközi eredményeket elérő sportolóinkról, sportszervezeteinkről sem.

- Megfelelő felszereltséggel és szervezéssel biztosítani kell a rendszeres testedzés lehetőségét, a fiatal korosztályokban el kell mélyíteni a testedzés és az egészséges életmód iránti igényt.
- A fogyatékkal élők sporttevékenysége alaposabb előkészítést, körültekintőbb szervezést és lebonyolítást, valamint több utómunkálattal igényel, mint az épek sportja.

Közigazgatás

- Ki kell dolgozni a kormányzati ügyfélszolgálati ablakok és a helyi ügyfélszolgálatok közötti együttműködés rendszerét.
- Kiemelt cél az egyablakos ügyintézési modell megteremtése, ahol a lakosság és az üzleti élet szereplői egységes elveken érnek el közigazgatási szolgáltatásokat.
- Az országos sztenderdekhez igazodó egységesített e-közigazgatási ügyviteli rend kidolgozása fontos feladat, amely biztosítja a közigazgatási szervek közti hatékony együttműködést (interoperabilitás megteremtése).
- A térségben elért informatikai beruházások eredményeit realizálni kell, „Best practice” elven a térségi eredményeket össze kell hangolni és meg kell teremteni az együttműködésre épülő közigazgatást.
- Tovább kell bővíteni és átláthatóvá, emberközelivé kell tenni az állampolgárok és vállalkozások igényeihez igazodó, egységes városi, önkormányzati, hivatali e-ügyintézési szolgáltatásokat.
- Felhasználóbarát és akadálymentes kezelőfelületeket kell kialakítani, melyek egyrészt az önkormányzati munkatársak számára biztosítják a hatékony munkavégzést, másrészt lehetővé teszik, hogy az ügyfelek egyszerűen tudják igénybe venni a szolgáltatásokat.
- A városi ügyfélszolgáltatásokat ki kell terjeszteni a térség többi településére is és kapcsolódási pontokat kell találni a szomszédos megyei jogú városokkal.

3. Modern infrastruktúra

Csapadékvíz elvezetés

- Fő cél a közterületek felújítása, átépítése során a teljességre törekvés, így az út és járdaépítés vízelvezetéssel együtt történő megvalósítása a csapadékvíz elvezetés kiépítésének folytatása és a kapcsolódó zöldterületek rendbetétele.
- Az utóbbi időszak szélsőségesnek nevezhető időjárási körülményekre tekintettel, felelősséggel kell dönteni a csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítéséről, felújításáról és fenntartásáról, és kifogástalan műszaki állapotban tartásáról, valamint a szükséges anyagi fedezet megteremtéséről.
- Az egész város területét – pl. Kámon-Herény városrész, Százhold városrész, Rumi – Gábor Á. – Jászai M. – Krúdy Gy. u. által határolt terület, Teleki – Stromfeld – 11-es

Huszár u. által határolt terület, Kárpári Kelemen utca környéke - lefedő vízrendezési, csapadékvíz elvezetési tervekben megfogalmazott műszaki megoldások, elvezetési irányok alapján végre kell hajtani a szükséges önkormányzati beruházásokat.

- A városrészeket felölelő csapadékvíz elvezetési beruházási programok mellett, a kisebb, lokális problémákat is meg kell oldani.

Köztisztaság

- Elsődleges cél az ideális köztisztasági állapothoz a lehető legközelebb kerülni. El kell érni, hogy a lakosság is úgy érezhesse, a városban tisztaság van.
- A környezettudatosságot előtérbe helyező, a lakosság cselekvéseire pozitív irányba változtató programokat kell indítani
- A Közterület-felügyelet hatékonyabb, az illegális hulladéklerakásra is koncentráció feladatellátásával az illegális hulladéklerakást csökkenteni kell, lehetőség szerint meg kell akadályozni.
- Fel kell állítani a mezőri szolgálatot, amit célszerűségi okokból integrálni kell a Közterület-Felügyelethez
- A burkolt út takarítás gyakoriságát növelni kell, különösen az őszi lombhullás idején.

Temetők

- A meglévő temetők fenntartásán és fejlesztésén túl fontos feladat a lezárt temetők fenntartása.
- Folytatni kell a Jáki úti köztemető bővítésének előkészítését, illetve továbbra is meg kell tenni azokat az intézkedéseket, amelyek azt szolgálják, hogy a temető jelenlegi területén belül tudják biztosítani a temetési feltételeket.

Út-, híd- és járdakezelés, -felújítás

- Kiemelt cél az önkormányzati kezelésű utak, hidak, csomópontok, alul-, és felüljárók, járdák és kerékpárutak fenntartása, üzemeltetése és felújítása, valamint a hozzá kapcsolódó kezelői, közigazgatási, forgalomszervezési és forgalomtechnikai feladatok, a megfelelő, biztonságos forgalmi rend kialakítása.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a felszíni csapadékvíz elvezetésére, az új rendszerek kiépítésére és a meglévők korszerűsítésére, valamint a peremkerületi utak, járdák állapotának javítására és a hiányzó járdaszakaszok kiépítésére.
- A jövőben - a mindenkor éves költségvetés figyelembevételével - szükségeszerű az elkezdett lakóutca felújítási program folytatása.
- Az utak, járdák és kerékpárutak üzemeltetése és fenntartása során törekedni kell arra, hogy állaguk romlását leállítsuk, vagy legalább lelassítsuk. Ennek érdekében meg kell keresni annak lehetőségét, hogy többet fordíthassunk a burkolathibák kijavításán túl, a megelőző jellegű fenntartási tevékenységekre (pl.: padkanyesés, hézag kiöntés).

- A közlekedési területek felújítási sorrendjének objektív meghatározásához elengedhetetlenül szükséges a törvényi kötelezettségként is előírt minősítési, nyilvántartási rendszer aktualizálása.
- El kell végezni a forgalmi rend felülvizsgálatát és egy aktuális és átfogó közlekedésfejlesztési koncepciót kell megalkotni.
- Új útszakaszokat kell építeni, az alábbiak szerint:
 - A 87-89-es közutak városon kívüli összekötése
 - A Csaba utca vasúti felüljáró kiépítése
 - A Saághy utca megépítésével a városrészeket összekötő gyűjtőút befejezése
 - Puskás Tivadar utca kivezetése a külső körgyűrűre
 - A belső körgyűrű befejezése a Vasút utca és a Pázmány Péter körutat összekötő közúti felüljáró kiépítésével
 - A Ferenczy István utca kikötése a Körmendi útra
 - A Brenner T. körút és a Nárai utca kereszteződésében körforgalom
 - Dózsa Gy. út, Óperint utca és Kálvária utca kereszteződésében körforgalom
 - Paragvári – Bartók B. krt. – Horváth Boldizsár krt. kereszteződésében körforgalom
 - Bartók B. krt. és Rohonci utca kereszteződésében körforgalom
 - A 11-es Huszár út és az Alsóőr utca kereszteződésében körforgalom kiépítése és összekötése a Lovas úttal
- A legutóbbi hídvizsgálat alapján sorrendben a Vak Bottyán utcai, Hunyadi úti, Pásztor utcai és a Szent István király utcai hidak felújítását el kell végezni.
- Meg kell vizsgálni a Kárpáti Kelemen utca összekötését a Dolgozók útjával: új útszakasz és új híd építésével.

Kerékpárút építés

- Elsődleges cél Szombathely városrészeit, intézményeit, a környező települések közötti kerékpáros kapcsolat megteremtését, a kerékpáros-barát város kialakítását szolgáló koncepció elkészítése.
- Az egész város területét felfűző kerékpárutak terveit felül kell vizsgálni a szakmai szervezetek bevonásával.
- A komplex kerékpáros fejlesztésekhez a lehető legtöbb pályázati forrást el kell nyerni.

Parkolás

- Az egyre jelentősebb parkolási gondokra tekintettel növelni kell a parkolóhelyek számát parkolóházak, földalatti parkolók kialakításával.
- A tömbbelsőik kavicsolt parkolóinak problémáját a lakóközösségek bevonásával meg kell oldani.

Közösségi közlekedés

- A közösségi közlekedés fejlesztéséhez szükséges az egyéb közlekedési módokat is magába foglaló városi közlekedés-politikai koncepció kialakítása.
- Elsődleges cél, hogy a személyforgalom az egyéni közlekedés helyett az egyre jobb minőségű szolgáltatást nyújtó korszerű, kényelmes, ütemes menetrendet biztosító, környezetbarát közösségi közlekedés javára tolódjon el.

Új buszpályaudvar létesítése

- Elsődleges cél olyan co-modális közlekedési és egyben kereskedelmi és szolgáltató csomópont létrehozása, ahol találkoznak a vasúti, az autóbusz, a személygépkocsi, a kerékpáros és a gyalogos közlekedési vonalak, ahol ebből fakadóan sokkal egyszerűbb és gyorsabb az átszállás és csatlakozás a különböző közlekedési eszközök között.
- Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a jelenlegi Ady téri és az Éhen Gyula téri autóbusz állomások mai szerepét a Vasút-, Nádasdy- és Semmelweis utcák által határolt, mintegy 2,6 hektáros területen felépítendő új buszpályaudvar vehesse át középtávon.
- A co-modális csomópont kialakításával párhuzamosan el kell végezni a szükséges külső útépítési munkákat és a forgalom átszervezését is.

Vasúti közlekedés

- Meg kell vizsgálni a Szombathely-Kőszeg vasútvonal felújításának szükségességét, kitérő vágányok kiépítését.
- Az InterCity vonatok szolgáltatásainak a szombathelyi utazóközönség igényeihez való igazításában lépéseket kell tenni a vasúttársaságoknál.

Közterületek és parkok fenntartása

- A szükségessé vált fapótlásokat, növényzet felújításokat, valamint a kertészeti beavatkozásokat el kell végezni annak érdekében, hogy Szombathely lakossága, illetve a városba érkező turisták számára szépen kivitelezett és gondozott közparkok, közterületek biztosítsák a megfelelő élet- és pihenési feltételeket. Fejlesztésük, felújításuk továbbra is kiemelt jelentőséggel bír az egészségvédelem szempontjából is.

- Fejlesztési cél a város közterületein és közterein található bútorok folyamatos cseréje, modernizálása, a mai kor igényeinek nem megfelelő közterületi burkolatok átépítése, rekonstrukciója. A beruházásokkal biztosítható, hogy a közterületeink méltók legyenek Szombathely városához és a városképi szempontoknak megfelelő, igényes megjelenésükkel biztosítsák a területeket használók jó közérzetét.
- A sportpályák ellátása szakemberek közreműködését igényli, így javasolt, hogy ne parkfenntartás keretében, hanem a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. gondozásába kerüljenek át.
- Fontos cél az összes közterületi játszótér európai szintűre emelése és az, hogy a város minden területén a szükségeshez mérten rendelkezésre álljon játszótér.
- Hosszú távon a szabványosított játszótereket is ki kell egészíteni új eszközökkel vagy egy-egy játszóteret teljesen átépíteni, esetleg teljesen új helyen szükséges játszóteret építeni.
- Legszükségesebb játszótérépítések/felújítások helyszínei:
 - Bolyai utca 1-3.
 - Diófa utca
 - Bem József utca 2. északi oldal
 - Váci M. u. - Paragvári u. – Bem József u. találkozása
 - Kodály Zoltán utca 26-32.
 - Herény - Tulipán utca
 - Szűrcsapó 8-10.
 - Brenner park
 - Pelikán park
- Az elbontott játszóterek területén pihenőparkokat kell kialakítani, így a lakótelepek állapota is sokat javulna.

Utcafásítások

- Elsődleges cél a gazdag faállomány fenntartása, a fasorok egységesítésére törekvés.
- Szükséges az elöregedett, valamint a légvezetékek alá nem való fasorok lecserélése, a hiányok pótlása.
- Újrafásítandó utcák:
 - Akacs Mihály utca
 - Borostyánkő utca
 - Bem József utca
 - Öntő utca

Energiagazdálkodás

- Elsődleges cél az önkormányzati tulajdonú épületek komplex energetikai korszerűsítése, mely az ökológiai hatás és a költségmegtakarítás mellett fontos szerepet tölt be a szemléletformálás területén is.
- Az önkormányzati tulajdonú intézmények energiahatékonyságát javítani kell, a fajlagos energiafelhasználást csökkenteni szükséges.
- Le kell folytatni egy intézményi energia auditot, mely átfogó képet ad az üzemelő rendszerek energiafelhasználásáról, a megtakarítási lehetőségekről.
- Továbbra is támogatni szükséges az elavult fűtőberendezések cseréjét, a hőszigetelést és a mérhető, szabályozható fűtési rendszer kialakítását.
- A megújuló energiaforrások részarányát növelni kell, el kell érni az intézmények komplex energetikai korszerűsítését.

Közvilágítás

- A meglévő vegyes tulajdonban lévő (E-On, Önkormányzat) mintegy 9500 db lámpatest közül az 1100 db elavult, higanygőzös lámpatestet ki kell cserélni és meg kell vizsgálni a LED technológiájú lámpatestekre való csere lehetőségét.
- Módosítani szükséges a közvilágítás szolgáltatási és üzemeltetési szerződést oly módon, hogy hatékonyabb, magasabb színvonalú szolgáltatást lehessen elérni.
- Több helyen (főképpen a város becsatlakozó útjainál: Vépi út, Söptei út, Dolgozók útja) szükséges a hiányzó közvilágítási hálózat kiépítése a közlekedés biztonságának fenntartása és a balesetveszély csökkentése érdekében.

Távfűtés

- Elő kell mozdítani a nyugati gerincvezeték teljes kiépítését, a belvárosi terület és a Pázmány Péter krt. összekötését, ezzel párhuzamosan a vevőkör bővítését a helyi intézmények távhőre történő kötésével (Szilágyi Erzsébet Kollégium, az Aréna Óvoda, és Zrínyi Ilona Általános Iskola).
- A földgáz alapú termelést minél nagyobb mértékben ki kell váltani a megújuló energia alkalmazásával.
- Elő kell segíteni az energiafelhasználás hatékonyságát növelő beruházásokat, épület és fűtés korszerűsítéseket a fűtési időszakon kívüli hatékonyság növelését

Levegőtisztaság-védelem

- Fontos célunk továbbra is a levegő minőségét oly mértékben javítani, hogy az megfeleljen az egészségügyi határértékeknek. Ennek érdekében tovább kell folytatni a közlekedési infrastruktúra fejlesztését, parkolóhelyek kialakítását, új parkolóház létesítését.

- A légszennyezés csökkentése érdekében (is) el kell végezni a jelzőlámpák összehangolását, a nagyobb forgalom áteresztő képesség megvalósítását és körforgalmak kialakítását a szükséges útszakaszokon.
- Az elérendő cél érdekében fontos hangsúlyt fektetni a lakosság tájékoztatására, a szmogriadó terv új előírásoknak megfelelő módosítására is.
- A közösségi közlekedés vonzóbbá tétele, a járműpark korszerűsítése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, a hiányzó kerékpárút szakaszok kiépítése, a közlekedési rendszerek összekapcsolása is mind közvetlen hatást gyakorolnak a levegő minőségére.

Zajvédelem

- A környezeti zaj kezelésének meghatározó eleme lehet a város stratégiai zajtérképének elkészítése és egy erre épülő intézkedési terv kidolgozása. Az intézkedési terv azokat a zajcsökkentési vagy más, a zaj elleni védelmet célzó műszaki, szervezési, településrendezési megoldásokat és egyéb intézkedéseket (pl. hatósági eljárás kezdeményezését) tartalmazza, amelyek biztosítják a zajterhelés csökkenését.
- A projekt eredményeként elkészül Szombathely város stratégiai zajtérképe és zajcsökkentési intézkedési terve, amely egy interaktív internetes felületen keresztül mindenki számára nyilvános és elérhető lesz, ezáltal lehetővé téve a magasabb szintű átláthatóságot, a környezeti demokrácia fejlődését és a civil kontrollt a zajterheléssel és zajvédelemmel kapcsolatos ügyekben.

Vizek védelme

- Meg kell kezdeni a Perint medrének revitalizációját a Vízügyi Igazgatóság szakmai közreműködésével.
- A dozmati tározó megépítésével meg kell teremteni a lehetőséget hasonló beavatkozásra az Arany-patak és a Gyöngyös medrében.
- Az újperinti és a gyöngyöshermáni kavicsbánya-tó hasznosításának lehetőségét meg kell vizsgálni.

4. Tudatos városfejlesztés

Stratégiai szemlélet a városfejlesztésben

- Új hosszú távú városfejlesztési koncepciót kell készíteni, mely a város széles társadalmi rétegeivel való egyeztetés eredményeként a lakosság támogatását élvezi.
- A városfejlesztési terveket a köz és magánszféra valódi aktív partnersége révén Szombathely közösen, együttes erővel fogja megvalósítani.
- Felkészítjük a várost az Európai Unió következő 2014-2020-ig tartó új költségvetési ciklusára, amely alapvetően fogja meghatározni a városfejlesztési elképzelések jövőjét.
- A fejlesztéseket egy átgondolt városmarketing koncepció mentén valósítjuk meg, melynek révén kialakítjuk a város egységes arculatát és növeljük a város turista forgalmát.

A város történelmi, kulturális, épített örökségére építő fejlesztések

- **Szent Márton sétaút projekt.** A Szent Márton sétaút projektet a Katolikus Egyházal és Vas megye Önkormányzatával együttműködve, az érintett civil egyesületek és magánszemélyek bevonásával kell új alapra helyezni.
- **Iseum rekonstrukció.** Az Iseum rekonstrukciója projektet be kell fejezni úgy, hogy az Iseum alkalmas legyen a modern interaktív múzeumi szerepkör betöltésére.
- **Történelmi sétaút.** Meg kell vizsgálni a Ferences kertet és az Iseumot összekötő Történelmi sétány kialakításának és ezzel együtt a belváros részben elhanyagolt területének teljes rehabilitációjának lehetőségét.
- **Római Színház.** Az elkészített tanulmányterveket figyelembe véve meg kell vizsgálni egy XXI. századi (de római kori építészeti szerkesztési elveket is felhasználó) szabadtéri „Római” színház építését.
- **Romkert.** A Járdányi Paulovits István Romkert, a Püspöki Palota és a Smidt Múzeum fejlesztését összehangoltan, Vas megyei Közgyűléssel és a Szombathelyi Egyházmegyével együtt, figyelembe véve a Romkert szomszédságában lévő börtön épületet, és az Ady téri autóbusszpályaudvar áthelyezésére vonatkozó terveket. Ezek alapján indokolt a Romkertre és környezetére egy komplex rehabilitációs terv készítése, az érintett tulajdonosok bevonásával.

Ingatlan-rehabilitáció

- A városban lévő leromlott állapotú épületek (kiemelt ingatlan, kastély, villa, víztorony), épületegyüttesek funkcióváltással, privatizációval, tőkebevonással, felújítással történő fejlesztése, az értékek pusztulásának megakadályozása kiemelt cél.

A város ingatlan-rehabilitációval kapcsolatos lehetséges projektjei:

- **A Régi Víztorony hasznosítása és felújítása**
 - **A Savaria Szálló hasznosítását**
 - **Városháza felújítása**
 - **Fő tér 42. számú épület felújítása**
 - **A Savaria Múzeum környezetének rehabilitációja (pl. kerítés építés)**
 - **Zrínyi Ilona Általános Iskola Rákóczi F. utcai épületének felújítása**
 - **Gotthárd kastély hasznosítása és felújítása**
- **Önkormányzati ingatlanok.** Az önkormányzat tulajdonában lévő épületvagyon megóvására, az épületek – az elmaradt karbantartások és felújítások miatt felgyorsult – állagromlásának megakadályozására igénybe vehető pályázati forrásokat maradéktalanul ki kell használni.
- **Huszár úti laktanya.** A volt Huszár laktanya épületeinek többirányú hasznosításában kell gondolkodni. A lehetséges funkciókat rögzíteni kell, ezt követően kezdődhet el a tervező-projektépítő-tőkeszervező munka. Ezen terület és ingatlan együttes bázisa lehet több városi fejlesztésnek.

Jelentős zöldfelületi és építészeti beruházást igénylő fejlesztések

- **Csónakázó tó és környezete felújítása.** A „város zöld szíve” teljes felújításra vár. A területet új rekreációs funkciókkal szükséges bővíteni, hogy a kor igényeit kielégítse. A sziget felújítása kapcsán egy akadálymentes híd építése szükséges az Árpád út felőli oldalon, mely megkönnyíti a terület gépekkel történő megközelítését, így karbantartását is. A szigetet sokan választanák esküvőjük megtartására, melynek lehetőségét meg kell teremteni. Így célszerű lenne egy fedett pavilon építése, mely eső esetén biztosítaná a helyszínt, s más rendezvények helyszínéül is szolgálhat. A szigetet és a partot sokan használják sportolási célra, így célszerű lenne a parton körbehaladó futóút és közvilágítás kiépítése, valamint egy szabadtéri fitness park, mely szintén a sportolókat szolgálná. A csónakkikötőt a forgalom növelése és a biztonság érdekében célszerű lenne a partra kihelyezni, melyhez kapcsolódóan új stég és csónakház épülne. A szigeten helyet kaphatna egy gyerekkert, mely nem kifejezetten játszótér lenne, hanem a víz és természet adta lehetőségekre és a gyerekek kreativitására épülő játszóhely. Emellett új burkolatokat kell kialakítani, utcabútorokat lecserélni, közvilágítást kiépíteni, mosdót építeni s végül, de nem utolsó sorban a növényzetet felülvizsgálni, s felújítani (mind a gyepes részek, virágágyak, cserjefelületek, s a faállomány tekintetében).

A **Termálfürdő és a Fedett Uszoda** fejlesztését, rehabilitációját, a vízfelület növelését, a fürdőszolgáltatások kínálatának szélesítését és az egészséves üzemeltetés feltételeinek megteremtését a Csónakázó tó és környezete és a Haladás pálya fejlesztésével összehangoltan kell megvalósítani. A megvalósítás terveiben a tematikus karakter domináns jellege és a rekreációs szolgáltatások központi szerepe a két fő irányelv.

A **Haladás-pálya** fejlesztését a fenti irányelvek alapján, komplex területrehabilitációs terv lapján, az MLSZ előírásainak és a Haladás VSE igényeinek megfelelően kell előmozdítani, úgy, hogy a fejlesztés a fenntartási, működési költségek csökkentését, megszüntetését szolgálják.

- **Kalandváros II. ütem.** A projekt célja a Kalandváros bővítése a terület parkosított, zöldterületi jellegét megőrizve, hogy minél több korosztály számára nyújtson élményt. A tervezett beruházásban új játékok beszerzésére, egy óriáscsúszda megépítésére is sor kerülne. Kalandvár megépítése: fedett interaktív tematikusan változó „kiállítás”, közösségi játéktér kiépítése. Senior élménypark kialakítása: szabadtéri senior fitness gépek és játékok beszerzése. Xtrem park: görkorcsolya-extrém sport aréna kialakításával a Perint és az Aranypatak torkolatának szögletében, mely alkalmas nemzetközi versenyek lebonyolítására is.
- **Kámoni Arborétum felújítása II. ütem – új fogadóépület építése.** A projekt befejezésére idén kerül sor. A vízrendszer és a növényzet felújítása megtörtént, jelenleg a látogatóközpont építése zajlik. A műszaki jellegű beruházásrészei: kétszintes, akadálymentesített fogadóépület, új beléptető-rendszerrel, infrastruktúrával, egy közösségi célokra használható előadóteremmel, két kisebb foglalkoztatóval, kiállítási galériával, pénztárral, irodákkal. A beruházáshoz kapcsolódik 5 autóbusz- és 25 db személygépkocsi-parkoló építése.
- **A Brenner park az új Víztoronnyal.** A Brenner park, a város egyik központi parkja, szintén teljes felújításra szorul. A szabványosított játszótér helyett új, központi, tágas játszótér építése szükséges, a gyerekek által kedvelt KRESZ-park új pályát, berendezéseket, új közlekedési eszközöket és egy stílusos, parkba illő kiszolgáló épületet igényel. A park sétányrendszere, burkolatai, utcabútorai, s növényállománya is felújításra szorulna. Ehhez kapcsolódóan rendezni kell a Kaszinó kérdését is. A kivitelezéshez színvonalas tervet kell készíttetni, mely új ötletekkel tenné élhetőbbé, vonzóbbá a parkot. A parkban található, ipari műemlék jellegű Víztorony felújítását és átalakítását követően az épületben információs pont, étterem, valamint az öt érzékszervre ható interaktív játszóház működhet. A Víztorony funkcióval való megtöltésével, felújításával, és a Brenner park rehabilitációjával egy egyedi turisztikai vonzerő jön létre, amely családi időtöltésre alkalmas.